

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПЕТО ВАНРЕДНО ЗАСЕДАЊЕ
Трећи дан рада
25. септембар 2017. године

(Седница је почела у 10.15 часова. Председава Маја Гојковић,
председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици,
настављамо рад седнице Петог ванредног заседања Народне скупштине
Републике Србије у Једанаестом сазиву.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика
констатујем да седници присуствују 57 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали,
молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у
посланичке јединице електронског система.

Констатујем да је применом електронског система за гласање
утврђено да је у сали присутно 105 народних посланика и да имамо услове
за рад.

Обавештавам вас да је народни посланик Жарко Кораћ спречен да
присуствује седници.

Прелазимо на 1. тачку дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О
ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА (претрес у
појединостима).

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине,
обавештавам вас да данашњој седници присуствује министар просвете,
науке и технолошког развоја Младен Шарчевић; такође, позвани су
министар здравља др Златибор Лончар и њихови сарадници у
министарствима.

Примили сте амандмане које су на Предлог закона поднели
посланици.

Примили сте извештај Одбора за уставна питања и законодавство и Одбора за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво, као и мишљење Владе о поднетим амандманима.

Пошто је Народна скупштина обавила начелни претрес, сагласно члану 157. став 3. Пословника отварам претрес Предлога закона у појединостима.

На члан 1. амандмане, у истоветном тексту, поднели су посланици Маријан Ристичевић и проф. др Марко Атлагић.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Због уштеде времена нећу образлагати.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 1. амандман су заједно поднели народни посланици Никола Савић, Дубравко Бојић и Милорад Мирчић.

Реч има народни посланик Дубравко Бојић.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Чланом 1. предлагач је уредио предмет закона. У питању је системски, кровни закон, који уређује основе система предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, као и образовања одраслих. У конкретизацији Предлога закона није допуштена никаква непрецизност, јер то може касније да смета примени самог закона.

У овом случају, примера ради, наглашено је да законом треба уредити, између осталог, знања, вештине и ставове. Волео бих да видим како се то ставови могу уредити законом и како то изгледа.

Сваки закон је спој предметне струке, у овом случају образовања и васпитања, правне струке, науке и технике, односно норматива и језичке струке. Имајући у виду језичку структуру и слободу, склоност предлагача да понавља уопштене одреднице, предложили смо да се у ставу 1. члана 1. бришу речи на крају става – као и друга питања неопходна за образовање и васпитање. Треба једном престати да се у нормирању закона додају правне зачкољице и нејасноће типа: „и друга питања“. Што је требало нормирати или што се сматрало да треба, то је нормирано, не резервише се никакав простор да се касније призива или позива неко на нешто што је уопштено. Пошто се под овим „и друга питања“ може подразумевати и нешто што није примерено образовању и васпитању, предложили смо брисање овог члана.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

На члан 1. амандман је поднела посланица Весна Марјановић.

Да ли желите реч? (Не.)

На члан 1. амандман су заједно поднели посланици Вјерица Радета, Весна Николић Вукајловић и Зоран Красић.

Реч има Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: У члану 1. предложили смо брисање петог става, који говори о терминима. Ово је нека новотарија, видели смо да то имате у скоро сваком предлогу закона. Искрено, ово је потпуна бесмислица, да пишете да „термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе“. Заиста, апсолутно ништа не значи и потпуно је небитно. Рецимо, министре, ако имате инспекторе, потпуно је небитно да ли су у мушком или женском роду, битно је да су добри, да добро раде свој посао и да неће преварити ни вас ни Министарство.

Ви сте пре неки дан у Земуну, у школи која је спорна већ дужи период, односно директор, онај претходни и овај новоизабрани... Ми имамо прецизно, ево и данас су нам родитељи ученика школе „Светозар Милетић“ доставили допис, замолили су нас да га проследимо свим народним посланицима и ми смо то урадили. Дакле, ми и у јавности и у овом њиховом апелу имамо прецизно њихове ставове због чега мисле да не треба мењати директора школе. Министре, ви нама и јавности још увек нисте рекли који су ваши аргументи због чега то треба да се уради. Ми не желимо да будемо судије, али желимо да чујемо и аргументе Министарства.

Уместо да то урадите озбиљно, да пошаљете тамо неког озбиљног човека – ако ви не можете, односно немате времена – ви сте послали оног хармоникаша, Марка Миленковића. Видели сте како је тамо прошао, видели сте како се снашао. Ви, министре, треба да водите рачуна о томе да ће вас тај човек преварити. Он је издао и преварио Српску радикалну странку. Тај Марко Миленковић ће вама доћи са дезинформацијама. Довешће вас у ситуацију да на основу онога што вам он каже погрешно пресудите. Молимо вас да о томе водите рачуна.

Без обзира на повике, ово је и те како везано за овај члан, јер, на почетку сам нагласила, није важно да ли је министар, инспектор, наставник, директор мушкарац или жена, важно је да свој посао обавља савесно, вредно и стручно. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Амандман којим се после члана 1. додаје члан 1а поднео је народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала вам.

Амандман који сам поднео односи се на оно о чему сам дискутовао у главној расправи (замолио бих вас да смирите владајућу већину) а то је да је образовање право детета. Овај члан се управо односи на то – образовање је право детета. То подразумева, прочитаћу, да је „Република Србија

обавезна да обезбеди средства којима ће се сваком детету обезбедити предшколско образовање у потпуности плаћено из буџета без икакве обавезе партиципације родитеља“; затим, да је дужна да обезбеди средства за опрему за предшколско, основно и средње образовање за све кориснике, а то су сва деца која су држављани Републике Србије, и то посебно, али не искључиво, за уџбенике, свеске, оловке и рачунаре. Значи, да заиста образовање буде право детета, да то није питање родитеља, него питање буџета Републике Србије, да свако дете које је држављанин Републике Србије има ова права и да је обавеза Републике Србије да му пружи ово образовање без обзира на економску снагу родитеља.

Ово може да се плати из буџета. Дали смо једну рачуницу у образложењу која каже да, рецимо, основне школе у Србији похађа око 560.000 ђака. Набавка свих уџбеника за сву децу у основним школама би коштала неких 56.000.000 евра. Рецимо, сва деца наше дијаспоре имају уџбенике у школама у иностранству, тамо где иду у школу. Богате земље, као што су рецимо Америка, Канада, земље ЕУ, набављају, односно позајмљују деци уџбенике; на сваке четири године они се мењају, преносе се са генерације на генерацију и онда се овај трошак смањи четири пута. Тако је, практично, за набавку свих уџбеника за сву децу основних школа у Србији, њих 560.000, довољно око 14.000.000 евра на годишњем нивоу, што представља 0,15% буџета Републике Србије. Значи, ово може да се плати. Друга ствар, за ђаке у средњим школама, има их око 260.000, набавка свих уџбеника, по истом принципу, коштала би неких осам милиона евра, односно 0,08% буџета Републике Србије.

Требало би да коначно пређемо с речи на дела. Уместо да причамо о томе како су деца приоритет, како је наталитет приоритет, уместо да говоримо о тим стварима, хајде да урадимо нешто конкретно. Ово је мали издатак из буџета и могуће је платити све ове трошкове за сву децу.

Да подсетим, просечна примања домаћинства у Србији су око 57.000 динара. То је цело домаћинство, у та примања спадају често и пензије, пошто имамо проширена домаћинства, и плате свих оних који раде. Значи, само 57.000 за једну просечну породицу. Набавка уџбеника за једно дете кошта од 10.000 до 17.000 динара. Ако имате два детета, помножите са два. Из тога јасно видимо да је набавка уџбеника огроман трошак за родитеље и заиста је мађионичарство како излазе с тим на крај.

Значи, могуће је да овај трошак преузме буџет Републике Србије. Када погледамо субвенције које се дају сваке године, то је милијарда евра. Овај трошак је око четрнаест милиона евра, за толико бисмо могли да смањимо субвенције. Трошак за уџбенике за средње школе је око осам милиона евра. Значи, ово је могуће остварити. Предложили смо да се

прихвати овај амандман. Нажалост, Влада је одбила. Министар је у свом излагању и после у дискусији рекао да разуме ове ствари, али за овако мали трошак очигледно није пронађено разумевање.

Јако је битно да о овоме дискутујемо, јако је битно да грађани знају да је могуће платити овај трошак и да би, у ствари, Влада морала једног тренутка да са речи пређе на дела. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 2. амандмане, у истоветном тексту, поднели су посланици Маријан Ристичевић и проф. др Марко Атлагић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Из истог разлога нећу образлагати.

ПРЕДСЕДНИК: Амандман којим се после члана 2. додаје члан 2а поднео је народни посланик Саша Радуловић. Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Амандман се односи поново на образовање као право сваког детета.

Ја ћу да понављам ова питања и очекујем неке одговоре. Потребно је да пређемо с речи на дела. Финансирање уџбеника је, дали смо овде обрачун, могуће; уџбеници за децу свих основних и средњих школа у целој Србији коштају око 0,23% буџета Републике Србије. Рецимо, у односу на оно што се даје „Ер Србији“ сваке године, неких четрдесет милиона евра (то је последња субвенција коју су добили), ово је више него дупло мањи трошак за све уџбенике, за сву децу у основним школама.

Могуће је платити ово. Не разумем због чега Влада инсистира на свим другим стварима, а не ради оно што је суштински важно за све родитеље и сву децу у Србији. Људи јако тешко живе и има мало новца у буџетима, који се све више смањују. Приходи породица су мали. Овај трошак је заиста јако мали за буџет Републике Србије. Има толико места где би могло да дође до уштеда или до прерасподеле средстава, овај трошак бисмо морали да платимо.

У амандману за то да је образовање право детета стоји одредба која каже да је Република Србија дужна да обезбеди превоз за све кориснике, односно за све наше ученике, од куће до школе и назад из буџета Републике Србије, тако да сва деца имају плаћене карте. Тамо где нема превоза, треба да буде обезбеђен. Ово постоји за сву децу наше дијаспоре која живе у иностранству; државе се одговорно односе према својој деци. образовање јесте право детета и морамо то право да им пружимо. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Министре, изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само кратко. Причали смо о томе да ће се у овом дому наћи и закон о уџбеницима; укупна цифра коју је посланик помињао свакако ће бити значајно мања, а раде се и стандарди за дигиталне уџбенике. Мислим да ћемо врло брзо доћи до ове категорије бесплатних уџбеника.

Када је у питању превоз, он је остављен локалним самоуправама. Тамо где су оне добро организоване и раде свој посао добро, превоз је бесплатан. Остаје да се анализира – тамо где нису, зашто нису. То не мора да се апострофира у првим члановима закона, то је питање да се реализује, чак ни стари закон то није бранио.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 3. амандман је поднела посланица Бранка Стаменковић.

Влада и надлежни одбор су прихватили амандман, а Одбор за уставна питања и законодавство сматра да је амандман у складу са Уставом и правним системом Републике Србије, па констатујем да је овај амандман постао саставни део Предлога закона.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Колико видим, предлагач закона је прихватио укупно 24 амандмана од брда амандмана који су поднети. Од та 24 амандмана, 15 долази из редова опозиције, а од тога је 14 мојих.

Поднела сам 74 амандмана, прихваћено је 14. Свих 14 односи се на правописне и словне грешке. Не могу да верујем да предлагач закона сматра да је допринос опозиције у Народној скупштини нешто што треба да се сведе на исправке словних и правописних грешака. Молим вас, суштинских амандмана сам имала, везано за практичне ситуације које се у стварном животу дешавају, око којих нема ничег политичког и ничег спорног. Сви су одбијени уз – ми то нисмо тако замислили.

Драго ми је да предлагач закона схвата важност исправки правописних и словних грешака у законима које доносимо, али молим да се мало озбиљније схвати покушај опозиције да се амандманима поправе предложена решења у Предлогу закона. Биће дискусије кроз друге амандмане које сте одбили и надам се да ће током дискусије бити простора да се предлагач закона предомисли и прихвати још неки суштински амандман. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 3. амандмане, у истоветном тексту, поднели су посланици Маријан Ристичевић и проф. др Марко Атлагић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Нећу образлагати, хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Марко Атлагић има реч.

МАРКО АТЛАГИЋ: Пошто је Владин предлог бољи, повлачим.

ПРЕДСЕДНИК: Мораћете до закључења расправе писмено да повучете амандман.

На члан 3. амандман су заједно поднели посланици Александра Јерков, Балша Божовић и Маја Виденовић.

Нико од предлагача, је л' тако?

Изволите, Дејан Николић.

ДЕЈАН НИКОЛИЋ: Користићу време посланичке групе.

Поштована председнице, даме и господо народни посланици, уважени министри, хтели смо боље да дефинишемо став 1. члана 3. и да додамо да свако лице има право на образовање и васпитање, али уз пуно уважавање специфичних интересовања, способности, талената и потреба сваког ученика. Овај амандман јесте општи, али указује на то шта ми заправо желимо да постигнемо амандманима које смо поднели. Желимо да образовни процес, образовање усмеримо на сваког ученика, на свако дете појединачно.

Овај амандман прави један увод за неке амандмане које сам поднео и о којима ћу говорити нешто касније; мислим на посебне групе деце којој је потребна додатна подршка – образовна, здравствена и социјална.

Ваш посао, министри, јесте да у сарадњи са осталим министрима, интерресорно, једнаку шансу пружите сваком ученику, без дискриминације. Мислим да у пракси ситуација није таква. Знамо да постоје ученици са којима раде педагошки асистенти зато што је интерресорна комисија донела такву одлуку; постоје ученици са којима не раде педагошки асистенти иако је интерресорна комисија одлучила да је потребно да раде. Постоје ученици и деца која немају личне пратиоце иако је интерресорна комисија донела одлуку да је потребно да они са њима раде, и постоје деца која имају личне пратиоце. Дакле, имамо образовни процес који не пружа једнаке шансе. Министре, тешка је реч али употребићу је, овде се ради о благој дискриминацији деце.

Родитељи су приморани да прихватају личне пратиоце иако је интерресорна комисија доделила педагошке асистенте. Родитељи су у ситуацији да дају отказ на послу да би се бавили децом, да само буду у образовном процесу, да буду у школи, иако је то обавеза државе, ваша обавеза, министри, јер се она налазе у овом закону, јер се налазе у процесу образовања. О томе ћу много више говорити када за то дође време. Амандмани које сам поднео тичу се овога, а овај амандман, министри, прави предуслов да ти амандмани буду потпуни. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Да ли могу као предлагач амандмана, председнице?

(Председник: Можете.)

Колега Николић је навео један од аспеката овог нашег амандмана, али то није једини. То је оно о чему смо причали у расправи у начелу – у свему, у свакој професији имамо појединачан приступ свакоме. Лекари, када им дођу пацијенти, не прописују исти лек свакоме, немају исти рецепт,

исту терапију за сваког пацијента, него ускладе оно што говоре са оним што јесу потребе тог пацијента. Имамо персонализоване налоге на друштвеним мрежама. Имамо кола, господине Шарчевићу, која се данас могу наручити баш тако да одговарају вама као купцу. У свему имамо персонализован приступ, само у образовању имамо једног наставника, једног учитеља који стоји у учионици наспрам тридесеторо деце, свима прича исту ствар, на исти начин и очекује од њих апсолутно исти резултат.

У образложењу зашто одбијате овај амандман кажете: „Амандман се не прихвата јер је Предлогом закона на обухватнији начин уређено право на образовање и васпитање“.

Прво да вам кажем, да ми овако образлажемо амандмане, нама би амандмане одбацили с обзиром на то да је недозвољено да тако образлажемо; када нешто предлажемо, морамо да кажемо због чега предлажемо.

Све и да прихватимо то, како је могуће да је нешто што ми предлажемо да се допуни мање обухватно од онога што сте ви предложили? Можда имам различито разумевање шта значи реч „обухватније“. Ја претпостављам да „обухватније“ значи нешто што обухвата више, па не знам онда како када пише мање може да обухвата више. Или ви, просто, не желите да прихватате наше амандмане.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 3. амандман су заједно поднели народни посланици Никола Савић, Дубравко Бојић и Милорад Мирчић.

Реч има народни посланик Дубравко Бојић.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Овим чланом је прописано да свако лице има право на образовање и васпитање, тачније једнакост права држављана Републике Србије у овој области. То је цивилизацијска тековина.

Предлагач се досетио да постоје лица са сметњама у развоју и инвалидитетом, али и лица са изузетним способностима, што је сасвим у реду али није довољно. Право свих лица мора да има и додатну гаранцију да ће њихове посебне образовне и васпитне потребе бити осигуране већ у основама овог закона.

Талентовани млади људи са натпросечним интелектуалним способностима, а то је пракса богатих друштава, имају посебан третман. Да бисмо ушли у ред богатих, а имамо талентован млад свет, ми предлажемо допуну члана 3. где би се овим младим људима обезбедио минимум услова, а то су смештај и превоз до најближе школе, где ће они одговарајућим вежбањем и тренингом развијати богомдане способности.

Нови став 5. овог члана треба да гласи: „Ако из објективних разлога не постоји могућност да се посебна одељења односно школе отворе на територији локалне самоуправе, иста је дужна да лицима са изузетним

способностима обезбеди превоз, односно смештај до најближе школе која пружа такву могућност.“ Ваљда бисмо оволико морали, у овом нашем сиромаштву, да учинимо за нашу будућност.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Никола Савић.

НИКОЛА САВИЋ: Посланичка група СРС поднела је амандман на овај члан закона који говори о ученицима са изузетним способностима, јер, нажалост, данас је све мање таквих. Мени је несхватљиво да министар и Влада нису прихватили овај амандман, јер знамо да образовање има стратешки значај за сваку државу и свако друштво.

Образовање у суштини, преведено буквално, значи – стварање човека, и то човека са великим словом „ч“. Образовати значи завршити процес образовања. Образован човек није само онај који поседује одређена знања, из математике, енглеског или неког другог језика, образован човек је онај који пре свега зна одговор на најважнија питања и који та своја знања може подредити нормама моралног понашања.

Нажалост, данас у Србији, па и шире, имамо све мање правих учитеља. Када кажем учитељ пре свега мислим на све оне који пружају процес образовања, односно све оне који преносе знање. Таквих је, као што рекох, све мање. Студентима, ученицима и свима данас се пружају секундарна знања, док им примарна знања нису пружена и питање је да ли је неко у стању да им пружи та знања. Вредносна скала којом се поведе наши људи који преносе знање не руководи се тиме да даје лепоту узвишеног и да показује ученицима и студентима одвратност недостојног, него то иде по неком шаблону и на крају све то заврши тамо где не треба. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 3. амандман су заједно поднели народни посланици Вјерица Радета, Срето Перић и Зоран Красић.

Реч има народни посланик Зоран Красић.

ЗОРАН КРАСИЋ: Поднели смо амандман и предлагач је одговорио да не може да прихвати амандман зато што није у складу са концепцијом Предлога закона. Стварно је тешко пронаћи концепцију овог предлога закона. Ово је један од ретких закона који апсолутно нема никакву концепцију.

Морам да вам скренем пажњу, пре свега предлагачу, предлагач нема уставно овлашћење да изједначава странце и држављане Републике Србије, јер Устав познаје само једну категорију права где су они изједначени, а то је право наслеђивања. У свим другим правима странци на територији Републике Србије не могу да користе ресурсе и потенцијале Републике Србије као што то раде грађани и држављани Републике Србије.

Ми смо само хтели да скренемо пажњу предлагачу закона да када су у питању странци, лица без држављанства и лица која траже држављанство Републике Србије, ако има таквих, право на образовање могу да стичу под посебним условима, не на исти начин нити под истим условима као грађани Републике Србије, јер то Устав једноставно не дозвољава. Не дозвољава Устав.

Устав, када прича о странцима и њиховим правима у Републици Србији, помиње још једну чувену реч, а то је – узајамност. Ево, да питате људе који су предложили овај закон, кажу да имају неку концепцију, ајде кажите ми како да протумачите узајамност Републике Србије и Ирака. Да ли је држављанима Републике Србије признато право на образовање под истим условима као Ирачанима? Или када је у питању нека друга територија одакле долазе мигранти?

Једноставно, овде концепција јесте медијска, они гурају то, рачунајући – показујемо велики степен хуманизма. А колико то кошта грађане Републике Србије, да ли сте о томе размишљали? Ви имате обавезу да водите рачуна и о томе да ли финансијске могућности овог простора дозвољавају да се ви овако разбацујете, тим пре што не добијате никаква средства из иностранства да покријете те трошкове који су настали образовањем људи који су, нажалост, мигранти и, нажалост, мигранти у Србији.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 3. амандман су заједно поднели посланици Мариника Тепић, Александра Чабраја, Зоран Живковић, Соња Павловић и Јован Јовановић.

Реч има народни посланик Александра Чабраја.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Поштоване колеге народни посланици, поштовани грађани Србије, ми смо овим амандманом предложили следеће – да се у члану 3. после става 5. дода нови став који гласи: „Основно и средње образовање је обавезно.“

Мени је јако драго што сам чула у дискусији да су многе колеге подржале овакав предлог и сигурна сам да би ово било најбоље што бисте могли да урадите с овим законом. С обзиром на то да смо имали много примедба на овај закон и да смо се сложили да он, благо да се изразим, није најбољи, мислим да је ово нешто чиме бисте могли свакако да искупите комплетно доношење овог закона.

Ако бисте желели да заиста учините нешто за добробит ове земље, да нам образовање, култура и уопште друштво буде заиста напредније и боље, онда би требало да уведете обавезно средње образовање. Уосталом, члан 28. Конвенције о правима детета прописује обавезу држава да учине

образовање обавезним. Комитет за права детета дао је препоруку Републици Србији још 2008. године, значи пре скоро десет година, да и средње образовање, поред основног, учини обавезним, а прописивање обавезности основног и средњег образовања било би у складу са позитивним праксама бројних држава, укључујући земље из окружења, као што је, рецимо, Хрватска. Да не кажем колико би то допринело општој добробити.

Уколико вам није у интересу да народ буде необразован, да народ нема основне свести, образовања и културе, онда можете да наставите са оваквом праксом. Уколико желите да идемо напред, да заиста учините нешто добро што би било у корист целе државе, па да вам се не пребацује да волите да народ буде необразован, да ништа не зна, да само заокружује нешто што му се каже итд., уколико бисте желели да одбаците све ове оптужбе и да се поносите нечим што сте учинили, онда бисте могли да прихватите овакав амандман. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Мислим да је одговор врло разуман – нешто што не постоји у Уставу не може да буде у овом закону. Врло смо се јасно изјаснили да ћемо, чим буде прилике да се Устав мења, ми делегирати то питање.

Слажем се генерално с вама, нема дискусије да то не треба да буде, давно је требало да буде чак. Многе европске земље то имају. А степен обухвата деце средњом школом је довољно велик да је то изводљиво апсолутно и не кошта државу ништа специјално.

Када је у питању школовање деце тражилаца азила и осталих, ми немамо трошкове, засад се све плаћа из донација. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Марковић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем.

Госпођо председнице, даме и господо народни посланици, морам да изразим чуђење како је овакав амандман уопште прошао седницу Одбора за уставна питања и законодавство. Желим да верујем да је у питању превид. Дакле, не можемо ми мењати нешто што није дефинисано Уставом. Потпуно сам сагласан с тим што је малопре рекао министар и апелујем на посланичку групу, врло младу посланичку групу... Па, можда је недостатак искуства резултирао тиме да данас имамо овакав, потпуно неуставан амандман, али даћу им један савет – у својој посланичкој групи имају једног врсног правника, који се додуше прославио у животу у неким другим областима, па нека се он потруди да објасни претходној говорници да

овакви амандмани просто не могу проћи јер немају никакве везе с Уставом. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александра Чабраја, по амандману.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Као прво, заиста не знам којег ми то правника уопште имамо у својој посланичког групи. Колико ја знам, немамо ниједног, али можда ви знате боље од нас.

Као друго, уопште не значи да је ово у супротности са Уставом. Овакав закон би био у супротности са Уставом док се Устав не би променио. Колико сам чула, ви ћете Устав ионако да мењате. Ево, министар ми је то потврдио сада, тако да не видим препреку да се ово учини ако бисте то желели. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Зоран Живковић.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Схватио сам да је господин министар рекао да се он слаже с овим предлогом али да види проблеме који су формалне природе, а то је да Устав тренутно не дозвољава да обавезно буде и средње образовање, што је једно тумачење Устава.

Ако не пише у Уставу да је нешто забрањено, ја то сматрам дозвољеним. Не као правник, нисам правник, али има довољно правника са којима људи могу да се консултују када нешто не знају.

Наравно, противуставно је да се потписују међудржавни споразуми са Косовом, са Приштином, противуставно је да се подржава ратни злочинац за место кандидата, а после изабраног премијера Косова, Харадинај. Забрањено је, ако не Уставом онда неким законом, да се дискутује с неким Сорошем, који је овде проглашен за највеће зло, па ваш председник странке то ради. Забрањено је да шеф БИА буде политички активан, па, ако сам добро видео, он се јуче сликао у некој месној заједници где је био састанак владајуће странке. Према томе, то тумачење Устава од стране Српске напредне странке, то је као да се ја бавим атомском физиком. То нема везе.

Према томе, Крисић је задужен за атомску физику, а ви сте задужени да уништавате Србију и то радите, нажалост, врло успешно, против Устава.

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, морам да узмем вашој групи две минуте. Ви сте реплицирали а реплику нисте добили.

(Зоран Живковић: Ја сам тражио реплику.)

Али нисте добили.

(Зоран Живковић: Иначе, ја сам овлашћени представник.)

Да, видим, али реплику од председавајућег нисте добили.

Морала бих да одузmem две минуте. Ево нећу, али имајте у виду да, ако не добијете право на реплику, не можете га сами себи давати.

(Зоран Живковић: Ја сам говорио као овлашћени.)

Добро, петнаест минута од овлашћеног, време које је потрошено.

(Зоран Живковић: Тако је.)

Хвала лепо, разумели смо се.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господа народни посланици, ја још нисам чуо да се Устав усклађује са законом. Данас то први пут чујем. То је готово немогуће. Устав је закон свих закона, закони треба да се усклађују спрам Устава, а не Устав спрам закона, тако да аргументација госпoде преко апсолутно не стоји. А међу њима је и мој колега пољопривредник, који је био премијер. Могу само да кажем да смо још и добро прошли, ко нам је био премијер. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Марковић, по амандману.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Разумем да се претходни говорник, говорник пре Маријана Ристичевића, води оном народном да Устав није Свето писмо. Ми смо имали прилике да у пракси видимо, у његово време, да Устав заиста није био Свето писмо, али нама из Српске напредне странке Устав и закони су Свето писмо и док год Српска напредна странка буде вршила власт, Устав и закони ове земље ће бити Свето писмо. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: И вама је по амандману одузето време.

ДУШАН МИЛИСАВЉЕВИЋ: Поштована председнице, колегинице и колеге, поштовани министре, поводом овог амандмана, видим да власт и опозиција деле исто мишљење. Мислим да је добро да у промене Устава уђемо с овим предлогом, јер обавезно средње образовање је добро за нашу државу и наш народ.

Што се тиче овог амандмана, с обзиром на то да тренутно није у сагласју с Уставом, ако уђете у промену Устава Србије, ово је добра ствар и као народни посланик опозиционе Демократске странке пружам подршку за овакву иницијативу јер је добро да се уведе обавезно средње образовање.

Поводом прошлих амандмана желим да кажем, као народни посланик Демократске странке, да је добро што је Србија пружила прилику деци имиграната да похађају наше школе. То је добра ствар, ту показујемо зрелост наше државе. Наше дечаке, кад су бежали од Првог светског рата и од Другог светског рата, који су у Шкотској завршили факултете, Шкотска

је прихватила. Тако да наш народ памти прогоне, наш народ враћа и мислим да тако треба и да настави. Подржавам да сва деца миграната и избеглица имају иста права, то је одлика једне озбиљне државе, тако да ту нема дилема између власти и опозиције.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Само да подсетим, тема овог амандмана је да се средњошколско образовање учини обавезним. Аргументација коју смо чули с друге стране је да то не може пре него што се Устав промени. То једноставно није тачно, јер да у Уставу пише да средњошколско образовање није обавезно или да је забрањено да средњошколско образовање буде обавезно, онда би овај амандман био противан Уставу. Пошто у Уставу то не пише, значи, у Уставу не пише да је средњошколско образовање необавезно, овај члан, односно предлог није противан Уставу. Ова аргументација заиста нема никаквог смисла.

Овде се предлаже да и средњошколско образовање буде обавезно и, такође, у склопу амандмана који је поднео ДЈБ, да сви трошкови буду плаћени. Ја мислим да би ово био значајан корак напред, комбинација ове две ствари – набавка уџбеника и обавезност – сви трошкови су покривени из буџета Републике Србије, а деца добијају средњошколско образовање.

Молим вас, заиста је неозбиљно казати да Устав на било који начин спречава данас да се усвоји амандман који каже да је и средњошколско образовање обавезно. Сваки правник ће вам ово казати. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважена председнице, као што је основно васпитање и образовање јако озбиљна ствар, тако је и високо образовање и средње образовање јако озбиљна ствар.

Није проблем, што су колеге изнеле пре мене, само то што Устав није дефинисао да буде обавезно средње образовање, већ су потребне одређене педагошке, психолошке и друге припреме. Не може се на брзину донети одлука, без одређених педагошких припрема.

Према томе, сматрам да су ово само предлози ради добијања јефтиних политичких поена. Ја вас молим, пошто је образовање и васпитање јако озбиљна ствар, немојмо то радити у име наше деце. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александра Чабраја.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Ја сам хтела за реплику да се јавим, само да кажем да заиста не видим никаквог смисла, немогуће је рећи да је ово ради добијања јефтиних политичких поена.

Мислим да је заиста срамота да било који колега мисли да није добро да имамо обавезно средње образовање. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Значи, од времена групе, пошто није било реплике.

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Ево, сад смо чули аргумент да су реформе образовања добра ствар, озбиљна ствар и да захтевају озбиљну припрему, озбиљан рад. Па како је онда озбиљно да ми добијемо овај закон три дана пред почетак расправе и да расправљамо по хитном поступку? Да ли је то озбиљан приступ и озбиљан рад? Или се од овог парламента очекује да само усвоји оно што је Влада предложила, без прихватања једног озбиљног амандмана?

Овај амандман, ово питање обавезног средњошколског образовања јесте озбиљно и потребно је о њему разговарати, а Устав сасвим сигурно није препрека. Ако има воље, ако желимо да стварамо грађане који размишљају, који су слободни, а не поданици и послушни, онда ћемо урадити реформу образовања на другачији начин у односу на оно што предлажу ови закони. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председнице.

Тема овог амандмана колегинице Чабраје јесте заправо да је средњошколско образовање обавезно. Мислим да је то потпуно у складу с Уставом Републике Србије. Ни у једном члану Устава Републике Србије не пише експлицитно да је забрањено обавезно средњошколско образовање. Дакле, може да буде у складу с Уставом. Ја никада не бих предложио или се залагао за нешто што није у складу с Уставом Републике Србије.

Веома ме чуди то што се на један веома чудан начин владајућа већина данас опходи према Уставу као према Светом писму, а с друге стране, иако то није по Уставу и изричито стоји да не сме да буде смањења пензија, владајућа већина је овде изгласала смањење пензија пензионерима у Србији; иако није по Уставу да се прави влада са Харадинајем, ипак је владајућа већина овде заједно са Владом Републике Србије подржала владу Косова на челу са ратним злочинцем Харадинајем.

Дакле, многе ствари које нису по Уставу Републике Србије овде се изгласавају и Влада Републике Србије нема никакав проблем да у том смислу крши Устав. А када је у питању обавезно средњошколско образовање, онда се то доводи у питање. Мислим да је то више него лицемерно. Мислим да су правне службе министра Шарчевића потпуно заказале. Сматрам да је ово једно веома важно питање, о којем мора Парламент да дискутује, а не да се, као што је рекао колега Ђуришић, по хитном поступку убацује и да се искључиво оно што је у интересу министра Шарчевића, Владе Републике Србије, евентуално неколицине из СНС-а овде усваја. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Хвала.

Реч има народни посланик Маја Гојковић.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: По основу тога што сам посланик и што имам права да дискутујем о амандману, што посланик Зоран Красић зна али воли да додајује, што код одређених посланика изазива велику пажњу. Али није битно.

Амандман посланице Александре Чабраје је врло јасан и у потпуности сам у том правцу добро разумела и министра Шарчевића, који је рекао да је амандман добар, да може о томе да се размишља, али да је заиста потребно да се сачека евентуална измена Устава која би обухватила и обавезно образовање у смислу тога да и средње образовање буде обавезно, као што је основно, за сву децу у нашој држави.

Оно што смо чули у даљој дискусији од већег броја посланика, нажалост, из опозиције, јесте њихово схватање поштовања одредаба Устава. Прво, у Уставу се никада ништа не забрањује. Претпостављам да има и правника или посланика са већим искуством који знају шта значи писање Устава, шта значе уставне одредбе и како гласе уставне одредбе. У њима се никада не пише – забрањено је.

Можемо да кренемо од саме преамбуле Устава Републике Србије, у којој се јасно говори да је АП Косово и Метохија неотуђиви део Републике Србије. Када бисмо кренули тумачењем које су предложили поједини посланици, које смо чули пре моје дискусије, онда би, када не дај боже једног дана они буду водили државу, а овај Устав остане на снази, било примењено тумачење Устава овако – а, па у тој преамбули није забрањено да Косово и Метохија, као северна покрајина Републике Србије, можда буде и отуђиви део једнога дана. Извињавам се, јужна, хвала на интервенцији.

Значи, оно што смо чули малопре од већег броја посланика из опозиције је једно правно незнање и паушално тумачење Устава као највишег акта Републике Србије и опасно тумачење, у коме се предлаже да када нешто није забрањено у Уставу – а морам да подвучем да се у Уставу никад ништа не забрањује, него се пише шта је то могуће, односно дозвољено у правном поретку наше државе – кренемо са тумачењем да је све што није забрањено дозвољено у овој држави.

Молила бих колеге да се, ако немају знања, уздрже од таквих паушалних тумачења, јер онда бисмо добили различита тумачења, врло опасна по уставни и правни поредак наше државе. Хвала вам.

Иначе, није лош амандман, као идеја, да сви заједно размишљамо, када буде отворена расправа о измени Устава, да се не фокусирамо сви – треба нам мањи број посланика или хајде да причамо о будућности некој,

како да уредимо односе између Београда и Приштине, него дајте да размишљамо на шири начин и да се и посланици опозиције укључе у ту расправу, а не да кажу унапред: „Не, ми нећемо“, јер, ето, има и добрих идеја које могу бити усвојене у евентуалним изменама Устава. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, госпођо Гојковић.

Реч има народни посланик Душан Павловић.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Користим време овлашћеног посланичке групе.

Јако је интересно тумачење које је сада дала председница Скупштине да никако не сме да се прихвати како је све оно што није забрањено – дозвољено. Ево вам један мали пример: рецимо, у члану 60. овог закона каже се да планови наставе и учења у основном и средњем образовању садрже листу обавезних предмета. Да ли постоји у Уставу Србије та листа обавезних предмета? Како смемо да предлажемо закон који садржи неку обавезну листу предмета када тога нема у Уставу? Не знам да ли схватате колико је ово бесмислено када бисмо тако посматрали ствари. Дакле, све што у Уставу и у законима није експлицитно забрањено, допуштено је, односно слободно.

Боље реците, ако већ нећете ово да прихватите – не желимо да средње образовање буде обавезно. Кажите то слободно, шта је проблем? Немојте измишљати уставне чланове или уставне забране које не постоје. Кажите грађанима Србије – не желимо да средње образовање буде доступно и обавезно за све људе, за сву децу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Такође по амандману.

Немојте викати, молим вас.

Да ли могу по амандману?

(Председавајући: Полако, сви ће доћи на ред. Само мало стрпљења. Колеге, немојте да сте нервозни, молим вас.)

Да ли могу да добијем реплику пошто нису разумели? Оно што сам изнела је потпуно погрешно протумачено. Ако дозволите, ја бих да добијем реплику.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: У складу са чланом 104, изволите.

Реплика, Маја Гојковић.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Посланик Душан Павловић, који је говорио пре мене, професор је на политичким наукама, колико знам. Тамо постоји предмет Уставно право. Нека ме исправи ако ја можда добро не знам. Али ово што смо чули је нешто страшно, да неко ко предаје на једном факултету каже да је све што није забрањено Уставом – дозвољено, и имплицирање да

су посланици који говоре да морамо поштовати Устав Републике Србије злонамерни и не желе да уведу бесплатно образовање за децу.

Ја бих молила, стварно, због грађанина Србије, да овде говоримо истину. Овде од 250 посланика, нисам сигурна, осим оних који су против тога да деца која су мигранти, која су морала да побегну из својих држава и напусте их због ратних страдања, па неко овде жели да им забрани могућност да имају мало, део те дечје радости и да се школују у држави у којој тренутно бораве, има и таквих посланика, али сви остали посланици се залажу и за права детета и за обавезно основно и средње образовање. Али када нешто у једној држави не можете, због поштовања Устава, онда не можете.

Није проблем да се промени Устав. Уосталом, укидање обавезног средњег образовања није почело од јуче, то знамо сви овде и немојте да због неких ситних и малих поена, или зато што су најављени евентуални избори у децембру, сада овде говоримо грађанима Србије неистину. То није истина.

Устав Републике Србије, хтели то неки или не, морамо да поштујемо, јер откако нема Тита, који је рекао: „Немојте се држати баш тако Устава, као пијан плота“, све власти од тада покушавају да поштују највиши акт једне државе. Тако ће бити докле год се не промени власт и докле год не дођу некакви револуционари или Црвени Кмери, који ће желети да раде мимо Устава.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Председница Скупштине Србије Маја Гојковић, која је иначе правница, рекла је да у Уставу ништа није забрањено. Ја не знам како онда у Уставу пише да је забрањена дискриминација, да је забрањена цензура, да је забрањено ропство, које уводите посредно на овај начин образовања који желите да имплементирате у Србији, да је забрањен сукоб интереса, да је забрањено да политичке странке могу непосредно да врше власт и да власт потчине себи, па се то дешава у Србији. Хоћете мењати Устав и у овом смислу да све зависи од вас и ваше политичке странке, судбине грађана Србије, судбине неких клинаца који у будућности желе да живе у овој земљи?

Мислим да сте на овај начин грубо прекршили пре свега ваше знање, као правника, о Уставу Републике Србије, шта може, а шта не може по том Уставу, само да бисте рекли како је забрањено бесплатно средњошколско образовање. То не пише нигде, али вама то није у интересу јер не желите да грађани Србије размишљају. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Маја Гојковић, право на реплику.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Фасцинирана сам, поштовани председавајући, правним знањем уваженог посланика Балше Божовића. Толико сам фасцинирана да ме је оставио без даха, без речи и без коментара. То што је он рекао уопште није у складу, нити је одговор на моју дискусију. Ја сам тачно рекла шта је забрањено, а шта не може да се тумачи, барем не у нашој држави, ако је нешто експлицитно наведено, основно образовање је обавезно, да све оно што није наведено и није забрањено у том смислу.

Знате шта? Не вреди уопште да трошимо време на овакву расправу, када неко није на време стекао одређено базично образовање и не може тачно да протумачи шта је неко ко се редовно школовао хтео да каже. Они који су ме слушали пажљиво, а ја сам се обратила грађанима Србије, у потпуности су схватили шта сам хтела да кажем. Оно што је посланик Божовић овде навео, то је неко ситно политикантство које заиста нити говори о расправи о амандману о којем причамо, нити ме је разумео, нити очекујем да разбере оно што сам ја рекла. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић, по амандману.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: По амандману. Вратио бих се на тему. Ово је сувише важан амандман и сувише важна тема да бисмо је трошили у уобичајеним политичким препуцавањима. У том смислу бих предложио, колеге ако хоће нека се сагласе... Сви кажемо, бар декларативно, да је предлог добар, да је амандман добар, да је идеја да је обавезно средње образовање нешто што је пожељно; тога не жели да се одрекне ни власт и разумем зашто им се не допадају могуће инсинуације да су они против тога.

Пошто постоји дилема око уставне заснованости... Нико овде није врхунски уставни правни стручњак. Министар је похвалио предлог амандмана. Владајућа већина такође каже да је то добро, не желе да делују и да буду осумњичени да не желе обавезно средње образовање. Имамо Министарство, имамо Одбор за образовање, хајде да се у наредном периоду заиста поради на томе, да се размотри уставни основ, да се види да ли се и на који начин може обезбедити то, а не да овде трошимо време у јаловим политичким препуцавањима која никога не занимају и, што је важније, никоме не користе. Као што рекох, образовање уопште, посебно могућност обавезног средњег образовања, што јесте занимљив и важан предлог... Мислим да смо сви у том духу окренути да видимо да ли је то могуће. Ако није могуће, идемо даље. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Вукадиновићу.

Реч има Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Ја ћу да се вратим на дискусију шта Устав забрањује а шта не.

Мислим, председавајући, да треба пажљивије да гледате ко се кад пријавио за реч када бришете пријаве за реч из система. Ја сам се јавио када је то имало мало више смисла...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Веома сам пажљив и водим рачуна о томе. Само наставите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Не желим да прећутим неке ствари које су се овде чуле. Значи, председница Парламента, правница по образовању, редовном и стеченом на време, како воли да каже, вероватно да би се разликовала од неких колега које то нису и немају...

Ја нисам правник, али знам макар да читам: Устав, члан 21, каже – забрана дискриминације; Устав, члан 26 – забрана ропства, положаја сличног ропству и принудног рада; члан 76 – забрана дискриминације националних мањина; члан 78 – забрана насилне асимилације; члан 152 – забрањено политичко деловање судија итд.

Има много забрана у Уставу. Не бих се јавио да овде нисмо чули од председнице Парламента, правнице, која два пута каже – Устав ништа не забрањује, у Уставу ништа није написано што је забрањено.

Сад је мени врло интересантно како то да председница Парламента, која долази из највеће странке, не зна да у Уставу стоје баш ови чланови који говоре о забрани дискриминације, о забрани принудног рада, о свему ономе чиме српско друштво данас обилује, свему ономе због чега грађани Србије данас не могу да кажу да су слободни.

Ако председница Парламента не зна да је Уставом Србије забрањена дискриминација, да је забрањено ропство, да је забрањен принудни рад, да је забрањена цензура, онда није ни чудо што живимо у оваквој данашњости у каквој живимо. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Нећу се јавити за реплику иако има основа.

Реч има Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Да поновим још једном, председница Скупштине је овде изашла као народна посланица и рекла пар ствари које нису истините. Рекла је да Устав ништа не забрањује. Чули смо неколико колега посланика који су јасно рекли, прочитали одредбе Устава које кажу да Устав забрањује многе ствари, између осталог забрањује и сукоб интереса за председника Републике, да у исто време буде председник странке.

Међутим, цела дискусија даље, о томе како тобоже посланици не знају Устав, како тобоже немају правно образовање, заиста је крајње

лицемерна. Значи, очигледно је елементарно непознавање Устава и закона, нажалост, не само од председнице Скупштине, него и од Владе која је одбила овај амандман са оваквим образложењем.

Да поновимо још једном, добили смо образложење да у Уставу пише да је основно образовање обавезно, али да за средње образовање не пише ништа. Пошто не пише ништа, и то је чињеница, ништа нас не спречава да у овом закону пропишемо обавезно средње образовање.

Значи, ово је нешто што би требало да буде елементарно знање за сваког правника, да оно што није експлицитно забрањено јесте дозвољено. Ако постоји једна одредба Устава са којом то да је средње образовање обавезно није у складу, једна одредба Устава, онда можемо да говоримо о томе да је то противуставно.

Значи, ради се о елементарном непознавању права и Устава Републике Србије које је овде данас показала председница Скупштине говорећи о томе како Уставом... Да поновим, имате и снимке, ми ћемо од овога направити снимке, да сви грађани виде, рекла је лепо више пута како Устав ништа не забрањује и дала једно изузетно креативно тумачење тога, пошто каже, основно образовање је обавезно, да из неког разлога не може средње да буде прописано законом. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Мартиновић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, господин Саша Радуловић по обичају не говори истину. Волео бих, пошто видим да је постао у међувремену и стручњак за уставно право сем тога што је стручњак за стечајеве, да нам прочита где то у Уставу пише да председник Републике не може да буде председник политичке странке.

Господа из опозиције нису добро, односно, боље речено, злонамерно су протумачила излагање госпође Маје Гојковић, која је говорила у својству народног посланика Српске напредне странке. Госпођа Гојковић је рекла да Устав не забрањује ништа што се тиче образовања, односно да Устав не познаје забране у сфери образовног система. Рекла је да је идеја о увођењу обавезног средњошколског образовања у суштини добра и да о томе треба разговарати. Дакле, није дочекала на нож, као што ви желите да представите, амандман који је поднела колегиница из опозиције.

Али, морате признати, неозбиљно је, ниједна држава то не ради, амандманом уводити обавезно средњошколско образовање. То је тема за једну озбиљну друштвену дискусију и друштвену расправу у коју треба да се укључе и Народна скупштина, и Министарство просвете, науке и

технолошког развоја, универзитети, грађани и све друге релевантне институције.

Проблем је у нечем другом. Ви сте поднели тај амандман не из жеље да се заиста уведе обавезно средњошколско образовање, него из дневнополитичких разлога, да бисте могли да нападате министра како не ради ништа и да бисте могли да нападате Српску напредну странку.

Наслушао сам се, заједно са мојим колегама, и у начелној расправи генијалних идеја оних који су до 2012. године водили Републику Србију. Зоран Живковић је причао о томе како је скандалозно да уџбеници у Србији коштају толико и толико. Ја га сада питам зашто он није делио бесплатне уџбенике у своје време. Он је делио фирме. Слушао сам о томе како је скандалозно што ђаци морају да носе уџбенике кући уместо да их остављају у школи. Што их нису остављали у школи у ваше време? На крају крајева, ево, данас више од сат времена причате о обавезном средњошколском образовању, ко вас је спречавао да за дванаест година ваше владавине уведете обавезно средњошколско образовање у Републици Србији?

Видим да се сада ограђујете од Устава Републике Србије, односно, некада се ограђујете, некада се на њега позивате, како вам кад одговара. Демократска странка је, сећам се тог времена врло добро, и те како учествовала 2006. године у изради овог Устава, у изради важећег Устава.

Ко вас је спречавао, за све време док сте вршили власт у овој земљи, да спроведете све те ваше генијалне идеје, да ђацима бесплатно делите уџбенике, да не морају код куће да пишу домаћи (као што сам чуо да сте рекли да је у Финској), да остављају уџбенике у школи уместо да их носе кући итд.? Ко вас је спречавао да те идеје спроведете у пракси? Ко вас је спречавао да уведете обавезно средњошколско образовање? Не почињу проблеми у просвети и не почињу сва питања у просвети доласком на функцију министра просвете господина Шарчевића. Човек је дошао у просветни систем да га уреди, среди и у великој мери је у томе успео. Ови закони који су на дневном реду ових дана су корак напред у уређивању нашег образовног система, и основног, и средњег и високог.

Што се тиче Српске напредне странке, ви ћете, господине министре, у томе имати нашу пуну подршку, али овде је проблем у нечем другом. Овде се лицемерно наступа, овде се за све проблеме које имамо објективно у школству, и основном и средњем и високом, покушава свалити кривица на вас. Сада је Младен Шарчевић крив што ђаци морају да носе уџбенике кући, а не остављају их у школи. Сада је Младен Шарчевић крив што није као у Финској, да се домаћи ради у школи а да ђак када дође кући нема практично никаквих школских обавеза.

Морам да вас подсетим, ми смо наследили један образовни систем који је, у суштини, настао непосредно после Другог светског рата, боље речено, бивша Југославија га је преузела од Совјетског Савеза, а то значи једно широко образовање, меморисање великог броја чињеница, велики број књига. Да ли је то образовање било у потпуности лоше? Лично мислим да није. Да ли га треба усавршити? Сигурно треба, али то не може да се уради преко колена. До јуче средњошколско образовање није било обавезно, сад ћемо ми поднети амандман, усвојите наш амандман и онда ћемо увести обавезно средњошколско образовање. Није то тако наивно. То је питање које захтева озбиљну друштвену расправу, а то је Маја Гојковић управо и рекла. Није рекла да амандман није добар и да није добра идеја о увођењу обавезног средњошколског образовања, него да је то тема о којој треба да се разговара.

У чему је ваш проблем? Ваш проблем је у томе што не желите да разговарате, одбијате дијалог. Ви одбијате дијалог о било чему и подносите амандмане искључиво из дневнополитичких разлога, да бисте се представили као заштитници деце, односно заштитници родитеља.

Када сам ја ишао у основну школу, у време социјалистичке Југославије, моји родитељи су мени плаћали уџбенике, није ми држава давала бесплатно. А поготово не у данашње време. Ви из опозиције коначно морате да се определите каква је ваша идеолошка оријентација, јесте ли либерали, јесте ли марксисти, јесте ли за капитализам, јесте ли за социјализам, за шта сте. Дакле, ваша оријентација је мутна, ваша оријентација је нејасна.

Ја разумем господина Мићуновића, он се увек узврпољи када се о томе говори. Он је 1968. године Београдски универзитет хтео да назове „Црвени универзитет Карл Маркс“. Добро, такво је било време, било је популарно, студентски покрети у Француској, Немачкој, прелило се мало и код нас. Али сада одједанпут ми треба да као ђаци у школи слушамо о томе какве су идеје господина Мићуновића и Демократске странке о томе како треба уредити основну школу, средњу школу и факултете. Ко вас је спречавао, господо, да све то урадите за дванаест година ваше власти? Није вас спречавао нико, него вас није било брига за то, бавили сте се нечим другим: намештањем тендера, богаћењем на личној основи, куповином станова, претварањем пашњака у градилишта. То сте радили. Шта је вас било брига за основну, средњу школу и факултете.

Водите хајку ових дана против председника Одбора за образовање. У ваше време су настали приватни факултети. Који приватни факултет је основала Српска напредна странка? Ви сте очеви приватних факултета. Да ме неко погрешно не разуме, немам ништа против приватних факултета,

има добрих државних факултета, има лоших државних факултета, има добрих приватних факултета, има лоших приватних, ништа није црно-бело, али просто ми је лицемерно када слушам – ево, ви из Српске напредне странке, неки фалсификовани докторати, дипломе са приватних факултета итд. Бивши председник Републике Борис Тадић је држао предавање, хвалио се, на једном од тих приватних факултета, који је у међувремену променио име. У ваше време, супер је када постоје приватни факултети; када приватни факултети постоје у време владавине Српске напредне странке, онда то не ваља. Када сте на власти, онда сте капиталисти, онда сте за западне вредности; када сте у опозицији, онда сте марксисти – укините све приватно, све мора да буде државно, све мора да буде бесплатно итд.

Немам ништа против да све буде бесплатно, али онда сте, господо из опозиције, морали да оставите буџет у много бољем стању него што сте га оставили 2012. године, а не – испразнили сте све живо, да не кажем да сте опљачкали, и онда сте се сетили – е, сада да буде бесплатно. Камо среће да смо 2012. године у буџету имали ситуацију какву имамо данас, онда би било могуће ово што ви говорите. А не – испразнили сте буџет тако да не могу да се исплаћују ни плате ни пензије, а онда после пет година кажете дајте нам бесплатне уџбенике. Ни у време господина Мићуновића нису били бесплатни уџбеници.

Још једну ствар да нагласим, није тачно да се основно образовање у Србији плаћа. Не плаћа се. Дакле, бесплатно је. Обмањујете грађане већ данима како су наводно СНС и Александар Вучић увели плаћање основне школе. Нико ништа не плаћа. Плаћају се уџбеници, и то на рате, и то на више рата, плаћам их и ја за своју децу, као и ви за своју, али то није нешто што је увео Младен Шарчевић, Александар Вучић, Маја Гојковић или било ко од нас. Увек је тако било. Можемо да говоримо о томе да ли цену уџбеника можемо да смањимо, да ли можемо да поправимо стање у школама. Можемо, али за то је потребан новац. Новца може да буде једино ако будемо водили паметно економску политику. Ако будемо водили економску политику какву сте ви водили, неће бити ни школства у Србији, ни бесплатног ни са плаћањем, ни овако ни онако. То је оно што грађани Србије треба да знају.

ПРЕДСЕДНИК: Прво питам проф. Мићуновића, тражио је реплику.

(Саша Радловић: Реплика. Ја сам први, поменути сам именом и презименом.)

(Горан Ћирић: Реплика, Демократска странка је поменута.)

Тражили сте реплику, али он има предност, он је именом и презименом, па онда странке.

Професоре, да ли желите реплику? Пошто је пуна листа, ви мени само реците да или не, и ја ћу вам дати реч. Молим вас, будите љубазни, нема потребе да неко буде адвокат између нас двоје.

Професоре, да ли желите реч? (Да.)

Изволите, пријавите се.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Мислим да би неки желели полемику са мном, али за то треба да постоје предуслови: прво, да се говори истина; друго, да се знају чињенице; треће, да се води расправа о предмету, а не о увредама. Пошто не спадам у особе које ће се свађати са сваким ко то жели, ја одустајем од те расправе. Са господином који ме је претходно прозивао толико пута не желим да водим полемику, јер имам проблем, чуо сам на Н1, на питање новинара: „Али ви сте о господи Вучићу и Николићу изјављивали то и то“, добио сам од господина Шешеља књигу о дотичној личности, његова изјава је била: „Јесте, ја сам то говорио, али нисам тако мислио“. Имам проблем када тог човека слушам, да ли то што говори мисли или из неког другог разлога говори. Зато углавном бирам саговорнике.

Што се вас лично тиче, ми смо разговарали приликом вашег избора и ви знате како сте се мени онда обраћали. Ја сам вам тада рекао да не желим више да полемишем, с обзиром на то да сам претпостављао да ми имамо сасвим другу релацију, друге и цивилизоване односе.

Што се уџбеника тиче, министар просвете, не видим га овде, господин Жарко, с великим одушевљењем је прихватио моју иницијативу да се поштује Устав и да оно што пише да је бесплатно тако буде, као у највећем броју земаља, укључујући оне из нашег окружења. Уџбеници су бесплатно дељени. То што неко не зна, то је друго питање. Према томе, не бих хтео да улазим у полемику, дао сам објашњење пошто ме непримерено неколико пута прозивате.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Препуна је листа, полако.

Желите да реплицирате професору Мићуновићу? Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господа народни посланици, упућујем господина Мићуновића на књигу Бранка Петрановића „Историја Југославије“ у три тома. У једној од тих књига, у трећој књизи ако се не варам, налази се фотографија господина Мићуновића са групом тадашњих студентских револуционара из 1968. године, а испод тога пише коментар фотографије – Црвени универзитет „Карл Маркс“. Дакле, то је историјска чињеница. Ја вам не замерам због тога, само вам кажем да се ви на један начин понашате кад сте на власти, а на други начин када сте у опозицији.

Што се тиче господина кога сте малочас спомињали, ви сте његов стари политички пријатељ, још са оног Отвореног универзитета који је држао Милован Ђилас у Београду почетком осамдесетих година. Писали сте му рецензије неких књига, заступали га, односно његове политичке ставове у јавности, тако да ме то много не узбуђује.

Једино што ми није јасно... Видим да је господин Мићуновић изашао; рекао је да ја не знам, а да он зна, да су уџбеници наводно у време када је Демократска странка вршила власт били бесплатни, ако сам га добро разумео. Само да ми каже када су то уџбеници били бесплатни, када је то родитељ могао да дође у неку књижару и каже – добар дан, моје дете иде у трећи разред основне школе, дајте ми бесплатно комплет уџбеника за трећи разред основне школе. Ако ми кажете које године је то било, за време ког министра, ја ћу вам се извинити и рећи да сте потпуно у праву, али ми дајте тачне податке о томе које године су уџбеници у Републици Србији били потпуно бесплатни, а књижаре биле у обавези да родитељима, односно деци бесплатно деле комплете уџбеника.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Горан Ђирић.

ГОРАН ЂИРИЋ: У више наврата су поменути ДС и професор Мићуновић. Управо он, као иницијатор, јесте реализовао заједно са Градом Београдом то у шта ви сумњате, а то су бесплатни уџбеници за ђаке у Србији и дупли комплети у граду Београду, јер је Град Београд у том тренутку имао потенцијала за тако нешто, у време коалиционе владе са Социјалистичком партијом Србије, када је министар просвете био Жарко Обрадовић. Можете да проверите и са њима све то.

Међутим, очигледно је да се свим овим темама, које трају десет-петнаест минута, директним нападима на професора Мићуновића, удаљавамо од нечега што је суштинска расправа о амандману. Ми смо подржали овај амандман, а то је обавезно средње образовање. Сада смо заборавили на ком смо амандману. Заборавили смо шта је изјавила председница Парламента када је говорила о забранама у Уставу. Подсетићу вас, рекла је да нема никаквих забрана у Уставу и да је то разлог због чега се не прихвата овај амандман. Чули смо од мојих колега, и чињеница је, када погледате Устав Републике Србије, постоје забране и те како, посебно забране које се тичу дискриминације.

Ми у Скупштини гледамо свих ових година дискриминацију према опозиционим посланицима и свим предлозима, иако су сувисли и прихватљиви. Ово је један од амандмана око којих можемо да се сложимо. То јесте суштина ове приче и ја покушавам да вас вратим управо на суштину и да вам докажем нешто што је ноторна истина, а то је да су

уџбеници били бесплатни у том периоду, да сада треба платити 10.000–17.000 динара за комплет уџбеника за ђаке у основним школама. То је нешто што заиста мора да се промени.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Реч има Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Морате да ми кажете, господине Ћирићу, ви који трпите велику дискриминацију тако што сте саветник директора Поште Србије и имате плату 150.000 динара, које године су уџбеници били бесплатни, али за све ђаке у Републици Србији. Ми доносимо закон који се односи на целу Републику Србију. Не за град Београд или за поједине општине у граду Београду, него за ученике у целој Републици Србији. Тога није било и ви то веома добро знате.

Што се тиче дискриминације, што се тиче тога да сте ви из опозиције угрожени, да ли сте чули неки дан, човеку длака с главе није фалила, није чак ни приведен у полицију, а на телевизији објашњава како треба убити председника Републике, каже – није га тешко погодити снајпером. Отворите телевизију Н1, телевизију Б92 (сада је променила име), купите „Курир“, „Таблоид“, купите све могуће новине, НИН, „Блиц“, „Данас“ итд., најгоре могуће увреде, неистине на рачун Александра Вучића, Небојше Стефановића, Маје Гојковић и свих нас из Српске напредне странке. Онда ви кажете – цензура, ми дискриминисани, немамо право.

Па ко вас дискриминише, господине? Када је у ваше време председник опозиционе посланичке групе могао да буде саветник генералног директора једног јавног предузећа? Ево, ви сте саветник Мире Петровић, директорице Јавног предузећа „Пошта Србије“. Кажите колика вам је плата.

(Председавајући: Обраћајте се мени, колега Мартиновићу.)

Ево питам господина Ћирића да ми каже колика му је плата и каква је то дискриминација када је он у време „страшне“ владавине Александра Вучића саветник директора Јавног предузећа „Пошта Србије“, са платом од 150.000 динара. Ја бих волео да мене тако неко дискриминише. Волео бих да су они мене дискриминисали када су управљали овом државом до 2012. године. То је одлична дискриминација! Чуј, каже – дискриминисан сам, саветник сам директора Поште, имам плату од 150.000 динара. Ја за такву дискриминацију у животу нисам чуо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Маја Гојковић.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Хвала.

Реплика се односи на излагање шефа Посланичке групе ДС. А могла бих да добијем реплику и поводом излагања свих посланика опозиције који

су злонамерно тумачили оно што сам рекла, јер су схватили да су изговорили правни и политички нонсенс и да грађани Србије врло добро знају да Устав не сме и не може да се крши и да сам ја говорила о забрани, некаквој забрани; ако нешто није забрањено у области образовања, онда је дозвољено. То што ја знам да цитирам и преамбулу, то је мој проблем, а није проблем Балше Божовића. Ја га позивам да идемо на квиз о знању Устава Републике Србије.

Такође позивам и Сашу Радуловића. Могу да позовем и оне који су поднели овај амандман да разговарамо о општем познавању Устава. Признајем, можда они, са својим образовањем и тумачењем Устава, боље владају том материјом. Ја то нисам спорила, рекла сам да је амандман добар, али да не може у овом тренутку да буде прихваћен зато што није усклађен са чланом 71. Устава Републике Србије.

Такође сам рекла да када победи неко из опозиције (боже мој, можда се грађани Србије и определе за садашњу опозицију), онда тумачите Устав како ви желите, а у складу са Титовим упутством да не треба да се држимо Устава и закона као пијан плота. Члан 71. каже да свако у овој држави има право на образовање; став 2 – основно образовање је обавезно и бесплатно за децу у Србији, а средње образовање је бесплатно. То нећете да кажете грађанима Србије гласно, мислећи да можете да замаглите суштину тиме што ћете нападати СНС и надлежног министра и Владу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Горан Ћирић.

ГОРАН ЋИРИЋ: Дакле, поново смо дошли до фазе у којој улазимо у личне животе. Одговорићу и на та питања, али мислим да је кључно враћање на амандман и питање када и у ком периоду су били бесплатни уџбеници у Србији, и обећање да ће се шеф посланичке групе извинити уколико добије доказе.

Имате коалиционог партнера који седи у овим клупама, посланика који је 2012. године, дакле Жарко Обрадовић, тадашњи министар просвете, изјавио, то можете да проверите, да у Србији већ три године постоје бесплатни уџбеници за ђаке од првог до четвртог разреда основне школе, од 2009. до 2012. године. Неки од градова и локалних самоуправа су имали довољно потенцијала и снаге, као што је имао Град Београд, да реализују и то да део комплета уџбеника буде у школи, а део бесплатних уџбеника ђаци носе својим кућама.

Сада очекујем ваше извињење због тога што сте добили потпуно јасну информацију и потврду да је Демократска странка у тадашњој влади са својим коалиционим партнерима обезбедила нешто што је важно за све ђаке. Волео бих да то имамо и данас у Србији.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Повреда Пословника, Маја Гојковић.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Имам права, вероватно и ја да неки пут говорим о члану 27. став 2, а то је да се председник стара о примени овог пословника.

Када сте дали реплику претходном говорнику, он је био дужан да одговори на излагање Александра Мартиновића, који га је јасно питао да ли је истина да он као угрожени опозиционар, дискриминисан, прима плату од 150.000 динара и да ли је истина да је саветник генералног директора „Поште Србије“. Значи, то је оно што грађане Србије сигурно интересује, а остало је у ваздуху неодговорено.

С друге стране, посланик је дужан да говори истину. Никада нису дељени за време њихове власти нови бесплатни уџбеници. Промовисали су једно време замену старих уџбеника и онда је то делимично дељено бесплатно, али никада нису дељени бесплатни уџбеници, па чак ни за време Тита и господина Мићуновића, ту се апсолутно слажем с дискусијом Александра Мартиновића.

Значи, члан 27, старајте се о примени. Не може реплика да се добије да би се говорило шире од теме. Ви морате да се фокусирасте на оно што је речено пре вас, да одговорите. Хвала вам пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање о повреди Пословника?

(Маја Гојковић: Да.)

Повреда Пословника, Александра Јерков.

Пријавите се, молим вас.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Чланови 103. и 104. Прво, господине Маринковићу, немојте да дозволите да вам Маја Гојковић дели лекције о томе када коме можете да дате реплику. Она је прва као свето правило у ову скупштину увела то да председавајући сам одлучује о томе када неком даје право на реплику или не, па нама чак не дозвољава, када се јавимо да укажемо на повреду у поступању председавајућег, да замеримо то што је, рецимо, неко директно вређан, прозван, погрешно протумачен итд., а није добио право на реплику. Мало држите до свог достојанства, немојте да вам народна посланица Гојковић одређује када ћете коме дати реплику. Када се укључи у расправу, она има права као и сваки други народни посланик. Чини ми се, што би рекао Орвел, да је мало „једнакија“ од нас других народних посланика, али добро, то је сада већ део њеног рада у Скупштини.

Друго, члан 103. Не знам да ли сте приметили да се народна посланица Гојковић малопре јавила за реч наводно желећи да вама укаже на повреду у поступању: про форме је навела члан који сте наводно прекршили, а уместо тога је реплицирала народним посланицима злоупотребивши своје право да вама укаже на повреду у поступању. Предлажем или да уведемо таква правила за све или да у Пословнику напишемо да Маја Гојковић, као и представник предлагача, има право да добије реч кад год затражи, да говори о чему год хоће, у неограниченом трајању. Или почните да примењујте правила иста за све или нам реците да су неки народни посланици „једнакији“ од других, да знамо на чему смо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Јерков. Наравно да посланица Маја Гојковић има право да укаже на повреду Пословника. Не бих да дискриминишем било кога, наравно ни њу.

Желите да се Скупштина изјасни?

(Александра Јерков: Да.)

Хвала.

Маја Гојковић, опет повреда Пословника.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Захваљујем.

Члан 107, посланик је дужан да поштује достојанство Народне скупштине.

Не каже се „једнакији“, то је основно што би – председавајући, молим вас, вама се обраћам – што би било лепо да неко научи и да тиме научи да поштује достојанство Народне скупштине.

Друго, изузетно је важно да после низа година проведених у овом парламенту посланици науче Пословник. Значи, сваки посланик може да се јави за реплику, а зависи од оцене председавајућег, члан 104. став 3, да ли ће му дати реплику или неће. С друге стране, има право, наравно, сваки посланик једнако, од 250 нас, да се позове на повреду Пословника.

То што је неко опседнут мојом личношћу и делом и мојом каријером, то је већ за разматрање ван овог пленума. Као што могу да приметим, врло сте благонаклони према посланици, увек након мог излагања дате њој да нешто каже. Ја имам потпуно разумевање, после 27 година бављења политиком, за такву жељу за таквим експонирањем.

Хвала лепо. Нећу тражити да се гласа јер није до вас, до неког другог је.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам.

Управо је то била и моја интенција, да посланица Јерков као опозициона посланица има право да увек укаже и на повреду Пословника и на све оно друго на шта има право као народни посланик.

Пошто имамо пуно пријављених, одређујем паузу од пет минута.

(После паузе – 11.55)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Идемо даље. Амандман којим се после члана 3. додаје члан 3а поднео је народни посланик Саша Радуловић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Пре овога, имам реплику, коју ми нисте дали. Питао ме је посланик Мартиновић, питање је из Устава; питао ме је директно, за шта ми нисте дали реплику, које то чланове Устава крши председник Српске напредне странке и председник Републике Србије. Па, да му прочитам члан 6, Забрана сукоба интереса, који каже: „Нико не може вршити државну или јавну функцију која је у сукобу са његовим другим функцијама, пословима или приватним интересима.“ Председник Српске напредне странке, та његова функција, друга функција, не јавна, то је у сукобу интереса са местом председника Републике.

(Александар Мартиновић: Шта је ово? Ти си у сукобу са самим собом, битанго једна!)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас, колега Радуловићу, да наставите да говорите по амандману.

САША РАДУЛОВИЋ: Ово је реплика, коју сте морали да ми дате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете, немате право на реплику.

САША РАДУЛОВИЋ: Ово је реплика, коју сте морали да ми дате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате право да злоупотребљавате говорницу.

САША РАДУЛОВИЋ: Не злоупотребљавам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете, не водите ви седницу.

САША РАДУЛОВИЋ: Морали сте да ми дате право на реплику.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нисам ништа морао.

Нико овде ништа не мора. Имамо правила, имамо Пословник. Не бих са вама више да расправљам о томе.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем. Даме и господо народни посланици, мислим да су претходне колеге које галаме то право које је предлагач амандмана дефинисао као право сваког детета прескочили. Волео бих да Устав дозвољава да средње образовање буде обавезно, али ретроактивно. Већина њих не би ни први разред завршила. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Мариника Тепић, по Пословнику.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Пошто ми нисте дали реч одмах када сам је тражила, односно непосредно по учињеној повреди Пословника, за коју сматрам да сте је учинили, узећете у обзир то што сада реагујем. Сматрам да сте повредили члан 8. У првом ставу се наводи да се о реду на седници Народне скупштине стара председник Народне скупштине.

Сматрам да сте Пословник повредили, прво, када сте одредили паузу и дали образложење да је дајете зато што имате превише пријављених говорника. Ово је Народна скупштина, где народни посланици долазе да говоре и пријављују се за реч. То је наш посао. Ми смо због тога данас дошли овде, а ви сте одредили паузу и прекинули дискусију због које ми овде постојимо и због чега смо изабрани. Дакле, потпуно је неосновано одређивање паузе да бисте спречили пријављене говорнике да говоре.

Друго, у односу на то, ваш покушај се заправо наставио, односно он је последица намере Маје Гојковић, која је претходно говорила, да вас дисциплинује и да вас одврати од вашег права и дужности, дозволите ми да завршим образложење, да нам дате реч.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немојте, молим вас, ово нема никакве везе са члановима које сте малопре поменули.

Само мало сачекајте, молим вас. Указали сте на повреду одређених чланова. Какве сада везе са тим има Маја Гојковић, која нити је у сали нити је са нама овде када смо започели седницу поново?

Одговорићу вам. Завршите, изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Не слушате пажљиво. Нема везе Маја Гојковић, има везе ваша реакција на излагање Маје Гојковић, која је проузроковала то да ви желите да дате паузу под лошим изговором и са образложењем да је сувише говорника на листи, а ми смо због тога у Народној скупштини. Ви сте, у ствари, подлегли покушају дисциплиновања претходне говорнице Гојковић и нисте знали како да се снађете, него да ускратите већ пријављеним говорницима право да се обрате грађанима.

Предлагач амандмана, моја колегиница из Грађанске платформе Александра Чабраја, више од пола сата чека да говори у расправи која је изазвана њеним амандманом. Ви упорно не дајете реч онима који су се пријавили много пре посланице Гојковић и посланика Мартиновића. Немам ништа против да сви говоримо, наравно, тако и треба, али... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Уважена колегинице, имате у Пословнику члан 112. који говори о томе када председавајући може да одреди паузу и, наравно, члан 27. који

говори о томе ко се стара о реду на седници Народне скупштине, и то вам све објашњава.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни?
(Мариника Тепић: Да, желим.)

Балша Божовић, повреда Пословника.

БАЛША БОЖОВИЋ: Повреда Пословника је у питању.

Ви сте, Маринковићу, добар човек, али оно што дозвољавате са места председавајућег је нешто што ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само реците који члан.

БАЛША БОЖОВИЋ: Чланови 103. и 104. Пре пет минута сте ми рекли да имам право на реплику зато што ме је госпођа Маја Гојковић именом и презименом поменула као некога ко не зна шта пише у Уставу Републике Србије. После паузе од пет минута дозволили сте да вас господин Мартиновић са свог места опомиње да ли треба да дате некоме реплику или не, а то није у складу са Пословником Народне скупштине; ви процењујете да ли на то неко има право или не (по члану 104) и, дозволите ми да завршим, а не Мартиновић са места да говори – не, не, да, да, то тако, то не.

Хоћу да вам кажем да је у самом Уставу, оно што госпођа Гојковић није знала, због чега ми нисте дали право на реплику, пише у члану 5. да је забрањена Уставом узурпација власти. Не може господин Мартиновић са свог места ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не, не. Колега Божовићу, уз све поштовање према вама, не можемо сада, није тема господин Мартиновић. Указали сте на повреду Пословника, члан 103, члан 104, и добићете свако право данас током седнице на реплику, на повреду Пословника, уопште немојте да бринете.

Имао сам право да наставим седницу у складу са Пословником и да одржим ред на самој седници, те вас молим да ми у томе помогнете. Сви ће доћи на ред и имати право да говоре. Хвала вам.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?
Да. Хвала.

Реч има народни посланик Александар Мартиновић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, господине Маринковићу, ја сам схватио да сте ви паузу дали да бисмо, да кажем, ресетовали дискусију у Народној скупштини и да бисмо се вратили на расправу о амандманима.

(Председавајући: У праву сте.)

Понављам оно што сам рекао на почетку, дакле, Маја Гојковић је злонамерно протумачена; жена је рекла да Устав не забрањује, односно да не садржи забрањујуће норме када је реч о образовном систему. Свако ко узме Устав, то може да прочита. Дакле, то је рекла госпођа Маја Гојковић и ту је ствар сасвим јасна.

(Марко Ђуришић: Кад је то рекла? То је проблем, што то није рекла.)

Што се тиче ових који добацују, који вриште, који мисле да је у њихово време све било одлично, а ништа није било добро, који нам никад нису рекли кад су то уџбеници били бесплатни, само да их подсетим, ево, улази господин Душан Павловић, на друштвеним мрежама можете да пронађете видео-клип из времена када је његов председник покрета или странке, шта ли је већ, био министар привреде, где уважени господин Павловић каже: „Треба подићи школарине на факултетима да би се смањио прилив шкарта на наше универзитете.“ Тим речима, цитирам. Значи, човек је у време када је Саша Радуловић био министар тражио да се повећају школарине. Сад нас данима убише о томе како треба давати бесплатне уџбенике, како је скупа школарина на факултетима итд. А они се залагали за то да школарина буде већа да бисмо, каже, смањили шкарт на универзитетима. Па, да ли су наша деца шкарт? Да ли је наша омладина шкарт? Ми мислимо да није.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Поред ових повреда, указаних повреда Пословника, ових неколико дискусија апсолутно нису имале никакве везе са овим амандманом, који је јако значајан и важан.

Молим вас, немојте добацивати. Доћи ћете на ред, али морате да схватите да колеге морају да се понашају у складу са Пословником и да говоре о амандману.

По амандману, реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо.

По амандману, али као овлашћени за ову тачку дневног реда.

Хвала вам, тек је сат времена прошло откако сам се пријавио и већ сам добио реч, тако да честитам на ефикасности.

Захваљујем се свим колегама из опозиције, министру и неким са позиције власти који су дали подршку овом нашем амандману на члан 3. Самим тим, логично је да и ми подржимо ово што је амандман на члан 3а, јер ако је средње образовање обавезно, онда наравно и уџбеници треба...

(Председавајући: Извињавам се, колега Живковићу, ми смо на амандману на члан 3. господина Саше Радуловића.)

О томе говорим. Мало се упознајте са текстом.

Према томе, то је потпуно логична ствар и још једном се свима захваљујем.

Она расправа о томе да ли је то по Уставу или није по Уставу, ја бих то препустио Уставном суду, макар и овом какав је сад. Није било никаквог разлога да то буде образложење зашто се не прихвата један амандман, један предлог Клуба самосталних посланика (а то је Грађанска платформа и Нова странка) да око нечег доброг, око чега се сви слажемо да је добро, нађемо начин да дођемо до дијалога и да буде изгласано нешто што би било корисно за сву децу Србије. Наравно, то се није десило зато што владајућа странка, и по томе како се односила према нашем амандману а сада и амандману колеге Радуловића, хоће да протера памет, поштење, честитост из Србије.

То се дешава стално. За то имате колико год хоћете доказа. Двадесет пет, двадесет шест, тридесет хиљада људи који годишње одлазе из земље не одлазе само због кризе, него зато што их терате, да направите место за своје шверцере, за своје преваранте, за фалсификаторе, за све оне који су од председника ... (Искључен микрофон.)

(Владимир Орлић: Шта је ово?)

(Александар Мартиновић: Шта је ово?)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не могу вам укључити микрофон докле год користите овакве речи какве користите. Потпуно је недопустиво да се такви термини користе. Молим вас да наставите да говорите о овом амандману. Пријавите се поново.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Волео бих да наставимо у једној атмосфери која ће личити на Србију у 21. веку и на расправу у храму демократије, како би ово здање требало да буде називано. Свако ко хоће да каже нешто глупо, ружно, одвратно, да прети, има улица па то тамо радите.

Дакле, протеривање кадрова је очигледно, ту нема никакве сумње. Фалсификатори на свим нивоима, ту нема никакве сумње исто. Образовање мора да буде место где се учи не само за диплому, него има да се учи за знање, али и за васпитање и изградњу система вредности које те младе генерације треба да носе кроз свој даљи живот. И да на тај начин темељимо Србију која ће бити пример, лидер на Балкану, лидер у Европи, лидер по свему. Зато морамо да имамо озбиљне законе на ту тему, зато морамо да имамо озбиљне људе који спроводе те озбиљне законе, што данас немамо. Данас смо имали и примере за то.

Академска честитост, то је неки следећи амандман, он има везе с овим, одбијена је зато што је то, кажу, синоним за академски интегритет. Океј, хајде да прихватимо да је то тачно, мада није до танчина тачно.

Задовољан сам што је бар под другим називом, кроз синоним, прихваћен предлог за који се залажем већ годину и нешто дана, али хајде да видимо да ли ће то бити спроведено у пракси.

Да ли остали део закона, да ли закон о високом образовању доноси услове да дође до академске честитости, до победе струке, науке и честитости над оним што имамо данас? Нема.

Већ сам говорио, за министра је превелико оптерећење да себи на плећа стави то да поставља директоре свуда. Видим да постављате све живо. Па нећете имати времена за то! Могу ја да кажем да је неко добар човек, али то не мора да значи да може да спроведе све на начин који је адекватан.

Да не причамо о томе шта смо имали малопре око Устава и непознавања Устава од људи који би то морали да знају. Хоћу да вам кажем једну ствар: да стави руку на Устав и јеванђеље може сваки лудак и сваки криминалац, али то не значи да ће бити поштен и да ће поштовати било који пропис. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Повреда Пословника.

Реч има народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

(Александар Мартиновић: Шта је ово? За ово се изриче опомена.)

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Чујете већ реакције, господине председавајући. Ово сада, 107, 108, 109, значи опомена је минимум минимума који мора да се догоди. На шта то личи? Ако ово није вређање достојанства Народне скупштине, ако није вређање памети, имате ли бољи пример у овом сазиву целом?

На шта то личи да користимо изразе попут „лудак“, „криминалац“, у контексту онога што се дешава овде, у контексту државе, у контексту оних који те људе представљају, који се труде да институције функционишу, који су изабрани вољом грађана?

Шта није јасно? Да ли неком нешто није јасно? Ономе ко прича о шверцерима и преварантима, нас оптужује, у лице нас гледа. Мени је то вређање достојанства, господине председавајући. Вређање достојанства је да неко ко је, нпр. онај господин Зоран Живковић малопре, био директно одговоран за то што су млади одлазили... Чега се ја сећам, када ми оде друг из клупе због тога што је у земљи било дивно, онда годину дана касније оде онај ко је седео испред мене, па када се заврши школа оде пола одељења. Ја њега да слушам да смо ми сада за такве ствари криви, као да се то данас дешава први пут!

Нема реплике на Пословник, научите нешто. Прочитајте нешто, ако сте за слова способни.

Не може неко да нам прича овде да ми правимо земљу из које се тера памет и поштење. Па за шта нас оптужује?

Ако нисте реаговали на достојанство када је говорио Радуловић, када је говорио онај љубитељ Тадићевог Јеремића, они који се рекламирају, хоће трансфер код Албина Куртија, ако сте све то игнорисали, ово малопре не можете, да нас оптужује да терамо памет и поштење. Он нас директно оптужује да ми хоћемо Србију пуну Зорана Живковића. Он нас директно оптужује, кад каже да хоћемо да остану само шверцери и преваранти, да хоћемо Србију пуну Зорана Живковића. Ако то није увреда за свакога од нас овде, ја већу увреду данас нисам чуо.

Господине председавајући, ви треба да дате опомену и, кад год треба, да дате паузу, да се охладе мало усијане главе, да их на то подсетите, шта се овде дешава и на шта ова расправа треба да личи ако хоћемо да буде нешто што треба да буде на понос људи који нас гледају. Ако хоћете да буде у духу шверцера и превараната, онда пуштајте овог Живковића до миле воље, ја нећу више да се јављам. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Орлићу, делимично сте у праву, стварно такав речник никад нисам чуо у животу. Ваљда сам одрастао у таквом окружењу где нисам ни могао да чујем овакве речи, али, добро, различити смо.

Да ли желите да се Скупштина изјасни о повреди Пословника у дану за гласање? (Не.)

По Пословнику, реч има Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући. Сматрам да сте повредили члан 104. зато што нисте одмах реаговали на излагање претходног колеге када је почео да вам даје смернице, и то врло дидактички и врло ауторитарно, да ли некеме треба или не треба да дате право на реплику. Односно, рекао је – нема права на реплику, што је директан притисак на председавајућег. Ја желим да вас узмем у заштиту, јер сматрам да је то врло некоректно понашање према вама. Ако ви немате снаге то да урадите и кажете посланицима из владајуће већине да се не понашају тако према вама, ево, ја ћу то учинити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам на указивању на повреду Пословника. Када будете у прилици да будете председавајући, можда у неком другом филму, то онда можете да радите. Хвала вам.

По амандману, народни посланик Маријан Ристичевић. Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем. Даме и господо народни посланици, добио сам много порука. Каже Драгица Видаковић: „Мој колега пољопривредник говори о себи“.

(Зоран Красић: Шта је ово?)

Ја поштујем права опозиције.

Госпођо Радета, немојте добацивати. Поштујте и ви моја права.

Образлажући амандман, мој колега пољопривредник говорио је о свему ономе што њему недостаје. Овде је говорио о недостатку памети.

(Народни посланик Зоран Живковић додацује.)

У том смислу ја бих тражио да ја и он заједно проверимо коефицијент интелигенције.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Живковићу, изричем вам опомену због тога.

Наставите, колега Ристичевићу.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Да, заједно, с обзиром на то да омаловажава, а ја, ето, признајем да сам овде најслабији од две посланичке групе... Ево, слажем се да идемо на тестирање *IQ*. Мислим да ћу му дебело одмаћи, али нека резултати кажу што ће рећи. Бојим се да ће *IQ* мог колеге пољопривредника бити мањи од броја његових ципела.

Онда је говорио о поштењу. То се ваљда односи на оно поштење када је пољопривредницима узео 525.000 евра за непостојећу парцелу на Фрушкој гори. (Опет неки прозор клепеће, је ли?)

Па је онда говорио о честитости. Ево, по питању честитости, позивам га да једном покаже ту своју диплому коју упорним трагањем петнаест-двадесет година не може нико, па ни колега Красић, да нађе у Нишу.

Говорио је о шверцу, а постоје озбиљне оптужбе за шверц бунди па све до шверца оружја.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас, вратите се на тему амандмана, колега Ристичевићу.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Значи, одговарам зашто мислим да нема преваре код нас већ код њега.

Говорио је о преварама човек који је пелцовао кокошке у селу Пуковац раствором јогурта. Толико о квалитету те расправе.

Дозволићете да на крају цитирам оно што ми је забрањено, а овог пута Цицерона. Цицерон каже овако: „Не треба тражити разборитост од човека који није никада трезан“. Хвала.

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

(Мариника Тепић: Повреда Пословника.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Пре него што наставимо са радом ...

(Мариника Тепић: Тражила сам повреду Пословника, не видим да сам пријављена.)

Пуна је листа. Имаћете прилику, пријавићете се.

Прочитаћу вам део текста овог амандмана: „Свако лице има право на образовање и васпитање. Држављани Републике Србије једнаки су у остваривању права на образовање и васпитање. Лица са сметњама у развоју и инвалидитетом имају право на образовање и васпитање које уважава образовне и васпитне потребе у систему образовања и васпитања, уз појединачну односно групну додатну подршку у настави и учењу или у посебној васпитној групи или школи, у складу са овим и посебним законом.“

Ево колико поштујемо правила и колико поштујемо срж и суштину овога амандмана да расправљамо о њему.

Одређујем паузу од пет минута а настављамо са наредним чланом због тога што нисте хтели да расправљате о овом члану. Хвала.

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

Пауза пет минута. Следећи амандман народни посланици Двери, нека се припреме. Хвала.

(После паузе.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић...

(Мариника Тепић: Пословник.)

(Радослав Милојичић: Шта је ово?)

Одредио сам паузу...

(Радослав Милојичић: Није још прошло пет минута.)

... И почели смо са новим чланом, тако да када завршимо...

(Радослав Милојичић: Пет минута је пауза?)

Тако је.

(Радослав Милојичић: Па није прошло пет минута.)

... Др Драган Весовић, мр Иван Костић, Зоран Радојичић и...

(Саша Радуловић: Не можете да почнете са новим чланом.)

Господине Радуловићу, молим вас да се вратите на своје место.

(Саша Радуловић: Морам да образложим сопствени амандман.)

Изричем вам опомену.

(Саша Радуловић: Не можете да почнете са новим чланом.)

Изричем вам другу опомену.

... Проф. др Миладин Шеварлић једним амандманом предложили су измене у члановима 4, 17, 20, 22, 49, 73, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 90, 99, 100, 109, 112, 126, 130, 136, 138, 160, 164, 174, 176, 177, 182, 193, 194. и 195.

(Мариника Тепић: Пословник.)

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника.)

Да ли неко жели реч по амандману?

(Радослав Милојичић: Пословник има предност.)

Ја водим седницу, извињавам се.

Реч има господин Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани грађани Србије, не мислим да је решење да увек када вам се не допадају говори опозиције прекинете рад седнице и наставите даље укидајући сва демократска права опозицији.

Што се тиче конкретног амандмана који је предложила Посланичка група Двери, мислим да је од великог значаја оно што је рекао актуелни министар просвете господин Шарчевић, да се оно чега нема у Уставу не може наћи ни у овим предлозима закона. Тако у Уставу, господине министре, нема родне равноправности, нема сексуалне оријентације и нема онога о чему говори овај амандман, а то је законски заступник, кога ви уводите у 37 чланова овог закона.

До сада су се, што се тиче оних који су, да тако кажем, надлежни над децом у овој држави, третирали или родитељи или старатељи. Ви уводите извесног законског заступника, притом не објашњавајући уопште како га правно утемељујете у законодавном процесу у Србији. Он није ни у каквом складу са другим законима, посебно са Породичним законом, који препознаје родитеља и старатеља. Дакле, шта ви желите да нам наметнете кроз законског заступника? Ко је сад тај законски заступник? Да ли, заправо, припремате терен да наставите са промоцијом хомосексуализма у Србији, да уводите геј бракове и могућност усвајања деце у таквим браковима, па ће они бити законски заступници те деце?

Јасно је да је Влада Александра Вучића и власт СНС главни промотер идеологије хомосексуализма у Србији и сигурно да оваквим решењима ви покушавате да припремите терен за следећу фазу – увођење геј бракова и могућност да такви бракови усвајају децу и имају законског заступника. Или нам објасните одакле, господине министре, овај законски заступник?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

По Пословнику има реч Александар Мартиновић.

Изволите.

(Радослав Милојичић: Стојимо 15 минута овде. Како вас није срамота?)

Немојте бити нервозни, радићемо цео дан, сви ће доћи на ред да говоре.

(Радослав Милојичић: Стварно нема смисла.)

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, видим да у редовима опозиције влада велика нервоза, нешто их жуља, не осећају се баш најбоље.

Што се тиче излагања господина Бошка Обрадовића, он из седнице у седницу прича једно те исто. Који год предлог закона да је на дневном реду, СНС и Александар Вучић су највећи зликовци на свету и уводимо, каже он, геј бракове.

Господине Маринковићу, јуче су у Савезној Републици Немачкој одржани избори. Победила је странка Ангеле Меркел. Странка коју подржава господин Бошко Обрадовић је Алтернатива за Немачку, то су неонацисти. Њима је честитао господин Бошко Обрадовић.

Оно што господин Бошко Обрадовић не зна, чини ми се да не зна, један од функционера Алтернативе за Немачку је госпођа која се зове Алис Вејдел, која је декларисана лезбијка, живи са супругом, дакле са особом женског пола, и одгаја двоје деце. Е, то су пријатељи господина Бошка Обрадовића. Иако неке приговара за увођење геј бракова, господин Бошко Обрадовић се директно залаже за увођење геј бракова. Господин Бошко Обрадовић директно ради на кварењу наше деце и наше омладине. Ја вас молим, господине Маринковићу, да му то не дозволите.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Повреда Пословника, реч има народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући. Учинили сте, по мом уверењу, више повреда Пословника, односно члана 108, јер сматрам да се не старате о реду на седници Народне скупштине и члана 27. који каже да треба да се старате о примени овог пословника.

Најпре, ви сте одређивањем паузе, иако сте се правили после да нисте видели мој захтев за рекламацију Пословника и нисте ми дали реч одмах по учињеном прекорачењу, односно кршењу Пословника с ваше стране, а то сматрам прво мером коју сте увели одређивањем паузе, као и претходни пут... Дакле, одређивањем паузе ускраћујете народним посланицима да говоре, уместо да се старате о томе да говоре...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поштована колегинице, не ускраћујем право посланицима да говоре, него да добацују и да потпуно неразумљиво... Ништа не могу да разумем. Свако има право да говори. Други пут указујете на ово, само завршите у чему је повреда, који члан је повређен. Рекли сте 108. На који начин, образложите, молим вас. Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Прво вас молим да ме не прекидате, да издржите два минута. Ја ћу исто тако издржати, колико год треба, ваше

образложење. Молим вас, немојте више да ме прекидате. Сваки пут сте ме данас прекинули. То нема никаквог смисла.

Управо покушавам да објасним да сте повредили члан 27. и члан 108, дакле, старање о реду, за које сматрам да не испуњавате и не извршавате ваљано, и примену Пословника. Дакле, ускраћујете посланицима право да говоре. Мене прекидате сваки пут. Док говори други народни посланик, изричете опомену трећем народном посланику без икаквог образложења зашто се то дешава. Док се ми врло гласно јављамо за реч и у систему смо, не дајете нам право (које је право пречег) да рекламирамо Пословник, већ дајете другим колегама које су се после нас пријавиле. Апсолутно се ни не потрудите да погледом обухватите целу салу, правите се да нас не видите и не чујете. Молим вас да то више не чините.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Требало би да знате шта значе чл. 108. и 109. после оволико времена у Парламенту.

(Мариника Тепић: Тражим ваше образложење.)

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање о повреди Пословника?

(Мариника Тепић: Тражим ваше образложење.)

Да, образложио сам. Погледајте у Пословнику, има, пише шта подразумевају чл. 108. и 109.

Реч има народни посланик Радослав Милојичић.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине Маринковићу, заиста нисам толико низак да ме не видите.

Господин Ђуришић, колегиница Тепић и ја стојимо и држимо Пословник петнаест минута, боле нас руке од држања Пословника, а ви се правите да нас не видите.

(Председавајући: Мени је жао, извините због тога што вас боле руке.)

Немојте да ме прекидате, молим вас, дозволите ми да завршим.

Ово није расправа испред продавнице где људи попију пиво када сврате, ово је Народна скупштина. Молим вас да поштујете достојанство Народне скупштине.

(Председавајући: Да ли можете да кажете члан?)

Молим вас да ме не прекидате.

(Председавајући: Морам да вас прекинем ако не кажете који члан сам повредио.)

Члан могу да кажем и на крају.

(Председавајући: Не можете.)

Наведите ми где пише да мора на почетку.

(Председавајући: Молим вас, кажите члан ако желите даље да говорите.)

Рекламирам члан 107 – достојанство. Господин Мартиновић је малопре колеги из опозиционих клупа рекао да је битанга. Он је повредио достојанство, под број један.

Под број два, ви сте повредили достојанство тиме што сте читали амандман. Сви посланици опозиције знају да читају. Ако сте читали посланицима Српске напредне странке, такође сте повредили достојанство Скупштине. Нема потребе то да радите. Ја вас молим да ову расправу приведете току какав она заслужује. Нема потребе да то радите.

Немојте да дозволите, ово вам не кажем због себе, због ваше партије, кажем вам због достојанства Скупштине, да вас малтретира један Мартиновић и да вас малтретира госпођа Гојковић са места и да вам наређују шта ћете да радите. Ви у овом тренутку председавате Скупштини, заборавите њих.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни?

(Радослав Милојичић: Да.)

По Пословнику, реч има Александар Марковић.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем. Више чланова Пословника о раду је повређено: 105, 106, 107, али и 108. и 109. од претходних неколико говорника, конкретно од претходног говорника.

Председавајући, ризикујући да добијем опомену од вас, и спреман на такву жртву, морам да вас питам – докле ћете да дозвољавате најгорима међу нама овде да се иживљавају над Народном скупштином? Један најгори, који је у целом мандату умео само да вређа, и данас је то радио називајући нас лудацима, криминалцима, шверцерима итд., и други најгори, јер за свог мандата, док је био председник општине, једино што је успео да уради, то је да упропасти општину и покраде је за три милијарде динара. Да вас питам – докле ћете допуштати такво малтретирање? Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Могу да вас разумем и, наравно, трудим се, заједно са председницом Парламента, да покушам да убедим народне посланике да се такви термини, таква терминологија не користи.

Наравно да је испод сваке части, испод сваког нивоа расправе, али, као што и сами знате, у складу са Уставом свако може да постане народни посланик, да буде изабран, те не можемо утицати на кућно васпитање и ниво образовања.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?

(Не.)

Реч има народни посланик Марко Ђуришић, повреда Пословника.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Председавајући, ја сам хтео да се јавим по једном члану, али прошло је много времена и сада ћу да говорим о члану 103. став 3, који сте повредили. Прочитаћу га: „Председник Народне скупштине даје реч народном посланику који указује на повреду из става 1. овог члана одмах по завршеном излагању претходног говорника, с тим што председници посланичких група имају предност.“

Значи, ја сам председник једне посланичке групе, мале, али како каже наш пословник, председник сам. Самим тим имао сам право да говорим пре двојице колега који су говорили пре мене. Хајде да кажем да смо се сви јавили у исто време, а нисмо, него сам се ја јавио пре њих.

Вама Пословник не даје право да дајете реч по партијском или не знам каквом нахођењу, симпатијама личним или не знам чему, него само у складу са овим пословником. Ако Пословник каже да посланик који се јавио за повреду Пословника има право да добије реч одмах и да у том случају предност имају председници посланичких група, мени сте морали да дате реч пре пола сата, пре него што сте одредили последњу паузу.

Мој разлог за јављање тада је био што сте прочитали овде један амандман, ваљда у жељи да ову расправу уведете у нормалан ток, што ја подржавам. Молим вас да сада читате сваки амандман како би посланици знали о чему се расправља и како би знали грађани. Грађани овде могу да чују „на члан тај и тај, предложио је амандман тај и тај“, и не знају о чему ми овде говоримо. Из ових дискусија које су овде биле врло је тешко да схвате. Подржавам то што сте читали. Молим вас да сваки од 1.234 амандмана, колико је поднето на ова два закона, прочитате, да бисмо знали о чему разговарамо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ђуришићу. Нисам вас приметрио, нити сте били на листи.

Сада ћемо дати реч госпођи Маји Гојковић, која ће говорити управо по амандману. Грађани Србије ће моћи да виде, да чују...

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

Добићете реплику.

Реч има Маја Гојковић, по амандману.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Извините што ћу прво рећи једну реченицу. Само ви имате право да одређујете када се и у којим случајевима даје реплика. Значи, на вику ништа. Кома није јасно, лепо код Гордане Чомић, узме стенограме и погледа како је она то врло елегантно и строго радила, без гледања у правцу оних који су викали „Реплика!“. Она ми је узор.

То је био само увод и молба да се заиста вратимо на расправу...

(Председавајући: Сада се управо враћамо.)

Извињавам се, немојте ми упадати у реч.

Или можете да направите ред или не можете, реците ако треба пауза.

... О Предлогу закона о основама система образовања и васпитања. То је врло важна тема о којој ми треба неколико дана да расправљамо, односно о амандманима. Какви су такви су, али амандмани су, којима неко покушава да поправи суштину овог закона.

Значи, од реплика, од повреда Пословника деца и људи који раде у систему образовања немају ама баш ништа. Зато молим да се вратимо на суштинску расправу. Имамо две хиљаде амандмана и сваки амандман доноси нешто у позитивном или негативном смислу.

У овом случају подносилац је, чини ми се, од ове какофоније немогуће је пратити седницу, Посланичка група Двери, јер Бошко Обрадовић је покушао да образложи тај амандман. Управо тај начин и образложење које је дао сваког човека у овој држави треба да разувери у добронамерност подношења овог амандмана.

Значи, када бисмо само погледали да траже да се речи „други законски заступник“ мењају речју „старатељ“ (ако се не варам да смо на том амандману, помозите ми, министре), то грађанима не значи ништа, као „законски старатељ“ итд. Као посланица која не бежи од тога да припада Европској партији народа, а моја опредељења свакако нису екстремно левичарска, када сам чула његово образложење, наравно да не могу да прихватим амандман.

Прво, оно што је изговорено у овом нашем дому је свакако говор мржње. То је свакако био говор мржње и од тога не може да се побегне. Чак и крајња десница овде мора да се суздржи од говора мржње. Образложење је било да СНС, као странка која је срж Владе Републике Србије и која омогућава својом већином овде да Влада Републике Србије опстане, на челу са Аном Брнабић, промовише хомосексуализам и геј бракове и да ми промовишемо усвајање деце у геј браковима.

Пошто су мене уважене колеге из опозиције данас ставиле на стуб срама – како не знам Устав, како не знам шта је забрањено тим Уставом, иако нису разумели о чему се говори, о забранама, овим или оним...

(Радослав Милојичић: Да ли је ово по амандману?)

Да, говорим о амандману, уважене колеге.

Значи, свакако сам очекивала, пошто се посланици са ваше леве стране већином декларишу да су левичарских опредељења (ево Живковић каже да није левичарских опредељења), да су против свих дискриминација, да су за апсолутне слободе у нашем друштву, без обзира шта то значило... Они су сви мирно седели и нико се није јавио, осим повреде Пословника

упућене вама, да протестује због онога што је рекао посланик Бошко Обрадовић образлажући овај амандман.

Српска напредна странка сигурно не промовише неке вредности против којих су наши гласачи, али нас Устав усмерава на одређене ствари, на то да смо сви ми у овом друштву једнаки. Како неко ко припада Европској партији народа треба вас да упозорава да смо сви ми у овом друштву једнаки, онда је најмање што очекујем, прво, да будете против овог амандмана – не зато што сада ови предлажу, као, ови су наши, ови нису наши, него ви вашу политичку оријентацију морате да докажете тиме што сте против оваквог амандмана – а друго, да осудите овај говор мржње.

Шта то значи промовисати геј бракове у нашем друштву? Шта то значи промовисати усвајање деце у геј браковима у нашем друштву? Шта то значи усвајање деце? И да ми се покаже у овом закону где то има. Подносилац амандмана је злоупотребио институцију подношења амандмана само да би говорио о крајње десничарским опредељењима своје партије и можда понеког ко је гласао за њега, иако ја годину и нешто нисам сигурна да ли су прешли цензус или нису прешли. Ја још увек нисам сигурна.

Заиста, образложење амандмана је скандалозно! Српска напредна странка и све странке које чине и подржавају владајућу већину не могу овакав говор мржње да подрже. Не можемо да подржимо политику која се промовише у овом парламенту на начин како је Бошко Обрадовић то образложио. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући.

Разумем да се владајућа већина увек узнемири када их доведемо у директну везу са промоцијом хомосексуализма у Србији, јер никада промоција хомосексуализма у Србији није била на том нивоу као за време власти Александра Вучића и Српске напредне странке. Значи, то је геј френдли Влада, то је геј френдли председник, имате првог геј министра, имате геј премијера, правите геј параде два пута годишње у Београду и сада их ширите широм Србије. Никада права хомосексуалаца нису тако цветала као у време власти Александра Вучића и Српске напредне странке.

Наравно да ви подржавате и Ангелу Меркел, јер је она већ усвојила могућност хомосексуалних бракова и усвајање деце од стране хомосексуалних парова. Наравно да сте ви у том европском тренду, да сте ви та геј френдли политика, да сте ви та... не знам како би то наш народ назвао, ризикујем да добијем опомену...

Дакле, оно што је поента приче јесте – законски заступник се уводи овде као апсолутно непостојећа категорија. Поред родитеља и старатеља, ви желите да проширите ту могућност да још неко буде законски заступник, старатељ над децом. Ко? Па, наравно, хомосексуални брачни парови, којима ћете омогућити да усвоје децу, по налогу Ангеле Меркел и ваших западних ментора који су вам наложили да организујете геј параде, а ви уместо једне сад организујете две да се покажете чак напреднији него што су на Западу.

То вам је СНС и Александар Вучић. Значи, служите Западу дупло више него што они траже од вас да им служите, да бисте се додворили, да бисте се слизали, да бисте сте се показали као западњаци већи од западњака. То је оно на шта ми овде указујемо.

Зашто господин министар ћути? Зашто не објасни ко је законски заступник и да ли су то хомосексуални брачни парови?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Право на реплику, Маја Гојковић.

Пријавите се, молим вас, још једном.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Извињавам се, посланиче, нећу користити реплику. Заиста не желим да користим реплику, желим да причам о амандману, али то је просто немогуће када слушате...

(Посланици Демократске странке негодују.)

Чујем неке гласове.

Када слушате предлагача, предлагач говори о свему осим о својим неким страховима и сумњама, што стварно више није у домену расправе у Парламенту. Он види и оно чега нема у закону.

Сада када се мени дозволи, као неком ко је из Европске партије народа и ко сигурно не промовише ништа што не желе грађани Србије или што, опет да се вратимо на Устав, о коме смо слушали читаво преподне, не говори, једино у шта могу да посумњам – али сигурно нећу подржати овај амандман, јер уопште нема везе са Предлогом закона нити са тим члановима – јесте да је предлагач, који је 2014. године у својој кампањи имао плакате у којима говори „Да, мушкарци“, у ствари желео нама нешто друго овде да саопшти, своје страхове и сумње шта би то закон можда могао, у некој његовој подсвести, да заиста ради.

Искрено да вам кажем, као обичан посланик – пошто овде посланици не знају шта значи Пословник и шта значи сести у клупе, када седнем у клупе, ја нисам председавајући, нисам председник – као обичан посланик, као члан Српске напредне странке, могу само да изразим сумњу у његову сексуалну оријентацију, јер он данима говори о хомосексуализму, о

геј браковима, о могућности да у геј браковима усвајају децу, и то је сада почео да нам приказује кроз образложење својих амандмана.

Иначе, нема потребе да мушкарац лепи плакате са називима и слоганима „Да, мушкарци“. Шта то значи, ја то уопште не разумем. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Вјерица Радета.

Изволите.

(Балша Божовић: Пословник.)

Прво Вјерица Радета, па онда.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Прво, неколико пута смо скретали пажњу посланицима власти да када говоре о опозицији, а данас се то цео дан понављало, изоставе Српску радикалну странку, када говорите уопште о опозицији. Ми смо једина права опозиција власти и не желимо да будемо сврстани у ову опозицију новог ДОС-а. Заиста смо вас лепо молили. Мислите о нама шта год хоћете, говорите о нама шта год хоћете, али не можете да говорите о љотићевцима и да ту сврстате посланике СРС.

Не можете да говорите као малопре када се говорило о Душану Павловићу и његовој идеји о бесплатном и обавезном средњем образовању. Знате да се ми српски радикали залажемо за упис на факултете без пријемног испита. То смо рекли свима. А тај Душан Павловић, потпредседник Доста је било, пре три дана је изашао у јавност са својом колумном на неком свом блогу, где је рекао да у Србији 35% деце може да положи пријемни испит зато што су то деца богатих родитеља.

Богати родитељи, како је рекао, могу да стварају радне навике својој деци и да их подстичу да уче, а, каже, деца из нижих слојева не студирају, њихови родитељи им не стварају радне навике да уче, њихови родитељи немају паре да им плаћају. У суштини, он је тврдио да свако плаћа високо образовање, и то на један заиста скандалозан начин, где је раздвојио богате и сиромашне. Замислите шта мисли Душан Павловић и ДЈБ – ко је богат, он је и паметан; ко је сиромашан, није. Неће бити да је тако. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Младен Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само да дам једно објашњење, а везано је за школску праксу. Правници који су радили на изради закона, и то људи и судије из Касационог суда, предложили су нам ову формулацију – законски заступник. Она је шира од родитеља и старатеља, јер ако дође до развода у породици, један од родитеља постаје законски заступник а други не. Школа и те како мора да води рачуна ко има забрану приласка, или ако је у питању злостављање. Већином и чешће су жене. Тако да је то разлог.

Дешава се да дође до смртог случаја оба родитеља. Тада хранитељска породица, као и неки од чланова породице, можда деда и баба, постају законски заступници. Не видим ништа лоше у том термину. Он је много шири, а свакако су у њему садржани и родитељи и старатељи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има народни посланик Балша Божовић, по Пословнику.

БАЛША БОЖОВИЋ: Дакле, после пола сата добио сам право да рекламирам Пословник. Члан 107. је достојанство, па бих све повреде које су се догодиле у последњих 30 минута...

(Александар Мартиновић: Не може после пола сата Пословник.)

Ево, и сада господин Мартиновић омета рад Скупштине, а ви га не опомињете. Ово је такође повреда Пословника.

(Председавајући: Који члан?)

Члан 107. Дакле, јако је важно, уколико желите да се на пристојан начин комуницира у овом дому, да дате некое право на повреду Пословника уколико тај неко тражи повреду Пословника. Не видим где журимо та два минута, ако желимо само да упристојимо ову расправу. Мислим да је непристојна ова расправа. Непристојна је из простог разлога што је у неколико наврата председница Скупштине са свог места спомињала Гордану Чомић, која није била у сали, и њен начин вођења седнице од 2008. до 2012. године, када је госпођа била чланица Г-17 плус. Није ни била у овој сали. После тога није прешла цензус на изборима у Новом Саду.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Чекајте, колега, извињавам се, не разумем. Како је прекршен тај члан и достојанство? Је л' овде не може да се помене име народне посланице? Немојте, молим вас.

Идемо даље.

Повреда Пословника, Маја Гојковић.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Уважени председавајући, мислила сам да дискутујемо о амандману, али ако сте ми дали по повреди Пословника, то ћу право искористити.

Члан 107. говори о дужном поштовању...

(Бошко Обрадовић: То је сада било.)

Није сада било, био је 103. или шта се већ господин Балша Божовић сетио да каже. Свакако је дужан да поштује достојанство Народне скупштине, па и онда када тражи повреду Пословника.

Не знам, уважени председавајући, где у Пословнику постоји одредба да не може да се спомиње рад посланика који тренутно није у сали. Најбоље да ништа не смемо да говоримо као посланици и да не смемо да спомињемо ниједног политичара који је у сали, ван сале, у граду, у држави,

само зато што се позивамо на пример из праксе, како је то радила Гордана Чомић када је била председавајућа.

У време када је Гордана Чомић била председавајућа није било трећине Парламента овде, јер их је све избацила напоље. То је једна историјска чињеница и то није ништа страшно. Ја не примењујем такве мере, али имам права да у свом говору покажем да је Гордана Чомић добро радила, јер је стриктно поштовала Пословник и није дала опозицији да прекрши тај пословник ни за јоту. Не знам зашто то смета Балши Божовићу, мени заиста не смета.

Да се разумемо, у којим сам ја странкама била, јесам, нисам, о томе говоре бирачи, сигурно не Балша Божовић. Само га молим, следећи пут када буде говорио, да се окрене око себе, само да се окрене око уважених посланика које подржава или они њега подржавају и да извади историјат припадности свим политичким партијама, ко је где припадао и да завршимо; да крену од Зорана Живковића, Маринике Тепић, да крену од посланика који су направили њихову посланичку групу, да крену из задњих клупа, да погледају посланичку групу која седи испред Двери, и тако даље и тако ближе, и да завршимо једном с тим.

Јесте, ја сам била у петсто две, размишљај о петсто петој, не можете ми ништа, али окрените се око себе. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Због тога што тренутно немамо ред у сали, одредићу паузу од пет минута па ћемо наставити да радимо по амандманима.

(После паузе.)

ПРЕДСЕДНИК: На члан 4. амандмане, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Маријан Ристичевић и проф. др Марко Атлагић.

(Мариника Тепић: Пословник.)

(Радослав Милојичић: Пословник.)

Реч има Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем. Да бисмо штедели време, с обзиром на то да смо много пропустили, нећу образлагати. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Одустајем од образложења због уштеде времена.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 4. амандман је поднео народни посланик Томислав Жигманов. Није ту.

На члан 4. амандман је поднела народна посланица Весна Марјановић. Није ту.

На члан 4. амандман је поднео народни посланик Душан Милисављевић.

Изволите.

ДУШАН МИЛИСАВЉЕВИЋ: Поштована председнице, поштовани министре, колегинице и колеге народни посланици, поднео сам амандман у жељи да олакшамо деци која имају сметње у развоју и која имају неку тешку болест, да и после 17 година, уједно можда и после 19 година, са вашом дозволом, крену у први разред средње школе.

То сам образложио тиме што су у питању ученици које постојећи закон већ препознаје као оне који су се са закашњењем укључили у образовни процес. Реч је о ученицима са сметњама у развоју, јер се њихово стручно образовање мора одвијати континуирано и у пуном обиму наставе. Минимално трећина ученика који похађају школе за ученике са сметњама у развоју приликом уписа у средње школе има више од 17 година.

Сведоци смо да бројне и ретке болести, бројни онколошки процеси трају знатно дуго и децу практично онемогућавају да упишу, тј. да уче и да након тога крену у средњу школу. Зато је предлог овог амандмана да деца могу и са 17 година, у неким случајевима са 19 година, уз вашу дозволу, да упишу први разред средње школе.

Жеља је да се деци омогући да након савладавања тешке болести наставе школовање. Као лекар и као наставник могу вам рећи да је настава добар вид терапије тих стања и да је отежавајуће када некога избаците из процеса едукације, из процеса учења. Зато је мој амандман усмерен ка томе да им се омогући да наставе упис у средњу школу, први разред средње школе, свакако уз медицинску документацију, уз образложење стручних служби и уз вашу сагласност.

Пре неколико недеља сам вам и званично доставио допис за једног дечака из Ниша, нећу спомињати име, али је јавност већ упозната са његовим именом и презименом и са његовом дијагнозом. На срећу, све се лепо завршило. Не знам да ли сте ви реаговали на основу мог дописа који сам вам проследио, али се то лепо завршило, дечак је уписао први разред средње школе. Ја вам се захваљујем, уколико смо успели да помогнемо једној породици, једном дечаку који има аутизам.

Овај предлог је добар и волео бих, уколико постоји могућност, да се овај амандман усвоји. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 4. амандмане, у истоветном тексту, поднели су посланици Милан Лапчевић и заједно Дејан Шулкић и Горица Гајић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има Горица Гајић.

ГОРИЦА ГАЈИЋ: Хвала, госпођо председнице.

Поштовани господине министре са сарадницима, ви сте вероватно, а ја хоћу да верујем у то, свесни да носите велику одговорност у друштву с обзиром на то да водите овај систем образовања, који је по мени један од камена темељаца за свеукупни развој наше земље, наравно уз здравство и културу, јер само здрав, образован и културан човек, појединац и заједница може да буде темељ свеукупног привредног развоја наше земље.

Да ли ћете овим законом, системским законом о основама система образовања и васпитања постићи то, видећемо у времену које долази, или сте овај предлог закона донели у Скупштину само да бисте ускладили законодавство из ове области са законодавством ЕУ. Судећи по броју амандмана на овај предлог закона који су пристигли, склона сам да верујем да овај закон неће испунити очекивања, ни ваша ни наша.

Да се вратим на амандман на члан 4. који су поднели посланици Демократске странке Србије. Овај члан регулише право на бесплатно образовање. У ставу 6. каже: „Лице које је стекло средње образовање, а жели да се преквалификује или доквалификује, стекне специјалистичко или мајсторско образовање, плаћа школарину“. Ми смо поднели амандман – само ако је то лице запослено.

Већ годинама уназад причамо о томе да наш систем образовања није прилагођен захтевима тржишта рада. Многа занимања са којима наши ученици излазе из основног и средњег образовања застарела су. Многа наша деца која заврше средње образовање дуго су на евиденцији за незапослена лица и врло често имају потребу да се преквалификују и доквалификују. Значи, ако су незапослени и ако дуго чекају посао, ред је да се таквим лицима омогући преквалификација или дошколовање. Наравно, онима који раде вероватно је мотив да се преквалификују неко боље плаћено радно место, њима треба оставити обавезу да плаћају школарину.

У ставу 8. овог члана предвиђено је да висину школарине одређује министар, према врстама образовања и васпитања, с тим да лица, тј. ученици који су старији од 17 година, а нађу се у тешкој материјалној или социјалној ситуацији, у Предлогу закона стоји – могу да буду ослобођена плаћања школарине. Ми смо амандманом реаговали – да буду ослобођена обавезно, значи да буду ослобођена и лица која су у тешкој социјалној и материјалној ситуацији.

Верујте ми, као неком ко ради у социјалној служби, односно у Центру за социјални рад, има много лица која су из тешких социјалних средина, поготово ако је то ромска популација, која јесу старија од 17

година и немају адекватно образовање. Сви се трудимо да их укључимо у систем рада, пре свега у систем образовања, али немају средстава. Молила бих вас да то буде обавезно за таква лица.

Многи посланици су говорили шта је то бесплатно и шта је то што ви као Министарство треба да прихватите, па смо овде дуго полемисали о праву на бесплатне уџбенике (не само да то треба да буде бесплатно) и да ли то ви треба да сносите, јер сте велики део тих обавеза које носе епитет бесплатног пребацили на локалне самоуправе. Нису све локалне самоуправе обратиле дужну пажњу на систем образовања.

На срећу, ја долазим из локалне самоуправе, то је општина Свилајнац, која издваја велика средства за развој школског образовања, почев од тога да су апсолутно све школе, и градске и сеоске, и основне и средње, потпуно реконструисане, опремљене савременом опремом и могу да се мере са средњим и основним школама у свету и Европи. Исто тако, ред је да то напоменем због многих локалних самоуправа које немају могућности и не полажу дужну пажњу систему образовања, издвајамо за: бесплатан превоз ученика средњих школа, поготову ако су из социјално угрожених средина; бесплатну ђачку кухињу за ученике основних школа, наравно са напоменом за ученике из социјално угрожених средина; дајемо по пет хиљада динара годишње, на почетку школске године, за школски прибор и опрему за децу предшколског узраста и децу у основном образовању.

Значи, то су неке погодности које наша локална самоуправа може да издвоји из свог буџета. Али то су само спорадичне ствари, многе локалне самоуправе не могу да издвоје и многа наша деца, а исто тако и наставници, суочена су са недостатком пара. Зато вас молим да добро погледате када дође члан о томе шта се финансира из буџета локалне самоуправе или из републичког буџета, да обратите пажњу на наше амандмане којима смо реаговали код тих чланова. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Милан Лапчевић.

МИЛАН ЛАПЧЕВИЋ: Говорићу о амандману који сам поднео на члан 4. који говори о праву на бесплатно образовање.

Поред осталог, предвиђено је да лица која су стекла средње образовање, а желе да се преквалификују или доквалификују, стекну специјалистичко или мајсторско образовање, плаћају школарину. Ми сматрамо да систем образовања треба да служи грађанима Србије да их научи, образује, дакле да кроз систем образовања стекну одређене вештине и знања да би могли та знања и вештине сутра да употребе за живот, да могу да нађу запослење и буду корисни грађани државе Србије.

У члану 3. је предвиђено да страни држављани, лица без држављанства и лица тражиоци држављанства имају потпуно иста права на васпитање и образовање као држављани Републике Србије. Дакле, и они потпадају у категорију лица која имају право на бесплатно образовање.

Наша интервенција је да нашим суграђанима и држављанима Републике Србије који желе да се преквалификују и стекну нека нова образовања, јер са оним што су завршили, а имају више од 17 година, не могу да нађу одговарајуће запослење и обезбеде себи и својој породици егзистенцију, систем образовања Републике Србије и Министарство, односно држава, дозволе да стекну нове преквалификације и доквалификације, нова знања која ће им користити сутра да нађу посао и да то буде бесплатно.

Сматрамо да у том смислу не треба да се прави дискриминација, нарочито према лицима која су лошег материјалног стања; дакле, да буду обавезно ослобођена школарине ако желе да се преквалификују или доквалификују.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

(Радослав Милојичић: Пословник, председнице!)

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27. и члану 87. ст. 2. и 3. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18 часова, у складу с одредбама Пословника.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала.

Рекламирам члан 103, госпођо председнице, који каже овако: „Народни посланик има право да усмено укаже на повреду у поступању председника Народне скупштине ако сматра да није у складу с одредбама овог пословника, а учињено је на седници Народне скупштине“.

Петнаест минута тражим реч. Нећу да кажем молим, јер је то ваша обавеза и нема овде шта који посланик да моли.

С друге стране, у истом члану 103. се каже: „Народни посланик је дужан да наведе који је члан овог пословника повређен поступањем председника Народне скупштине и да образложи у чему се састоји та повреда, с тим што може говорити најдуже до два минута“.

Где пише овде да посланик мора на почетку свог излагања да каже који члан је повређен? Може да се каже и на крају.

Зашто не дозвољавате припадницима, пре свега, Демократске странке и целе опозиције повреду Пословника? Ви то радите врло кратко, али ваш претходник овде, кога сте оставили да вас замењује, ради то малтене целог дана. По 15-20 минута колега Ђуришић, други посланици и

ја тражимо повреду Пословника. Заиста ми није јасно да ли ће та два минута, а притом су се чиниле грешке, да одузме некоме толико драгоценог времена.

Нема потреба да демонстрирате силу, заиста нема потребе. Не кажем то лично вама, кажем представницима власти, Српске напредне странке, јер и у јануару и фебруару 2000. године је неко демонстрирао силу, па, после шест-седам месеци, знамо шта се десило. Нема потребе за оваквим дешавањима на седници.

Кажем вам још једном, не говорим то лично вама, ви у последњих петнаест минута председавате, али видите са људима који вас мењају, поготово са посланицима Српске напредне странке који овде изговарају најжешће оптужбе на наш рачун.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Који члан тачно сам повредила?

(Радослав Милојичић: Члан 103.)

Читав?

(Радослав Милојичић: Претпоследњи став.)

Добро, хоћемо ли гласати о повреди Пословника? (Да.)

Сада бих, да сам злонамерна, рекла да су вам сугерисали и добацивали други па би морали да вас оставе на миру, али умете ви то и сами. Хвала, гласаћемо о томе.

На члан 4. амандман су заједно поднели народни посланици Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Поштована председнице Парламента, даме и господо народни посланици, министре, Социјалдемократска странка је поднела један амандман који има за циљ да за одређене категорије обезбеди бесплатно средње школовање, односно доквалификацију и преквалификацију онима који то желе.

Ми смо овим амандманом предложили да школарину не плаћају ученици који се уписују на даље образовање, односно који се спремају за полагање матурског испита, затим лица која се преквалификују и доквалификују из здравствених разлога и они којима је претходно престао радни однос, односно који су постали технолошки вишак.

Ви сте нама у образложењу када сте одбили овај амандман рекли – то је у супротности са концептом Министарства о бесплатном образовању.

Министре, молим вас да још једном размислите, а позивам и народне посланике, уколико министар неће да прихвати овај амандман, да онима који су завршили три разреда средње школе и желе да положе

матурски испит омогућимо да то ураде бесплатно, да омогућимо онима који се преквалификују.

Људи који су изгубили посао (а изгубили су посао јер немају довољно квалификација), који одлазе на биро, где имају, морам да кажем, минималну, смешну накнаду за шест или девет месеци, немају пара да плате школовање да се преквалификују. Шта ћемо да радимо са тим људима? Изгубите посао јер немате довољно знања; хоћете да стекнете ново знање, али немате пара да платите. Молим вас да људима који су постали технолошки вишкови у овој земљи омогућите да се преквалификују бесплатно.

У последњем и претпоследњем ставу овог члана рекли сте да ће Министарство, које одређује висину школарине у овом случају, одлучивати кога ће изузети па ће му дати да се бесплатно школује. Министарство ће одлучити за одређене социјално угрожене да могу. Ми не желимо да Министарство арбитра одлучава од случаја до случаја, хоћемо да имамо јасну норму који су ти који могу да добију бесплатно школовање. Остали не могу да добију бесплатно школовање. Немојте дискрециона права себи давати, јер ми, наравно, сумњамо да ће ти који могу да добију бесплатно школовање бити чланови СНС-а. Исто као што смо причали за директоре које ћете ви бирати и постављати, без јасних критеријума.

Дакле, молим вас да усвојите овај амандман и да омогућимо људима који не могу да плате а желе да стекну ново знање да би могли да се запосле. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Од времена овлашћеног представника, госпођо председнице.

Придружила бих се овом захтеву и амандману и свакако ћемо га у дану за гласање подржати, а и ви, господине Шарчевићу, размислите о томе. Толико сте обавеза и надлежности узели на себе овим новим законом, да не знам како ћете да постигнете све то што сте себи у надлежност доделили. Сада видимо да је Одбор за образовање, на захтев председника Одбора, иначе власника и председника, некакве инстанце на једном приватном универзитету који већ десет година не може да се акредитује, успео да вам додели још надлежности, које ће вероватно ићи у корист тога да он стекне акредитацију, коју десет година не може да стекне. Али о томе ћемо причати када буде закон о високом образовању.

Међу свим новим надлежностима које себи приписујете, сада себи још дозвољавате да будете некаква милостива инстанца која ће да одређује ко у Србији има право, када изгуби посао, да се преквалификује бесплатно,

а ко мора да плати за то да би стекао нова знања и евентуално могао да се запосли. Господине Шарчевићу, много је. Много је да и то себи приписујете. Направите систем који може да функционише а да не будете ви тај који дели функције, положаје, милост, правду, финансије и шансе у животу. Немојте то, господине Шарчевићу, радити, треба да направите систем који ће и после вас да опстаје. Надам се да ћете врло брзо отићи.

Свакако да никоме не треба да припада такав ниво надлежности. Немојте да будете тај који дели милост и одлучује о животним шансама. Без обзира на то да ли ћете то радити на најпоштенији могући начин или ћете то радити тако да бирате чланове СНС-а, који када остану без посла не морају да плаћају чланарину, не припадају ниједном министру такве надлежности.

Рекла сам већ, написали смо у амандманима – да сте Доситеј Обрадовић, господине Шарчевићу, много би вам било. А, немојте замерити, нисте ни принети Доситеју Обрадовићу.

ПРЕДСЕДНИК: Изволите, министре.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Да ли јесам или нисам, о томе немојте ви да судите, није ваше.

Што се тиче овог закона, исто је било и у старом закону, ништа није промењено, прво то. И не каже – министар, него – Министарство. Не постоји један начин, него силни подзаконски акти. Постоји интерес државе шта ће да плати као преквалификацију, да ли неко ради или не ради. Значи, то је сада демагогија.

Са треће стране, ја конкретно преговарам са људима са тржишта рада, који нам нуде седам милијарди динара за преквалификације које су бесплатне; они имају та средства, не можемо ми ставити у наш закон то. Предлажу нам да раде наши професори како би побољшали свој статус.

Тако да се на томе и те како ради и брине, али ово ништа није мењано из старог закона, једноставно, нисмо имали боље решење. Не видим да је неко предложио боља сем – хајде да обећамо све бесплатно. Постоје категорије, ко ради и не ради. Свакако да ја то нећу радити непосредно.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

Реч има Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Није проблем у томе да преквалификације треба да буду бесплатне, проблем је у томе што ви одлучујете за кога ће бити бесплатне, а за кога неће. Ако то не видите као проблем, онда не знам о чему разговарамо.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Министре, то што је било нешто у закону из 2009. године не значи да је било добро. Према томе, ово решење које смо вам ми предложили је добро решење. Ево, добили сте предлог. Они који су проглашени за технолошки вишак, дакле то су људи који су изгубили посао, немају економских могућности да плате преквалификацију. Зашто им то држава не омогући? Јефтиније је за државу да се они преквалификују бесплатно и добију посао него да постану социјални случајеви. Јефтиније и корисније.

Исто важи за онога ко је завршио три разреда средње школе. Зашто њему не дајемо могућност да бесплатно положи матурски испит? Нема разлога за тим. Он показује однос и према знању и према држави и показује жељу да се образује, да се квалификује да би могао да нађе посао да заради. Ви му то онемогућујете. Дакле, овде нема никаквог бесплатног школовања.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ја сам дирнут тиме што људи који су отпустили 400.000 људи који су били квалификовани за свој посао, којима су они грабљивом приватизацијом узели радна места, сада брину о њиховој преквалификацији. И при томе оспоравају ко је орган који ће дозволити да се они бесплатно школују. Неко то мора, не могу сви да долазе у Скупштину. Природно је да извршна власт буде та. А у склопу извршне власти је Министарство образовања, које ће одлучити ко стварно нема услова да се школује и преквалификује, да нам се не деси као на бироу рада да нам долазе људи у *BMW*-у.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

На члан 4. амандман су заједно поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На члан 4. амандман је поднела Љупка Михајловска.

Изволите.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Хвала вам.

Осврћем се на последњи став овог члана, а то је став 9. који каже: „Родитељ, односно други законски заступник детета и ученика може да се определи за стицање основног образовања и васпитања код куће, уз обезбеђивање трошкова образовања и васпитања.“

Мој предлог је био да се овај став брише зато што нигде даље у наставку Предлога закона није јасније дефинисано како се ово образовање код куће одвија, под којим условима, колико кошта и како то у пракси

изгледа. Чак, овде не стоји ни да ћете ви донети ближа упутства о могућности школовања код куће. Бојим се да можемо доћи у ситуацију да се врше разне злоупотребе.

Мислим, исправите ме, волела бих да чујем ваше мишљење, министре, да ово није школовање детета у кућној настави када је болесно, да се овде мисли на нешто друго, али је врло опасно што није разрађено. Мислим да би требало да уважите амандман да се ово обрише. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Мислим да би био корак напред да ово разрадимо, ако се слажете. Нама следи неколико стотина подзаконских аката иза ових закона, а знате и сами да врло брзо морамо ускладити посебне законе о предшколском, основном, средњем итд., када се заврши овај кровни.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 4. амандман су заједно поднели посланици Мариника Тепић, Александра Чабраја, Зоран Живковић, Соња Павловић и Јован Јовановић.

Реч има Александра Чабраја.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Хвала.

Пошто ниједном нисам добила право на реплику нити реч а јављала сам се више пута, расправа о мом првом амандману трајала је читаво преподне, морам да кажем сада, с обзиром на салву разноразних оптужби, у које уопште нећу да улазим, на наш рачун и мој рачун посебно, што се тиче овог амандмана, те да ми је спочитавано да сам написала амандман да је обавезно да се уведе средње образовање зато да бих напала СНС – мени као професору који је петнаест година радио у средњој школи на крај памети није била Српска напредна странка кад сам ово предлагала, већ нешто сасвим друго, али претпостављам да ви то не можете да схватите.

Дакле, предложили смо да овај амандман на члан број 4. гласи: „Држава обезбеђује бесплатне уџбенике за све обавезне нивое образовања“. С обзиром на претходни амандман који сам предложила, а то је да и основно и средње образовање буде обавезно, у том смислу и за једно и за друго би требало обезбедити бесплатне уџбенике, као и све остало. Ми сматрамо да то уопште није неизводљиво, јер би то био само делић средстава која се користе и троше у неке друге намене које ни издалека нису толико битне за наше друштво као што је образовање деце.

Осим тога, Конвенција о правима детета гарантује деци право на бесплатно образовање, а то подразумева и овакве обавезе државе. То је нешто што уопште није неизводљиво, нити је толико ретко у свету.

Тренутно, иако се каже да је основно образовање бесплатно, оно дефакто у Србији није бесплатно, сви знамо колико кошта родитеље. Због тога смо предложили да оно заиста буде бесплатно, и основно и средње образовање. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Амандман којим се после члана 4. додаје члан 4а поднео је народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Амандман је да је образовање право детета, сваког детета које је држављанин Републике Србије и да би свој деци требало набавити све уџбенике и сва остала средства која су им потребна за успешно образовање.

Министар је о томе мало говорио. Говорио је о неким наредним законима који ће уређивати ову материју. Овакав један амандман јесте материја овог закона. Пошто су ово основе образовања, значи, ту треба ставити неке основне одреднице које онда обавезују све наредне законе да иду у том правцу.

Да подсетим, у образложењу је јасно речено: да би држава Србија набавила све уџбенике за сву децу основних школа и све уџбенике за сву децу средњих школа, то је негде 0,23% буџета Републике Србије, а то је пола износа који добија „Ер Србија“ на име субвенција; то је 2,3% износа који даје Република Србија за све субвенције. Значи, ово је могуће платити.

Било каква аргументација која каже „била нека влада пре и пре њих и они нису донели овако важну одредбу“ нас из Доста је било заиста не интересује, шта је било пре и зашто ово није рађено пре; питање је зашто се не ради данас, већ пет година, овако једноставна одредба која би решила велики број проблема за све родитеље у Србији.

Оптерећење за набавку уџбеника је огромно. На просечна примања домаћинства од 57.000 динара платити комплет уџбеника између 10.000 и 17.000 динара, па ако имате још друго, треће дете, трошкови су огромни.

Буџет Републике Србије ово може да носи и потребно је да ово урадимо.

Такође, предложили смо да превоз буде плаћен за све. Да подсетим, сва наша деца у дијаспори, у „најкапиталистичкијим“ земљама на свету, Америци, Канади, земљама ЕУ, добијају бесплатне уџбенике и имају плаћен превоз. Ово могу и грађани Републике Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Министре, изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Рекао сам данас неколико пута и прошле недеље да ћемо до буџета за 2018. годину сигурно многе ствари померити набоље у односу на ову годину, која је била врло солидна. Осамдесет шест хиљада ученика је добило бесплатне уџбенике у овој години, основаца, и

45.000 прошле године – то је сто тридесет и нешто хиљада, нешто више од 20%. Врло брзо ћемо се видети у овом дому, где ћемо говорити о измени и допунама Закона о уџбеницима. Увођењем дигиталних уџбеника, утврђивањем мањег рабата и низа других ствари, утврђивањем обавезних пакета, смањићемо ту вашу цифру, сигурно.

Постоји још један проблем, наслеђивање уџбеника. Ако говоримо о свим категоријама, и васпитно-педагошким, у развијеним земљама света деца не смеју да жврљају, да праве уши, морају да врате у библиотеку, и то је педагошка мера. То је требало и раније да почне да се ради, већ би имало, није толико пара дато.

Рекао сам и прошле недеље, одређене школе наручују несувисло скупе пакете у којима има много тога што не треба баш толико деци одмах, и деца носе, криве кичму, а то је зарад личног бизниса. Пошто то школски одбори и остале средине нису видели, ево, ја сам видео. Тиме ћу се бавити.

С друге стране, ми смо прошле године део пара убацили у школске библиотеке, и ове године ћемо – то није рађено 25 година – управо да би библиотеке обезбедиле ону допунску литературу, да деца не вуку и не плаћају превише.

Ми смо припремили терен за све ово о чему ви говорите. А ја ћу се лично позабавити, са министром Ружићем, како то изгледа код локалних самоуправа, ко плаћа превоз, ко не плаћа и како стоји та структура. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: По амандману, изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала, министре, то је јако лепо, међутим, ми имамо прилику да то урадимо сада. Речи су јефтине, а то да ћете урадити, да размишљате, да гледате и анализирате заиста ништа не мења у томе да ово можемо да урадимо данас.

Да поновим, ово је 0,23% буџета Републике Србије. Тачно је, у праву сте, ми смо ове цифре узели по тренутној цени уџбеника. Практично, плачкају се родитељи у Србији. То је зато што нам је законска регулатива лоша. Допуштен је овакав систем где смо измислили, невероватно, у годинама до сада, да је то неко тржиште уџбеника па да ту треба нека тржишна утакмица, а у ствари се све прелама преко цепова родитеља. Значи, ово је једна једноставна одредба која удара темељ, у правом је закону и решава ово питање.

Што се тиче превоза, да вам кажем, не могу локалне самоуправе то да носе. У Београду би можда могле, али чак ни ту није... А замислите неке руралне општине где има удаљених села – јако много би то коштало, локалне самоуправе не могу то да носе.

Да вас подсетим, још једном, и Америка, и Канада, земље ЕУ имају плаћено све ово, и уџбенике и свеске; нико не иде у продавницу па их

добија бесплатно, него одведете дете у школу и тамо добија уџбенике. У праву сте у овоме што сте казали, уџбеници морају да се чувају, пошто је то наслеђивање, али они који оштете уџбенике у тим земљама морају да их плате. Онда имате ту санкцију и људи ће или чувати или, ако не чувају, онда су њихови па ће морати да их плате на крају године.

Без обзира на све ово, још једном понављам, нема ниједног разлога зашто данас не бисте прихватили амандман који утврђује ова правила, и то не само бесплатан превоз и бесплатне уџбенике за сву децу основних и средњих школа. Добро је да има тих 85.000 и нешто за средњу школу, али потребно је за 560.000 ђака у основним школама и 260.000 ђака у средњим школама.

Знате, у Србији готово сва домаћинства једва састављају крај с крајем. Ово је један мали трошак, пола субвенције „Ер Србији“ износи трошак да се деци набаве уџбеници. У Београду, на пример, да бисте свој деци у средњој школи набавили уџбенике, то је око 3.000.000 евра, то вам је цена јарбола. Онда, цена за све уџбенике у средњим школама је око 2.000.000 евра, то је цена фонтане. Ваљда су нам важнија деца и уџбеници од јарбола и фонтана.

Значи, да прекинемо са причама, приче су јефтине, да пређемо на дела – једноставан члан, који утврђује стандарде. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Јелена Жарић Ковачевић.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Јавила сам се по амандману, али после подробног објашњења министра ја у том стручном смислу не бих имала шта да додам. Међутим, и поред тога осетила сам потребу да грађанима Србије укажем на једну ствар, а то је да сам листајући ове амандмане које смо добили у материјалу учила понављање једног истог амандмана који је поднет на више чланова овог закона. Тако се предлаже овде додавање тог члана као 4а, онда идемо даље: 5а, 6а, па онда читате амандмане и дођете до предлога за члан 19, за члан 30. и видите да се један исти амандман понавља више пута на различите чланове закона. Невероватно је да је на сваки члан предложен један исти амандман. Замислите како би изгледао тај закон када бисмо све те амандмане усвојили!

Ово наводим управо због грађана, који немају ове материјале које ми имамо пред собом, јер ће они вероватно имати прилике да у току данашњег заседања Народне скупштине слушају најразличитија образложења једне копи-пејст варијанте, која је учињена не из разлога да би опозиција у конкретном случају била конструктивна већ да би се време добијено на основу амандмана користило за политичку, личну или било

какову другу промоцију. Сматрам да то није у реду ни према другим посланицима у Народној скупштини а ни према грађанима Србије.

Више се нећу јављати по овом амандману, али напомињем да их нећу подржати у дану за гласање, на било који члан закона да су поднети. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: По амандману, изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Интересантно је, да је колегиница мало прочитала амандмане видела би да су два члана владајуће већине на сваки члан поднела исти амандман, тако да причати о томе да опозиција ради једно, а заборавити да дупло више ради позиција је друго.

Разлог зашто ово радимо је то што је ово изузетно важан члан, кључни члан закона где треба да утврдимо неке основе и темеље како ће се финансирати образовање. Значи, треба утврдити да сва деца у Србији добијају бесплатне уџбенике, и у основним и у средњим школама, да сва деца имају бесплатан превоз. Такође, неке ствари које се тичу квалитета. На пример, у једном ставу смо одредили да одељење у основним и средњим школама може да има максимално 20 ученика, да групе које воде васпитачи у предшколским установама могу да имају највише 15 деце. Тиме идемо на квалитет образовања. Ово су важне ствари.

Пошто немамо суштинску дискусију, пошто је све згурано у једну расправу, онда морамо на овакав начин да искажемо шта би могло бити урађено. Доста речи, пређимо на дела. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Народни посланик Владимир Орлић има реч.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: По амандману, госпођо председнице.

Даме и господо народни посланици, позивам да се не прихвати.

Одмах да вам кажем, даме и господо, а и вама, господине министре, мислим да страшно грешимо што уопште расправљамо на ову тему и на тему ових и оваких предлога. Госпођа Жарић Ковачевић је била потпуно у праву са својом напоменом, ми смо овде на сваки члан закона добили један те исти текст, овај о ком слушамо. Сада би мене живо занимало да ли ћемо данас чути једну те исту причу данас четврти или пети пут, а биће вероватно и пуних двеста пута.

Због чега смо ово добили? Због тога што је неко на овај начин желео да обезбеди себи простор да говори. Колико то стварно мисли, то је ваљда више него јасно. Мислим да грешимо што уопште расправљамо на тему овога овде. Заиста, на шта би личио закон када би овако нешто могло да се усвоји? Наравно да не може, то је суштина, баш зато што су, како је рекао предлагач, речи јефтине. Ми не треба да се бавимо његовим јефтиним покушајима да користи те јефтине речи сваки пут изнова и изнова, у

трајању од два минута. Колико је то реално и колико је то искрено? Погледајте садржај, да ли може оваква ствар да се реши једним амандманом? Наравно да не може.

Где је калкулација? Где је, на пример, анализа колико се људи не школује на нивоу основног или средњег образовања зато што не може да плати уџбенике? Где су бројеви? Где су бројеви колико је социјално угрожених међу њима, а где је категорија „просто не желим“? Где су бројеви колико је социјално угрожених већ покривено програмима за уџбенике? Не постоји нигде ништа. Постоји нека паушална оцена у којој је неко ко предлаже да се сваком купи рачунар заборавио да урачуна ту цену рачунара. Потпуна бесмислица.

Ми имамо копи-пејст грешке, не само логичке и смислене, него и граматичке, из члана у члан закона, јер је неко решио да прича овде како су речи бар јефтине. Па видимо, баш на примеру тог човека, више него добро.

Колико је озбиљан, биће јасно када се две ствари разјасне: прво, да ли је за потпуно бесплатно и укидање свих трошкова, а у исто време за повећање школарине, што му је рекао потпредседник његов, о чему бруји Србија ових дана, јер хоће да, као што је рекао, одбаци све оне који по њиховом високом мишљењу нису заслужили да се образују тако што ће да им дигне школарину, или ће можда да проба да нам протури као мачку у цаку причу – ми смо за то да све буде бесплатно. То прво да објасни.

Друга ствар, можда подједнако важна, онда када буде остао у овој сали у дану за гласање, у оном моменту када ми сатима слушамо његове феноменалне предлоге и гласамо док он негде ужива у некој лимунади или кафи, када буде остао овде и делио судбину нас којима је стало до ових закона и тиме показао да заиста мисли оно што предлаже, има смисла да се бавимо његовим предлозима. До тада ни да се бавимо, а камоли за њих да гласамо. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Користим време овлашћеног представника посланичке групе.

Да кажем, све ове ствари неће скренути са теме. Једноставан начин да разоткријете сву демагогију покрета Доста је било, који тражи бесплатне уџбенике, јесте да ово сами предложите и ми ћемо гласати за тај амандман.

Што се тиче гласања, оног тренутка када прекинете да гласате на звонце, доћи ћемо и ми, јер ће онда имати смисла гласати.

Значи, да поновим, овде говоримо о томе да сва деца у Србији, свих 560.000 ђака у основним школама и свих 260.000 ђака у средњим школама, добију уџбенике плаћене из буџета. Сва реторика којом се напада Доста је

било не може да скрене с ове теме, ми то једноставно нећемо дозволити. Ја нећу ићи трагом тих напада, говорим само о овоме.

Обрачун постоји. Он је стављен овде у само образложење предлога амандмана, каже колико то кошта, лепо је израчунато да је то 0,23 посто буџета Републике Србије, дупло мање него колико се даје компанији „Ер Србија“ као субвенција сваке године; да не говорим о другим, то је десет пута мање него губици Железаре Смедерево. Значи, описали смо овде и казали да је то могуће.

Колико је то важно свим родитељима, они знају најбоље. Породице које имају примања од 57.000 динара, које морају да купују комплете уџбеника који коштају од 10.000 до 17.000 динара по детету, па замислите друго дете, треће дете, морају да узимају кредит да би деци набавили уџбенике. Па ово је испод сваког нивоа! „Најкапиталистичкије“ земље на свету, Америка, Канада, земље ЕУ, обезбедиле су овај трошак. Домаћински се понашају, уџбеници се позајмљују деци, трају по четири године, преносе се са генерације на генерацију, деца чувају књиге. Они који их униште, морају да их плате. То је један добар систем у коме је образовање право детета.

Значи, уместо ових бесмислених напада и говора о нама, ми смо овакви или онакви, рецимо да је то све тачно, урадите ово што говоримо. Доста је речи, доста је оптужби, урадите коначно нешто. Имате одличну прилику сада, закон о основама образовања. Лепо донесите члан, набавите уџбенике. Сви из Доста је било ће доћи да гласају за ваш амандман. Не мора овај наш.

Међутим, то не може. Оставићете систем по коме се трошкови сваљују на леђа родитеља, при чему је направљена цела индустрија, која у ствари пљачка родитеље а закон ништа од тога не решава. Не, нећемо прихватити да нам кажете да ћете то решити у неком наредном периоду. Тако је говорено да нећете смањивати пензије, па сте их смањили. Тако је све било, да нећете Харадинаја, па сте ушли у коалицију са њим. Значи, тако не може.

Једноставно, донесете члан у овај закон, ово је кровни закон који даје темеље, и лепо пропишите – сви уџбеници, трошкови превоза, свеске, оловке... Као наша деца која су побегла из земље због ваше лоше владавине и живе у дијаспори; како тамо добијају, тако да буде и у Србији. То је најбоља мера за наталитет. То је најбоља мера да практично покажемо да не причамо само о деци, него да заиста мислимо на њих. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ја бих чак био вољан да подржим овај амандман, али он предвиђа само да уџбеници буду бесплатни. И превоз.

Колега електроничар је постао економиста, постао је и правник, па говори да је експерт за економију. Она госпођа код њега одједном је преко неког курса постала не знам шта, што је добро, преквалификују се.

Али имамо проблем, знање се не стиче само бубањем из уџбеника; ако су уџбеници бесплатни и ако гласам за овај амандман, онда струковним школама морамо да обезбедимо да стругови буду бесплатни, глодалице, рендисаљке, бушилице. Као неко ко је ишао у машинску техничку школу, ми нисмо имали само уџбенике, свеске и оловке, него смо имали стругове, рендисаљке, глодалице, апарате за заваривање, брусилице, бушилице итд. Све нас то води до тога да то неко мора да плати.

Знање се не стиче само бубањем, очигледно је да га је неко стекао тако, већ опажањем, искуством, праксом, а пракса се врши не само помоћу књига, грам праксе некад вреди више него товар теорије. Међутим, неко ко је суви теоретичар, неко ко прича о дијаспори, а из дијаспоре га најурили овамо јер није био довољно квалитетан, очигледно не познаје другу врсту знања сем оног где је само искористио помало своју меморију, има знање које је апсолутно непримењиво. Због тога су га најурили не само из дијаспоре, него и из Владе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Користим време овлашћеног предлагача.

Ово нас неће спречити да говоримо о амандману. Никакве увреде заиста ме не интересују. Ја сам инжењер електротехнике, радио сам у „Сименсу“, тако да немам никакве потребе да браним ни своје знање ни своју каријеру.

Да прочитам, у самом амандману каже се: „Република Србија је дужна да обезбеди средства за опрему за предшколско, основно и средње образовање за све кориснике, и то посебно али не и искључиво за уџбенике, свеске, оловке и рачунаре“. Значи, ту спадају и стругови и сва остала средства потребна у стручним средњим школама, то мора да буде на терет буџета. Тако да ми аргументација није јасна. Ова вређања су ми јасна, али аргументација да образовање не постане бесплатно ми је потпуно нејасна.

Да поновим још једном, 0,23% буџета Републике Србије је потребно да се набаве сви уџбеници. Пола износа који „Ер Србија“ добија као субвенцију. Значи, ово је могуће. За сву децу у Београду цена уџбеника у

основним школама кошта мање него јарболи; за сву децу у средњим школама у Београду цена уџбеника кошта мање него фонтана.

Значи, доста речи, доста увреда. На дела, господо. Прихватите овај амандман или један амандман који је сличан овоме. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): По амандману, најпре народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хајде још коју реч када, изгледа, није довољно, лепо, јасно и српски.

Не знам на какве је конкретно рачунаре мислио, али их је очигледно заборавио. Не може 560.000 пута цена десктопа, лаптопа, да испадне 56.000.000 евра, немогуће. Онај ко је то рачунао нешто није добро урадио. Сада, цабе ја овде причам да се то не слаже; прошли пут смо имали омашку од стране истог лица у некој тамо математици за целу милијарду па опет није вредело да се човеку лепо објасни. То тако не иде. Ваљда је нормално да не може оваква материја овако наврат-нанос написаним амандманом. Ово је овде заиста постављено само зато што неко жели себи да обезбеди простор за причу и да нам говори, не само да говори, доказује својим личним примером да су речи бамбадава, јефтине.

Не треба да се бавимо овим, јер шта год да је мислио, господине министре, заборавиће. Како је заборавио ове рачунаре, тако је заборавио своје ставове. Малочас спомену Железару, човек који је предлагао да се та железара затвори, то му је било решење за тај проблем. Сада не може никако да се сети. Подсећамо га ми, с времена на време, читамо му изјаву, али некако му не допире до меморије. Пошто помиње „Ер Србију“, исти човек, да знате ви, господине министре и људи који ово гледају, имао је речи хвале за модел примењен у „Ер Србији“, па је и то заборавио. Исти човек, господине министре, да чујете и ви и јавност Србије, а ми га подсећамо уредно јер имамо изјаву, говорио је да су субвенције добра и корисна ствар, а онда је заборавио да је имао такве ставове.

Тако ће заборавити и своје грешке данас, тако ће заборавити и све ове празне приче, заиста потпуно празне приче којима малтретира Скупштину и грађане. Али остаће једна ствар коју ће морати да објасни до краја ове седнице, нећемо му дати да заборави – зашто тражи више школарине ако хоће да све буде бесплатно и свима доступно? Ако не може да нађе одговор сам, нека пита свог заменика који је то изнео и онако поносно као став образлагао. Зашто тражи више школарине и зашто лимитира људима право да се образују и усавршавају ако сматра да свакоме треба да буде све апсолутно омогућено и бесплатно?

То да одговори, па ћемо онда да причамо и о гласању и о оном звону које му и даље звони, вероватно због оних 1,4% гласова на изборима. Иначе, да знате и ви, господине министре, то јавност већ зна, то вам је мање него што је било неважећих листића. То је то.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману, реч има народна посланица Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Хвала.

Већ дуже време слушамо покушај образложења посланика Саше Радуловића и покушај убеђивања посланика Парламента Србије да усвојимо овај његов амандман. Све би то било у реду да образложење не садржи одређене нелогичности. Односно, из сваке његове речи не да се осећају нелогичности, него чиста демагогија, празне речи које нису покривене делима ни онда када је то могао да уради али ни сада када у посланичкој групи која га подржава (претпостављам да га подржавају и у овом амандману) нема посланика који се залаже за нешто потпуно супротно од онога што он демагошки овде говори.

Врло је лако данас, у 2017. години, у Србији говорити о нечему да ће све бити бесплатно – ми ћемо све делити бесплатно, уџбенике, униформе, пролеће ће бити стално, нећемо имати ни јесен, ни зиму, ни лето, ићи ћемо бесплатно у позориште, пливаћемо, играћемо се по цео дан... А стварност је потпуно другачија. Ни ти људи који вас данас слушају сигурно не подржавају тако нешто што ви кажете, јер знају да је то данас у Србији немогуће.

Оно што мени највише смета... Ја вас не могу подржати, уз најбољу жељу, ево, слушала сам сат времена колико се трудите да убедите Србију да треба да гласа за вас због овог амандмана, јер ћете нешто делити бесплатно, то је свакако зато што ви седите овде поред Душана Павловића. Питајте га за шта се залагао 2013. године, а то је повећање школарине, и за шта се залагао пре неки дан, јер сам пажљиво слушала посланицу Вјерицу Радету, која очигледно има времена па прати шта он пише на блоговима или друштвеним мрежама, на неком Твитеру (не знам, нисам је добро разумела, нисам стручњак за то, нећете ми замерити), где се поново залаже за повећање школарине. И после два дана ви седите поред њега и кажете – хоћу све бесплатно!

Друго, зашто ми не можемо да вас подржимо, не може нико овде у сали да вас подржи – зато јер тражите да се укине „Ер Србија“. Па чекајте, тамо су неки људи запослени као пилоти, као техничари, стјуардесе итд., који су родитељи те деце чији ће мама и тата изгубити посао а она ће имати буквар бесплатан. Феноменална идеја, фантастична! Ово давно нисам чула.

Ви сте 2013. године били министар привреде. Онда је члан ваше партије Душан Павловић био против вас јер је он тражио да се повећају школарине, а ви сте тражили да се уведу субвенције и да се помогне нашој привреди. Па кад човек да вам верује? Не знам, потпуно сам збуњена. Желим да вас подржим, али не знам како да помогнем родитељима које ћете оставити без посла. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману, реч има народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Време посланичке групе.

Сви ови напади, све ово о мени, заиста, неће ме скренути са суштине. Значи, измишљати ствари које не стоје, које се никад нису десиле... Ја сам укинуо субвенције. Погледајте буџет за 2014. годину, било је нула субвенција.

Нико не говори о укидању „Ер Србије“, него о томе да се uvede ред. Ово како се сада ради, давати субвенције преко 40 милиона евра годишње, говори о неодговорности власти. Онда долазимо до кључне ствари: да би се набавили сви уџбеници, за сву децу основних и средњих школа и да би ишао овај систем позајмљивања, то годишње кошта пола субвенције за „Ер Србију“.

Када говоримо о Железари, а није ми падало на памет да укинем било шта, говорили смо о увођењу реда. Уместо увођења реда, личних карата, пописа имовине и свих тих ствари, шта се десило? Довођени су неки чудотворци из Словачке, одакле већ, који ће као да воде Железару. Хоп, губици 270.000.000 евра за две године. То вам је, драги грађани, довољно за десет година набавке уџбеника за сву децу свих основних и средњих школа. То кошта 0,23% буџета.

Наравно, у свему овоме говоре се ствари које једноставно нису истина, а то је да нема пара. Новца има, само се троши на ствари на које не би требало да се троши, а не троши се на ствари које су битне за све грађане. Не троши се на уџбенике, него се баца на субвенције којекаквим страним инвеститорима. Онда седимо овде и уместо да говоримо о суштини гледамо како да се нападне опозиција, како ја да се нападнем.

Да вам кажем, нека је све то истина, усвојте амандман. Својим речима га напишите. Немојте да обмањујете грађане, јер набавка свих уџбеника, поновићу, кошта 0,23% буџета Републике Србије. То је пола износа од субвенција које „Ер Србија“ добија сваке године; то је једна десетина неодговорног губитка који је направљен у Железари у 2014, 2015. години.

Ово је могуће. Доста реторике, доста напада, доста приче о свему и свачему. Ево вам прилике да урадите нешто, грађани вас гледају. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народна посланица Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Наравно, по амандману. Сад ће пауза.

Значи, увођење реда да бисмо добили бесплатне уџбенике и да би образовање било потпуно бесплатно у Србији. образовање јесте бесплатно, тако пише у Уставу, који не воли она страна када се позивамо на то, али уџбеници су се увек куповали. Да ли ће тако бити у будућности? Сви желимо да Србија буде једна респектабилна, економски јака држава, што данас већ јесте у односу на период када је Радуловић био министар, па да имамо примере као што је то у Канади и САД које уважени колега воли да наводи, како је тамо бесплатно.

Ових дана сам и ја, када је Саша Радуловић уложио амандмане, добила неколико порука од родитеља деце која се школују у Америци, који су уплашени за тај систем школовања, који је добар у Америци, управо због чињенице да подносилац амандмана Саша Радуловић дугује Сједињеним Америчким Државама за порез милион долара. Они се боје, пошто Трамп уводи мере уштеде, да су у озбиљној опасности.

А милион долара, то би у овој држави значило да би седам хиљада ученика добило комплете бесплатно. Тако да молим подносиоца да пређе с речи на дела, да плати Сједињеним Америчким Државама порез од милион долара да Трамп не би морао да уштеди на школству, и да смири нашу дијаспору. Јер ако он то плати, биће све у реду и показаће један добар пример, да и страни грађани који раде повремено и привремено у САД поштују ту државу и плаћају порез.

А увођење реда, знамо како то изгледа у замисли Саше Радуловића – Железара, „Ер Србија“, остављање без посла родитеља те деце, која ће имати буквар, али мама и тата неће моћи ништа друго да им приуште. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману, реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Што се тиче бесплатних уџбеника за основце, мислим да не треба да се усваја ништа ново, сем да се врати на оно што је Демократска странка радила док је била на власти – да сви ученици и ученице имају бесплатне уџбенике. У Београду су, додуше, била два комплета зато што је и градска власт учествовала у тој акцији.

Оно што је веома важно јесте да се подвуче да данас основци првог, другог и трећег разреда морају да носе преко 15 или 20 кила сваког дана у

школу у својим торбама. Мислим да је то такође једна од ствари о којима треба продискутовати и да ли се уопште може размишљати о томе да се два комплета уведу за свако дете у Србији, да један буде у школи, да други комплет буде код куће, наравно да се чувају, пазе и да се на тај начин преносе са генерације на генерацију.

Оно што ме је опет фрапирало јесте да је још једном госпођа Гојковић рекла да у Уставу пише нешто што не пише. Прво је рекла да забране не постоје у Уставу, што није истина зато што постоје забране дискриминације, забрана цензуре, забрана ропства, забрана сукоба интереса, што јој вероватно и није толико познато, а малочас је изјавила да је образовање у Србији бесплатно. Ни то није истина. У Уставу пише да је основно образовање бесплатно. Само основно.

Оно што је веома важно јесте да се на овај начин, расправом о томе шта пише у Уставу, не може доћи до решења, јер Устав не забрањује бесплатно средњошколско образовање и бесплатне уџбенике за свако дете у Србији. Такође, сматрамо да је то нешто за шта смо некада имали новац, када су чак буџети били много мањи него што су данас. Плате се нису просветним радницима смањивале и много је боље било стање у просвети него што је данас. Надам се, председавајући, да се и ви са мном слажете с обзиром на то да је и господин Обрадовић, као бивши министар просвете у време власти и Владе ДС, то потврђивао.

Мислим да је то суштина у којој и даље не могу да се снађу представници владајуће већине или Маја Гојковић, која и даље не зна шта пише у Уставу Републике Србије а даје себи за право да као председница Скупштине свакоме од народних посланика говори шта сме а шта не сме, шта је по закону шта није по закону. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Гојковић, с обзиром на то да имате основа за реплику, да ли желите реплику? Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Желим да дискутујем о амандману, али ово је чиста реплика.

Шта имам права, немам права, стварно не знам, ја сам изгледа потпуно дискриминисана у овом парламенту. Бојим се тог дана кад ДС дође опет на власт, шта ће бити са мном. Вероватно је предвиђен неки доживотни затвор или мучење на Голем отоку. Жао ми је што Мићуновић није изашао, он би их мало подучио како се то радило тамо. Тако да сте ме доста уплашили, размислићу да ли да се повучем из политичког живота Србије због Балше Божовића. Он је један посланик чије речи ја схватам сасвим озбиљно и доста сам уплашена, није да нисам.

Извините, посланиче Божовићу. Председавајући, молим вас, објасните му да се Устав не импровизује. Узме се па се прочита шта пише у

Уставу и онда знате шта сам ја рекла а шта ја нисам рекла. То је доста тешко за посланика Божовића, али до оног квиза кад сам га позвала, има времена да се упозна.

О сукобу интереса, о томе неко нешто говори? Не знам како сам ја у сукобу интереса? Ја променим име, презиме, ћошак где живим и одмах пишем по реченицу; мислим да је мој досије овакав у агенцији. Али нисам сигурна да то ради уважени посланик Божовић. Нисам сигурна да он сваку промену у свом имовинском картону... да он то тако ревносно ради како ја радим. Како сам ја у сукобу интереса? Па ја сам једини председник Парламента у историји парламентаризма а да је у Београду живео као подстанар! Стварно, има границе неке у тим вашим нападима, јер, стварно, то како се ја, како се моји интереси сукобљавају треба да буде пример за будуће председнике Парламента. Ако не знате ништа друго да кажете, онда се уздржите. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Гојковић.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. Пословника Народне скупштине, одређујем паузу у трајању од 60 минута.

Са радом настављамо у 15.03 часова. Захваљујем.

(После паузе – 15.20)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Даме и господо народни посланици, настављамо са радом.

По Пословнику реч има народна посланица Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Члан 87. став 1: „Седнице Народне скупштине, по правилу, одржавају се уторком, средом и четвртком од 10.00 до 18.00 часова, с паузом од једног часа.“ Када је пре паузе за ручак одређена пауза да народни посланик Божовић не би могао да реплицира председници, јасно нам је речено да ће пауза трајати сат времена, односно до 15 часова. Ми смо били овде, министар је био овде на време, када нам је речено, чак су и неки потпредседници били у сали. Из непознатог разлога никог од вас који председавате овој скупштини није било. Без обзира на то које ваше образложење буде, ја ћу тражити да се Скупштина у дану за гласање изјасни о овој повреди Пословника зато што је речено да ће пауза трајати сат времена, а не сат и двадесет пет минута.

Без обзира на то што сте прекршили Пословник, мислим да народним посланицима дугујете извињење, јер стварно не знам на шта то личи да ми овде дођемо да радимо... Јутрос нам на Одбору за образовање

није дозвољено да се гласа о нашим амандманима, све тобож зарад неке брзине, а сада ви двадесет пет минута касните на почетак седнице који сте сами заказали.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Јерков.

Желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника и то сте рекли током образлагања повреде Пословника.

Настављамо рад.

На члан 5. амандмане, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Маријан Ристичевић и проф. др Марко Атлагић.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Због уштеде времена, нећу образлагати.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има подносилац амандмана народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Одустајем од образложења због уштеде времена. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Атлагићу.

На члан 5. амандман је поднео народни посланик Владимир Ђурић.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала, поштовани председавајући.

Поштоване колегинице и колеге посланици, поштовани грађани Србије, ја сам амандманом на члан 5. Закона о основама система образовања предложио, уместо оригиналног законског решења у ком пише да се васпитно-образовни рад одвија на ћирилици, да се васпитно-образовни рад у образовном систему Републике Србије одвија или на ћирилици или на латиници или на ћирилици и латиници.

Добио сам у одговору о одбијању амандмана од Владе образложење да се амандман одбија зато што оригинални предложени законски текст даје шире могућности. Не видим какве су то шире могућности ако пише само на ћирилици, а ја предлажем да може на ћирилици или латиници или на ћирилици и латиници. Не видим како је шире од тога само ћирилица.

Друго, у разлозима за одбијање амандмана спомиње се да националне мањине имају право на употребу свог писма у току наставе. Ја амандманом нисам ни био фокусиран на националне мањине, био сам фокусиран на националну већину. Мене занима како ће деца учити, рецимо, латински језик у гимназији на ћирилици, како ће учити наставу информатике на ћирилици, како ће учити наставу немачког рецимо. Да би

могли, рецимо, на енглеском да причају са Џорџом Сорошем, кад се сретну, како ће то бити изведено само на ћирилици?

Ми не видимо смисао овакве законске одредбе којом се настава ограничава само на ћирилицу, јер њено спровођење у пракси неће бити могуће и претпостављамо да је у питању чист популизам у намери да се брани ћирилица.

У крајњој линији, то није у духу Вукове реформе, која је предвиђала да српски језик буде отворен ка другим културама, да буде отворен ка употреби језика и да нормирање језика буде усклађено са оним што живот језику доноси. Дакле, видимо да је демократичност саме Вукове реформе на овај начин угрожена. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Љубиша Стојмировић.

Изволите.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Поштоване колегинице и колеге, мислим да је предлог овог члана веома исправан и да је у духу онога што свака земља ради – поштује свој језик и своје писмо. Ми смо један од ретких народа који не воде рачуна ни о свом језику ни о свом писму.

Ћирилично писмо је најсавршеније писмо на свету. То је писмо коме се диве сви који се баве језиком. Американци су чак покушавали да направе нешто слично па им није пошло за руком, а ми којима је Бог дао и који смо створили једно тако савремено писмо покушавамо сами да се одрекнемо тог писма. То се види у свакодневном животу. Ми смо спремни у наш језик да уносимо многе стране речи, а имамо примере, рецимо, да је у Француској у Парламенту дошло скоро до туче зато што нису хтели да дозволе да се на јавним местима натписи пишу на енглеском језику, него су тражили искључиво да буду на француском, што је сасвим у реду.

Неће бити никакав проблем да се наши људи приволе, односно да науче и латинично писмо, и до сада је то била пракса и до сада се учило и једно и друго писмо, тако да нећемо имати проблема да се служимо информатиком и да учимо стране језике.

Поздрављам овај предлог Министарства. Мислим да сви треба добро да размислимо и да збиља заштитимо и ћирилицу и наш језик. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 5. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Балша Божовић и Маја Виденовић.

Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Даме и господо народни посланици, у члану 5. после речи „српски језик“ додају се речи „и латинично писмо у складу са законом“. Оно што је колега који је малопре говорио истакао о овом члану 5. јесте да је потпуно ненормално да се часови енглеског језика воде на ћирилици. Часови страних језика, часови информатике, на пример, како ће се, министре Шарчевићу, одвијати на ћирилици?

Да будем потпуно јасан, лично преферирам ћирилицу у односу на латиницу и са тим заиста нисам имао било какав проблем и не говорим из тог разлога, већ зато што сте рекли у образложењу да ће другим законом ово бити решено. Мислим да ви заправо не разликујете службену употребу од јавне употребе језика. Када је у питању службена употреба, она је решена посебним законом, али ово је јавна употреба језика. Дакле, у основним школама, ако неком детету на часу енглеског, како, терамо га да пише ћирилицом речи на енглеском... Потпуно је несхватљиво да нисте овај амандман...

Да се разумемо, још једна ствар, српски језик има два писма, она су потпуно равноправна. Неко преферира једно, неко преферира друго. Господин Стојмировић је био врло прецизан у томе да је очигледно интенција да се само ћирилично писмо преферира и да се сачува. Мислим да га на овај начин апсолутно и ми чувамо, са предлогом да се страни језици, информатика уче на латиничном писму, у оквиру истог језика. Мислим да ту апсолутно не треба да буде ништа спорно.

Имамо службену употребу, имамо јавну употребу језика, и то је потпуно свима јасно. Мислим да је то нешто што бисте морали да усвојите, ако се уопште слажете са тим.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Наравно да деца још у основној школи, код учитеља, уче и латиницу. Овде је тенденција да се појача улога ћирилице. Када наставник уписује час, уписаће у рубрици горе „Енглески језик“ ћирилично, а назив лекције коју обрађује пише у оригиналу. То уопште није спорно. Овде је ћирилица угрожена, а не латиница.

Ја сам генерација која је радила увек један писмени ћирилицом а други латиницом. Деца владају латиницом одлично. Овде је била тенденција да се у сваком другом, службеној употреби, било ком другом виду, издавања сведочанстава, вођења администрације, свега тога, деца терају да користе више ћирилицу. Ако то не урадимо на овај начин, не форсирамо, онда ћемо изгубити наше писмо. Латиница свакако опстаје и у

свим предметима се учи, код страних језика. Ко учи руски, наравно, учи руски алфабет и тако.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 5. амандман су заједно поднели народни посланици Мариника Тепић, Александра Чабраја, Зоран Живковић, Соња Павловић и Јован Јовановић.

Реч има народна посланица Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

У духу предлога колега из опозиције који су малопре своје амандмане улагали на први став члана 5, који у текућем предлогу каже: „Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику и ћириличком писму (у даљем тексту: српски језик)“, моје колеге из Клуба самосталних посланика и ја сматрамо да је изостављање српског латиничног писма из закона не само супротно тенденцијама у 21. веку већ је и у супротности са важећим наставним програмом у Републици Србији.

Већ смо чули аргументе да се српско латиничко писмо учи, не једнако од првог разреда као српско ћириличко писмо, али сматрамо да оба српска писма треба да буду изједначена у члану 5. овог закона и да тај члан треба да гласи да се образовно-васпитни рад остварује на српском језику и српском ћириличком и српском латиничком писму. Зашто? Потпуно је погрешна перцепција и оно што смо чули од колеге професора Стојмировића, што је изнео као чињеницу, да је српско писмо ћириличко.

Српско писмо је једнако и латиничко писмо. Уопште, ми који смо заговорници богатства различитости не видимо зашто би остављање ван закона српског латиничког писма требало да буде у корист неког другог писма, нити сматрамо да је коришћење српског латиничког писма и његово препознавање у закону мана. Штавише, сматрамо да је то предност.

На крају крајева, као што се многи овде изјашњавају шта они лично фаворизују и преферирају када пишу, то ће урадити и ђаци. Можете ви да пишете у дневник све време на српском ћириличком писму, и на табли, и у уџбеницима можете користити искључиво једно писмо, ђаци ће на крају писати како је њима згодније и лакше, нарочито у старијим разредима.

Дајем пример мог сина и његове генерације, који су први разред гимназије – користе доминантно српско латиничко писмо. То не значи да не познају добро ћириличко писмо, нити да је оно запостављено. Напросто, као друштво које је у 21. веку и које треба да негује различитости и, такође, своје писмо, дакле српско латиничко писмо, сматрамо недопустивим да оно буде остављено ван овог основног закона. Молим министра да још једном узме ове аргументе у обзир и прихвати наш амандман. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Србислав Филиповић, по амандману.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Уважени министре, даме и господо народни посланици, поштовани грађани Србије, знате шта, не могу да верујем. Могу да разумем да неко не воли власт, могу да разумем да неко гаји дубоку мржњу у себи према људима који врше власт, али не могу да разумем толику количину мржње код једног дела опозиције према својој држави, свом народу, свом писму.

Могу да схватим да су озлојеђени што губе изборе за изборима, неће их људи ни у једној месној заједници у Србији. Сада хоћете да угасите и ћирилично писмо? И то треба да прогнамо из Србије? Хоћете да га прогласите и за геноцидно можда? Хоћете и то да тражите? Хоћете неку резолуцију о томе да поднесете? Невероватно је докле иде безобразлук припадника опозиције!

Ми уопште нисмо за то да се неком забрани да користи латиницу. Нека користи ко жели да користи, али морамо да поштујемо себе, своју традицију, своју културу, своју историју. Они који забораве ко су, шта су, одакле су, које им је писмо, они губе свој идентитет и полако временом нестају.

Пошто се Српска напредна странка заједно са председником Републике Александром Вучићем бори да политиком коју води сачува Србију, да спасе све оно што сте ви уништавали деценијама у овој земљи, све оно што сте дотерали малтене до банкрота и уништења, нећемо вам дозволити да уништите ћирилицу, да уништите тако лепо име, нашу Србију, да уништите наш народ и да се поново вратите да пљачкате и уништавате ову земљу. Томе је крај. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народна посланица Мариника Тепић, реплика.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Добро је што не морам да образлажем основ за ову реплику и да сте и сами препознали не само погрешно тумачење већ и увредљиво тумачење и оптужбе. Нисам стигла чак ни све да напишем: мржња према писму ћириличком, мржња према држави, да моје колеге и ја овим амандманом хоћемо да уништимо ћирилицу, да уништимо српски народ.

Знате шта, драматизација и оваква конотација једноставног амандмана на члан 5. којим тражимо да се поред ћириличног српског писма препозна и српско латиничко писмо, мислим да заиста ствара једну врсту потпуног ишчашења, немам тренутно другу реч, онога што ви слушате када ми образлажемо.

Толико је једноставан амандман и толико је објективан. Гарантујем да велика већина ваших колега из посланичке групе већине такође користи српско латиничко писмо и нису због тога нити мање патриоте нити су већи мрзиоци српског народа од мене, или мањи.

Дакле, овде имамо једноставно питање корисности штива и материје коју наша деца уче у систему образовања, како се тиме користе у свом сазревању, одрастању и даљем образовању, како ће им то користити у олакшавању њиховог образовног пута и стасавању у квалитетне раднике, без икаквог мешања у нека патриотска осећања, бројање крвних зрнаца, што је заиста недопустиво када је реч о овоме.

Овде није писало нити да та слова треба да буду манастирско ћириличка па да некоме изазову не знам који антагонизам; врло је једноставно, изједначење онога што смо и ви и ми учили у школи. Не видим зашто питање српског латиничког писма стављате у раван моје мржње према српском народу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Радослав Милојичић, повреда Пословника.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, господине председавајући.

Рекламирам члан 107, достојанство Народне скупштине. Мислим да је претходни говорник заслужио бар усмену опомену од вас, ако не и опомену, зато што је заиста непримерено реаговао на излагање госпође Тепић. То би било као када бих ја рекао – када је господин Србислав Филиповић приступио из Г17 плус и ЛДП-а Демократској странци, он је казао да верује да је Демократска странка та, како је то говорио Зоран Ђинђић, која вуче европска кола и „желим да најорганизованијој, најенергичнијој странци помогнем да та кола стигну тамо где сви желимо да будемо, у Европи. То може да уради само Демократска странка“. То је рекао господин Филиповић.

Не знам да ли он мисли као и господин Мартиновић, један дан једно, други дан друго, и да није говорио оно што је мислио. Толико. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Толико од вас, господине Милојичићу. Сматрам да нисам повредио члан 107. с обзиром на то да не могу да предвидим на који начин ће народни посланици сагледавати и говорити о амандману који је тренутно предмет расправе.

С обзиром на то да сте злоупотребили повреду Пословника и искористили да реплицирате колеги Србиславу Филиповићу, сходно члану 103, ст. 7, „у случају из става 7. овог члана, председник Народне скупштине је дужан да време које је народни посланик користио злоупотребљавајући права из става 1. овог члана одузме од укупног времена које припада

његовој посланичкој групи у претресу о текућој тачки дневног реда, ако је његовој посланичкој групи преостало времена за претрес“. Дакле, видели сте, нисам желео да вас прекинем, али сам применио Пословник. Захваљујем.

Реч има народна посланица Александра Чабраја, повреда Пословника.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Хвала.

Члан 106, с обзиром на то да заиста мислим, председавајући, да би требало мало равномерније ове критеријуме примењивати и на једну и на другу страну. Разумем и пристрасност и различита осећања и обавезе, али то не значи да ми не можемо да добијемо реплику. Ја нисам добила реплику, два сата се говорило о амандману који сам поднела, а више пута сам се јављала за реч. Ниједном је нисам добила.

Јавила сам се зато што сматрам да треба ипак да се говори о теми, јер учитавати којекакве геноцидне намере, па онда причати буквално о геноциду... Знате, ми се љутимо када нам пребацују и измишљају да смо геноцидан народ итд., а једни друге између себе треба да називамо овде геноцидним, па то је страшно! Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Чабраја, није ми познато, нисте били у систему. Да сте били у систему и да сте тражили реплику у тренутку када сам председавао, добили бисте је, јер не примењујем двоструке аршине према посланицима позиције и опозиције, што сте малопре могли видети када сам дао реплику колегиници Мариники Тепић која је била у систему.

Сматрам да нисам учинио повреду Пословника, члана на који сте указали.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? Захваљујем.

Повреда Пословника, најпре се јавио народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 103, у вези с чланом 104. Једно је реплика, а друго је повреда Пословника. Мислим да су госпођа пре мене и говорник коме сте већ одузели два минута злоупотребили то право, јер се Пословник рекламира одмах по учињеној повреди, а од оног што они рекламирају је прошао још један говорник. Дакле, није било основа да рекламирају повреду Пословника, јер су закаснили. Друго, ово друго излагање је личило на реплику. Стога вас молим да, због једнакости, примените исто правило које сте применили

према господину Милојичићу и одузмете два минута посланичкој групи која је то право злоупотребила накнадно рекламирајући и користећи као реплику. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.)

(Мариника Тепић: Немојте, зашто то правите?)

Зато што сам малочас приметио да је подигао Пословник. Након тога сте се ви јавили, чуо сам и вас. Ево, дозволићу најпре вама повреду Пословника. Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Сматрам да је прекршен члан 8. Пословника Народне скупштине где се каже: „О реду на седници Народне скупштине стара се председник Народне скупштине“. На то сте ме потакли изговоривши једну невероватну реченицу. Молим вас да се надаље суздржавате да тако поступате, не само ви него сви који председавају, а то је да када се ротирате у председавању, кажете – не знам шта се десило пре, ја тада нисам председавао. Пословник нигде не предвиђа тренутак почетка или краја ротације оних који председавају; он се односи на председника Народне скупштине, а његови заменици који су председавајући у дотичном тренутку поштују исте одредбе, односно Пословник се сходно томе примењује на њих.

Дакле, ми не можемо да бележимо тајминг, нити било ко други то треба да ради, када се ко заротирао. Зато имате техничку службу, имате госпођу која седи поред вас, имате читав тим људи који вам помажу у управљању и вођењу седнице, да би вам рекли шта се десило пре него што сте ви преузели председавање седници. Аргументи да неко од вас није био присутан када су наша права овде кршена, мислим да не стоје.

Друго, ми смо цело преподне сведочили овде да су злоупотребљаване рекламације Пословника од стране посланика већине да би се реплицирало. Свесни смо били да оног тренутка када неко од нас стицајем околности, или снагом аргумената које има, склизне можда ненамерно у реплику, а не Пословник, да ће одмах имати најоштрију пеналну меру, а то је одузимање минута.

Молим вас да одредите паузу ако треба, да се консултујете са људима који су били присутни овде од 10.00 јутрос, да напосто имате свест о томе како се седница водила и да исте аршине примењујете на све нас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Тепић. Малочас сам рекао, мислим да нисте добро чули, малочас сам рекао да не постоје двоструки аршини у вођењу седнице.

Што се тиче конкретно колегинице Чабраје, мислим да сте погрешно протумачили. Нисам рекао да нисам присуствовао том делу седнице, него сам рекао – да сам приметио да је колегиница Чабраја у систему и да се јавила по основу реплике, добила би реч.

(Мариника Тепић: Рекли сте да нисте председавали.)

Не, да нисам приметио да је била у систему. Да сам приметио, добила би реч као и ви.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.)

Повреда Пословника, народни посланик Србислав Филиповић.

Изволите.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Рекламирам повреду члана 103. Пословника, јер је колегиница рекламирала повреду члана 8, а то благе везе нема ни са чим што смо чули овде. То показује начин на који се они опходе и према грађанима и према Народној скупштини Републике Србије.

Као што су они говорили о неким давно прошлим временима, па призивају да се неко негде можда врати, од тога нема ништа. Као што се никад више неће вратити ни време у коме је Град Београд задужен за милијарду и двеста милиона евра, неће се вратити ни пазл-градови, неће се вратити консултантске услуге Бојане Лекић у Водоводу; неће ништа од тога да се врати, неће се вратити ангажовање адвокатске канцеларије у јавним предузећима у граду Београду.

(Председавајући: Колегинице Тепић...)

То можете да заборавите, завршили смо с тим. У Србији је ново време...

(Председавајући: Колега Филиповићу...)

...Живи се и ради поштено, плата се зарађује и не живи се од крађа као у време неких пре нас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нисам био у могућности да сугеришем колеги Филиповићу јер колегиница Тепић то није дозволила. Да сте дозволили и да сте се послужили не снагом силе и гласа, него снагом аргумената, ја бих сугерисао колеги Филиповићу да усмери своју пажњу и обрати се мени, да ми укаже у чему сам повредио Пословник.

Да ли желите, колега Филиповићу, да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.)

(Радослав Милојичић: Пословник.)

Наравно да ћете добити реч, колега Милојичићу, али непосредно пре вас се јавио колега Александар Марковић.

Повреда Пословника, изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Рекламирам повреду члана 104, али и члана 107. који третира достојанство Народне скупштине.

Да пређемо преко тога што је малопре била грешка у цитирању члана па је цитиран члан 8. Пословника, а мислило се на члан 108. Знате шта, тужан је био покушај дискредитовања и омаловажавања нашег уваженог колеге, мог пријатеља господина Филиповића, од стране једног посланика који је познат само по томе да су се за време његове власти у једној локалној самоуправи трошиле литре и литре пива, да су се трошиле...

(Председавајући: Колега Марковићу, молим вас, повреду Пословника...)

Пустите ме да завршим, завршићу врло кратко.

Желим само да кажем да је на тај начин угрожено достојанство свих нас који седимо овде, достојанство Народне скупштине, јер господин Филиповић је један од нас. Једина грешка господина Филиповића је што је на време увидео шта је и каква је Демократска странка и какве су последице власти Демократске странке. Господин Филиповић је крив само због тога што је на време рекао „не“ таквој политици.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Марковићу, указали сте на повреду Пословника. Ја вас само молим да укажете мени – морате се обраћати мени, не директно посланицима опозиције, већ мени – на који начин сам повредио Пословник, конкретно чл. 104. и 107.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.) Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Радослав Милојичић.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, господине Милићевићу.

Пре него што укажем на повреду члана, имам само једно питање за вас. Изаћи ћу мало из оквира, питање није политичке природе, него људске, знам вас као врло коректног момка без обзира на то што нисмо страначки исто оријентисани. Да ли има смисла да сте мени малопре одузели минут и по, а да претходној двојници говорника нисте одузели време? Да ли има смисла, молим вас, онако другарски ми реците.

Рекламирам члан 108.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Вама сам дозволио да довршите пуна два минута, а малопређашње говорнике сам прекинуо, нисам им дозволио да заврше. Прекинуо бих и господина Филиповића, међутим, није ми било дозвољено од стране појединих посланика опозиције. Само је у томе

разлика, иначе бих свакако прекинуо и господина Филиповића као што сам прекинуо и господина Марковића.

По амандману, јавио се народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени председниче Народне скупштине Републике Србије, господо народни посланици, морам да кажем да сам шокиран појединим амандманима и, одмах да кажем, предлажем да се одбију.

Ради грађана Републике Србије и истинитости, прочитаћу у Уставу Републике Србије, за језик и писмо, члан 10: „У Републици Србији у службеној употреби су српски језик и ћирилично писмо. Службена употреба других језика и писама уређује се законом, на основу Устава.“ Подвлачим, на основу Устава.

Наиме, васпитно-образовни рад, како каже члан 5, остварује се на српском језику и ћириличком писму. Пошто су српски језик и ћирилично писмо саставни део идентитета српског народа, да не кажем главни, ишли бисмо у растакање националног идентитета Срба у целини. Предлагачи су и раније приликом својих иступа, као и њихови истомишљеници, уназад десет година износили исте ставове. Њихов циљ није само да растачу писмо и језик, него, ако укинете ћирилично писмо, следећа фаза јесте укидање националног имена.

Према томе, у том смислу, сматрам да је закон изузетно добар, да је решио не само питање остваривања права службене употребе језика матичног народа, него и националних мањина, како видите у следећим ставкама члана 5, како то раде и други народи у Европи и свету.

Још једанпут кажем, заиста сам шокиран предлогом. Ово је игнорисање не само националног имена, него игнорисање нације у целини. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Атлагићу.

По амандману, реч има народни посланик Љубиша Стојмировић.

Изволите.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Поштоване колегинице и колеге, ја сам већ једанпут рекао, сматрам да је предлог овог члана који је дало Министарство сасвим на месту. Али бојим се да смо се сви мало заиграли и да смо заборавили да се данас расправља о једном закону који у свом називу има и реч „васпитање“.

Хајде да се запитамо сви да ли се понашамо онако како се понашају васпитани људи. Учинимо да овај посао завршимо на један културан и достојанствен начин, како то и приличи васпитаним и образованим људима.

Апелујем на колеге из позиције и колеге из опозиције да се уздржимо од тешких речи и да збиља достојанствено завршимо овај посао. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману, реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите.

(Мариника Тепић: Реплику сам тражила јер је мој амандман.)

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо. Посланица Тепић је тражила оправдано реплику, па очекујем да јој дате после мог говора.

Подржавам говор мог претходника са супротне стране. Стварно би било лепо да својим колегама покаже шта је то васпитање, образовање и да их натера да данашња расправа тече на начин који је довољно пристојан за овај високи дом.

Шта је амандман? Због јавности, амандман је да се предлаже да се настава не изводи само на једном писму, српском ћириличком писму, него да се изводи и на латиничком писму, такође српском. То је богатство овог народа. Ко то не зна да схвати, ја не могу да му помогнем, нисам те струке нити те специјалности. Значи, само богатство може да буде када имате два писма која вам дају могућност да комуницирате међу собом, и са Србима, и са другим грађанима Србије, и са суседима, са целим светом.

Злонамерне примедбе да се тиме разбија корпус српског народа, идентитет и не знам шта све, бесмислене су. Као да сте професор историје који је побегао из три државе и отишао у трећу независну да тамо изиграва некаквог професора. То је потпуно бесмислена ствар.

Молим колеге преко пута, немојте да браните више српство и Србе нигде. Где год сте их бранили, тамо Срба више нема, ни у Книну, ни у Призрену, ни у Мостару, нигде.

(Председавајући: Господине Живковићу, молим вас...)

Немојте да браните ништа што је српско, ви сте... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Живковићу, молим вас да поштујете достојанство Народне скупштине. Ове последње речи се нису чуле јер нисам дозволио наставак онога о чему сте желели да говорите, а то се најмање тиче амандмана о којем се води расправа.

Повреда Пословника, народни посланик Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, повређен је члан 107. Ово што је рекао Зоран Живковић односило се на нашег уваженог колегу проф. др Марка Атлагића, који је својевремено био министар у Влади Републике Српске Крајине, посланик у Хрватском сабору 1990. године, када није било нимало једноставно бити Србин у Загребу, а поготово не посланик.

Ово што је рекао Зоран Живковић у преводу значи следеће: ви Срби сте зликовци, злочинци и ви сте изазвали распад бивше Југославије.

Док је Марко Атлагић бранио Србе у Крајини и Книну, питам Зорана Живковића шта је радио. Вероватно је шверцовао бунде, или га је онај Луле тамо везивао у Нишу за бандеру. У сваком случају, Србе није бранио.

Молим вас, господине Милићевићу, ово што је рекао Зоран Живковић превазилази ниво личне увреде. Ово је увреда на рачун Србије и српског народа, јер је подтекст овога што је рекао Зоран Живковић да су Срби одговорни за распад бивше Југославије, јер је овде прозван човек који је бранио Србе у Крајини, и то не само политички него и војно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Мартиновићу. Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о повреди?

(Александар Мартиновић: Не, тражим да му се изрекне опомена.)

Сад ћу вам рећи, оно о чему је говорио господин Живковић није отишло у етар, односно у јавност, јер сам га прекинуо.

(Александар Мартиновић: Али је отишло у стенограм.)

(Народни посланици причају углас.)

Господине Живковићу – у праву сте – изричем вам опомену.

(Зоран Живковић: На основу чега? Зашто?)

На основу понашања.

(Зоран Живковић: Ког понашања?)

Вашег тренутног понашања.

(Зоран Живковић: Ко си ти да мени изрекнеш опомену?)

У овом тренутку председавајући, и то ћете морати да поштујете.

Сходно члану 112, сада ћу направити паузу од два минута.

Захваљујем.

(После паузе.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Настављамо са радом.

По амандману се најпре јавио народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ово је веома озбиљна тема. Могу да се сложим са предлагачима амандмана у једном, да је и латиничко писмо наше писмо, које су Хрвати украли, али с обзиром на дешавања у последњих сто година, ја бих ипак да ми мало заштитимо ћирилицу.

Како то изгледа на суду? Колега Атлагић је био. Својевремено су ме тужили ови из „никад им доста није било“. Када сам дошао на суд, тужба је била на латиници; дођем ја на Нови Београд, у Први основни суд, тужба на латиници. Кажем ја судији. (Говорим шта нпр. може да дође уколико се ово

не дефинише.) Судија ми каже да мисли да ја немам право на ћирилицу, иако према члану 10. Устава то моје право није спорно.

Има пословица која каже: „Кад затреш језик, затро си и народ“. Као веома угрожен народ, као остатак једног народа од кога су настали многи други народи, који су присвојили наш језик, само су ставили неке своје ознаке, додали нека два слова... Ја им тражим да врате тридесет наших слова, нека се користе само са она своја два, кад то тако може. Дакле, прво су нам преузели језик; неки су нам преузели и писмо. Ја се слажем да је латиница српско писмо са латиничким ознакама, али ми морамо бити осетљиви на ћирилицу, она је годинама запуштана.

Колика мржња се примењује према ћирилицу показује ова фотографија. (Народни посланик показује фотографије.) То показује ова фотографија. Ово је Вуковар, погранични град у Републици Хрватској. Уколико не будемо пажљиви, може нам се десити – а дешавало се да и у Србији разбијају табле са ознакама државе Србије – да неко почне и овде да разбија табле због ћириличких ознака. Дакле, на ово се не треба угледати, али кад они могу да штите латиничко писмо, које су украли од нас, зашто ми не бисмо заштитили своје оригинално писмо које се зове ћирилица?

Закони се мењају. Уколико други народи схвате да се служе нашим писмом, уколико тензије спласну, уколико се не буде дешавало ово... Па, они неће да нам учине ни кад напишу „Србе на врбе“, неће да напишу ћириличким писмом. Ни толико неће да нам учине.

Због те осетљивости народа на сва дешавања и осетљивости на то што ћирилично писмо није било заштићено у претходном периоду, апелујем да ми то чинимо и поздрављам ово као почетак борбе да ћирилица макар буде равноправна у држави Србији, ако не и прече писмо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Реч има народни посланик Љупка Михајловска, повреда Пословника.

Изволите.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Члан 106. став 1: „Говорник може да говори само о тачки дневног реда о којој се води претрес.“

Дакле, гледају нас родитељи, не дај боже деца, гледа нас академска јавност и очекују да чују шта ће то револуционарно донети ова два нова закона. Министар нам се мало успавао; вероватно први пут после дуго времена имате прилику да видите како изгледа ситуација у српским школама, отприлике овако као у овој скупштини.

Молим вас да опоменете све који се не држе дневног реда, јер нама је јасно због чега се то ради. Ради се због тога да се скрати време, односно да се продужи време за расправу да не бисмо имали времена да расправљамо о закону о високом образовању и амандманима које смо

поднели, да јавност не би знала да сте данас протурили многе ствари које иницијални Предлог закона о високом образовању није садржао и да сте онако „на кварно“, слободно могу да кажем, најзад нашли модел како да универзитетима који дуго година не могу да добију акредитацију то обезбедите.

Молим вас да се сви држе дневног реда.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Михајловска, ви можете о повреди Пословника са председавајућим, министар нема никакве везе са тим.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Вама се и обраћам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Мени се обраћајте.

Друга ствар, сваки посланик троши време своје посланичке групе. Не може он вама ништа да одузме.

Да ли сте задовољни одговором или желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о томе?

Желите да се изјасни. У реду.

По амандману, народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштоване колеге народни посланици, поштовани грађани Србије, ова расправа је заиста погодила једну изузетно болну и важну тему друштвене сцене у Србији, а то је питање заштите ћирилице у савременом друштву.

Заиста не могу да се сложим са колегама из опозиције које предлажу један овакав амандман, који практично под изговором заштите српског латиничког писма уводи у наше друштво једну врсту шизофреније, по којој једино ми имамо два писма, која треба да буду подједнако заступљена, а свима нам је јасно и сви видимо да та два писма у међусобном рату не могу преживети. Једно ће нестати. По свим тенденцијама које гледамо деценијама уназад, ћирилица је та која нестаје а не латиница.

У том смислу, мени је заиста драго да су се представници владајуће већине сетили ћирилице, после шест година власти Српске напредне странке. То је добар знак и ја поздрављам то што су дошли на позиције Двери и заштите ћирилице у нашем друштву.

Оно што је драматично јесте зашто нисте ништа урадили за шест година власти да заштитите ћирилицу, него се овде вербално обрачунавате са неким амандманима, а имате сву власт шест година да заштитите ћирилицу у службеној употреби у нашем друштву, да је заштитите у медијима, у јавним натписима, на улицама, на сваки други начин. Нема те

заштите. Ви сте, макар у последњих шест година, заједнички одговорни за пропадање ћирилице у нашем друштву и држави.

У реду је, данас сте се сетили да постоји ћирилица, данас хоћете да је штитите. То је добра ствар и ми то апсолутно подржавамо. Апсолутно смо против шизофреније и некакве празне приче о два писма која ми треба подједнако да негујемо јер је то наше богатство. То није богатство, то завршава тако како је рекла колегиница – наша деца пишу латиницом и заборављају ћирилицу. Двери су апсолутно против тога.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем се, потпредседниче. Мени се чини да сам се јавила пре многих говорника; није важно.

Дакле, оно што смо ми хтели претходним амандманом, који је исти као и овај, јесте да кажемо, прво, да је латиничко писмо српско писмо; друго, да се настава информатике не може изводити на ћириличком писму и, треће, да видимо да оно што је министар малопре рекао у закону не пише. Ви сте рекли, министре, и ћирилица и латиница. У закону пише: „Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику и ћириличком писму“, тачка; не помиње се латиница, тако да то што сте ви рекли у закону не пише.

Као одговор на ову нашу иницијативу добијамо оптужбе да мрзимо свој народ, да мрзимо Србију, да мрзимо писмо, да хоћемо да прогласимо народ геноцидним, да оптужујемо Србе да су започели рат и тако даље. Неки посланици су шокирани. Па и ја сам исто шокирана што народни посланици не знају разлику између службене и јавне употребе језика! У школи језик није у службеној употреби, него у јавној употреби.

Даље сам шокирана због тога што народни посланици држе да је само ћирилично писмо српског језика, јер тиме одбацују и свом, како бих рекла, непријатељском, архинепријатељском народу, Хрватима (пошто видим да коментаришу како је ћирилица српско а латиница хрватско писмо), препуштају целокупну дубровачку књижевност, за коју ми верујемо да је српска књижевност, замислите, писана латиницом, препуштају дела Иве Андрића, која су прво објављена латиницом, Добрице Ћосића.

Немате права, господине Атлагићу, тога да се одричете само зато што не знате да је и латиничко писмо српског језика. Ко онда мрзи српски народ, српску књижевност, да ли ми који покушавамо да га обогатимо или ви који се одричете највећих дела наше књижевности зато што не знате да је и латиничко писмо у традицији српске књижевности и српског народа и да су њиме писана највећа дела наше књижевности?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине, шокиран сам дискусијом претходне говорнице, али сада ћемо разјаснити.

У службеној употреби у Србији је српски језик и ћирилично писмо. Латиница је посуђена од Латина, морам ово да јој кажем. И Хрвати су је посудили. Латиница је српска колико и хрватска, колико и мађарска, али је у Хрватској њихово службено национално писмо, као што је ћирилица у Србији српско национално писмо. Национале мањине, видите у овом члану, каже се како писмо употребљавају, сигурно своје писмо и тако даље, уз одређене карактеристике и стандарде.

Није тачно, колегиница се не бави, ово је већ ствар палеографије коју ја студентима предајем, па препоручујем колегиници Јерков, која сада не слуша, да дође на мој час предавања Латинске и славенске палеографије и заједно са мојим студентима да разјаснимо, па ће онда научити да је у Дубровнику постојала и српска канцеларија на српском писму, а не само на латиничком. Хрвати су употребљавали старословенски језик до 925. године, а онда су се одрекли свог старославенског језика, односно писма глагољице и посудили од Латина итд.

Дакле, латиница је српска колико и хрватска, колико и у Босни, колико и у свим другим народима који латиницу употребљавају. Али овде се ради о српском националном писму. Ћирилица је српско национално писмо. Према томе, оно мора бити у службеној употреби и чак, да се ја питам, у употреби. Двојезичност је загарантована тамо где су два народа у локалној заједници, где је у одређеним стандардима постоји други језик и писмо у употреби. Према томе, одрећи се свог националног писма значи одрећи се себе, како је то Стефан Немања говорио, и његови наследници.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Колегинице Јерков, немате право на реч. Позвао вас је колега Атлагић на предавање. Не, не.

Реч има народни посланик Мирко Крлић.

Изволите.

МИРКО КРЛИЋ: Хвала, председавајући.

Даме и господо народни посланици, поштовани министре, нећу користити пуно времена, тек толико да подржим иницијативу Министарства једним врло сликовитим примером и да кажем нешто вама који имате сумњу у то да ли је дошло до растакања националног идентитета, како је то рекао професор Атлагић. Најбоље ћете видети ако, којим случајем, одете у Бањалуку; претпостављам да је већина вас тамо

била. У центру Бањалуке налази се огроман споменик, обелиск, преко пута... Налазио се где је некада срушена српска православна црква на сву срећу данас поново подигнута. Тамо се налазе стихови српског песника – један ред је писан ћирилицом, други ред латиницом. Невероватан нонсенс, нешто што само показује пример да је у име братства и јединства овај народ био спреман да се одрекне свог националног идентитета!

Због тога поздрављам што се данас ћирилично писмо на овај начин поново утврђује и штити оваквом врстом закона. Знате, да бисмо опстали у људском облику, морамо чувати своју културу, свој идентитет и своје национално достојанство. Ја вас молим да задржите људски облик бар до краја овог мандата, да чувате свој идентитет и своју културу. Не верујем да ће вам то после бити потребно, можете се вратити у свој природан облик. Пријатно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Повреда Пословника, народни посланик Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Сматрам да сте, можда ненамерно, прекршили члан 104, односно дозволили да се погрешно тумачи садржај мог амандмана на члан 5. овог закона, који сви имају пред собом па и ви. Сматрам да у улози председавајућег ипак треба да будете позорнији, да имате већу пажњу него други, незаинтересовани посланици или заинтересовани управо за то, за погрешно тумачење.

У последњих неколико минута моје и ваше колеге не само да погрешно тумаче него и изврћу садржај мог амандмана. Ви на то не реагујете. Говоре о одрицању од националног идентитета, да ова интервенција значи одрицање. Не значи одрицање, нити се ико одриче ћириличног српског писма, него се предлаже додавање и српског латиничког писма.

Да се не би стварала забуна у јавности, ја вас молим да као председавајући, који располаже свим амандманима, скренете пажњу на то да се не износе нетачни подаци, да се не изврће садржај наших амандмана па се после ми теретимо да вређамо или износимо овде малтене ратоборне изјаве.

С друге стране, слушамо тешке квалификације, од злочина до геноцида, што су тако страшни и озбиљни институти који нашу земљу тиште годинама уназад, страшно су бреме нашој земљи да бисмо се тако олако фрљали са њима и стављали их у контекст нечега што је неупоредиво са озбиљним злочинима какав је геноцид и други који су поменути.

Молим вас да то не чинимо са овом расправом, јер заиста томе није место, притом долазећи у ризик да вређамо жртве геноцида и осталих лоших радњи које су чињене у нечије туђе име. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Мариника, сваки народни посланик има право да тумачи амандман како сматра да треба да га тумачи, ја ту не могу да вам помогнем. Могу у случају да ваш амандман буде прихваћен, то ће остати забележено, па ако неко затражи аутентично тумачење тог члана 5. које је настало прихватањем вашег амандмана, ви ћете бити ти који ћете први да дате предлог аутентичног тумачења. У дебати сваки народни посланик има право да га тумачи како сматра да треба.

Повреда Пословника, Александра Чабраја.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Рекламирам члан 107. Дакле, можда сваки посланик има право на аутентично тумачење амандмана о којем се расправља, ја се слажем с тим, али ниједан народни посланик нема право да вређа достојанство Народне скупштине, а ви сте то допустили, тако што ће рећи да ми треба сада да будемо у неком људском облику, а да после можемо да се вратимо у неко облику које није људско.

Ако ово није вређање достојанства Народне скупштине и великог дела посланика који овде седе, ја не знам шта треба да се каже па да неко схвати да је Народна скупштина увређена тиме.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Слажем се да је колега Крлић претерао и водићу о томе више рачуна следећи пут.

Повреда Пословника, Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Повреда Пословника, члан 103. став 3, председници посланичких група имају предност приликом пријаве повреде Пословника. Мало пре су истовремено Пословник држали колега Саша Радуловић и колегиница Чабраја. Он је председник посланичке групе, она није. Ви сте дали реч њој, не њему. Повредили сте Пословник. Само ми немојте рећи да га нисте видели, човек има два метра. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Нисам га видео кад сам давао колегиници реч.

Да ли желите, колега Радуловићу, повреду Пословника?

Ето, нисам много погрешо, одустао је.

По амандману, реч има народни посланик Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Поштовани потпредседниче Парламента, даме и господо народни посланици, ја сам из ове расправе разумео да СНС пошто-пото хоће законом да обезбеди да наша деца не уче латиницу у основној школи. Ја сам тако разумео вас из Српске напредне

странке који објашњавају да је ово службени језик, српски, ћирилично писмо, па ће да се учи само српско ћирилично писмо.

Зато подржавам да усвојите овај амандман, да бисмо омогућили законски да наша деца науче латиницу. Не видим разлог зашто би учила латиницу само на часовима енглеског језика, ваљда могу да науче латиницу и на часу српског језика. Разликују се та слова на енглеском и на српском језику. Према томе, треба да уђе у закон могућност да наша деца у другом разреду, као што су и до сада учила, уче и даље латиницу. Ако се не прихвати овај амандман, то ће можда бити спречено овим аутентичним тумачењима која дају посланици Српске напредне странке.

Мислим да је добро да наша деца знају и ћирилицу и латиницу, не видимо ништа лоше у томе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Ја ћу говорити на латиници, због тога што желим да нас све подсетим да је увредљиво бранити употребу ћирилице тиме да Срби, Српкиње и други народи и народности који пишу ћирилицом не умеју сами да сачувају сопствено писмо.

Увредљиво је говорити о ћирилици као идентитету и онда казати – она је угрожена зато што ми нећемо да упражњавамо свој идентитет. Колико је то увредљиво постаје јасно ако мало размислите шта изговарамо кад кажемо – наредићемо коришћење само ћирилице, зато што је то наш идентитет. Или имамо идентитет или га немамо. А злоупотребљавати писмо једног језика за расправу, чак бих рекла испод политикантског нивоа, о томе је ли нам нација угрожена или није, није достојно никога ко говори овај језик. Зато говорим на латиници. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 5. амандман је поднела народни посланик Бранка Стаменковић.

Да ли неко жели реч?

Изволите, колегинице Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Мој амандман такође иде у правцу да се не опредељујемо искључиво за ћирилицу у одвијању образовно-васпитног рада, већ да држимо и латиницу. Притом ја нећу причати толико о овим разлозима небеске Србије, већ бих да се мало спустимо на земљу и видимо како ће ово у пракси да изгледа.

Неколико питања за предлагача закона: да ли ово значи да деца више неће учити латиницу у другом разреду основне школе? Министар клима главом, каже – учиће. Ево, да објасним како ће то онда да изгледа:

они ће учити латиницу, а неће смети да је користе. Већ сад се дешава, причам на основу искуства из основних школа, имам дете у основној школи, да наставници бране деци да пишу латиничним писмом. Кад ово буду видели, делиће јединице уколико се не буде писало искључиво ћирилицом.

Друга ствар, у образложењу за одбацивање овог амандмана министар је навео да се то питање решава другим законом. Којим другим законом? Ово је кровни закон. Молим вас, два писма су наше богатство, немојмо учење латинице пребацивати са учитељице на „тичерку“, него оставимо ствари као и до сада, да имамо два писма која се равноправно могу користити. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 5. амандман су заједно поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

Амандман којим се после члана 5. додаје члан 5а поднео је народни посланик Саша Радуловић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Овде се научи много о реторици, чујемо од владајуће већине један почетак који бих ја могао да искористим сада и да кажем да велика мржња коју владајућа већина осећа према опозицији не би требало да је спречи да уради нешто што је у интересу грађана Републике Србије. Ово је реторика коју сте искористили, зар не? На овакав начин, наравно, не би требало да разговарамо.

Чињеница јесте да смо овде предложили много ствари. Између осталог је предложено, на пример, да се ограничи број ученика по одељењу тако да одељење у основним и средњим школама може да има максимално двадесет ученика. То је један од фактора којима можемо да утичемо на квалитет образовања. То је члан који је предложен. Користићу ову аргументацију, ово је у интересу свих грађана, због чега онда владајућа већина не подржава ово? Да ли је у питању само мржња према опозицији када о овоме говоримо?

Ово су неке ствари где није битно само одредити средства за нешто, него је битно радити на квалитету и показатељима квалитета образовања које људи добијају. Сложићемо се сви да у учионицама у којима има 30-32 ученика, а то је посебно у Београду случај, једноставно не можете да дођете до квалитетне наставе. Према томе, са оваквим

амандманом, држава би требало да обезбеди довољна средства да деца уче у одељењима која имају разумну величину.

Исто тако, у предшколским установама требало би ограничити број деце по групи, по васпитачу који води ту групу, не би ли та деца у предшколским установама добила квалитетно образовање. Хвала.

По амандману реч има народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Позивам да се не прихвати, баш као малопре. Наравно да то што предлагач амандмана не увиђа никакву разлику између, како је рекао, мржње и сопствене неозбиљности, односно проблема са математиком, није разлог да ми ово подржимо. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману, реч има народни посланик Саша Радуловић, али прво Маријан Ристичевић.

(Саша Радуловић: Како?)

Пријавио се пре вас.

(Саша Радуловић: Што мене питате?)

Да бих знао да нисте тражили реплику.

(Саша Радуловић: Сад свакога питате.)

Колега Радуловићу, да сте тражили право на реплику, могу да прихватим или да одбијем, али прво морам да вас питам.

(Саша Радуловић: Да ли сваки пут питате?)

Зато што вас не мрзим, то вас питам.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, немам ништа против да поменути господин говори пре мене.

Бојим се да је он помешао. Члан 5. не говори о броју ученика. Да ли сам ја погрешно? По овоме, 5а, он је предложио да образовање буде то, то и то; нигде се не говори о броју ученика.

Каже – математички доказ о изборној крађи. Имали смо сва покривена бирачка места, крађе није било. Исти човек, невероватно!

Број два: један тражи да се школарина повећа, ови из групе „никад им доста није било“; други траже да школарина буде бесплатна. Један колега, „Расуловић“, каже – ја сам против субвенција. Онда, лист „Блиц“, каже: „Сигурно је да у овој 2014. години нећемо ићи на укидање субвенција за инвеститоре који отварају нова радна места“, открива за „Блиц“ господин „Расуловић“, министар привреде.

(Председавајући: Колега Ристичевићу, какве то везе има с амандманом?)

Има. Говорим како је помешао ово: високу школарину, повећати школарину, скинути школарину, бесплатно школовање; субвенције да се уведу, да се не уведу; било је изборне крађе, није било изборне крађе. Исти човек по амандману, кажем, бесплатно образовање, изађе и образлаже колико у одељењу треба да буде ученика. Или је музичар или није музичар. Ако је музичар, нека иде да свира. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Право на реплику, народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Мислим да грађани могу јако лепо да виде како изгледа када посланици владајуће већине хоће да побегну од расправе и како покрећу разноврзне теме и пуштају разне неистине само да не би говорили о ономе што је стварно тачка дневног реда.

Ево да вам кажем, овај члан који предлажем, то је члан 5а, ту има један став који каже: „Одељење у основним и средњим школама може да има максимално двадесет ученика“, тако да претходни говорник очигледно није говорио истину. Они би да не дискутујемо о овоме, они би да дискутујемо о свим овим стварима које подмећу, нека измишљања.

Ако хоћете да видите, рецимо, за субвенције страним инвеститорима, довољно је да погледате буџет Републике Србије за 2014. годину који сам ја предложио, буџет Министарства привреде, за који су они сви заједно гласали јер тад им је звонце тако говорило. Тим буџетом су укинута субвенције свим страним инвеститорима. Увођен је ред у Србији.

Према томе, то је оно о чему говорим. Да би се увеле све ове ствари у Републику Србију, и бесплатни уџбеници и превоз за сву децу и да се обезбеди максималан број ученика по одељењу, све то може да се плати јер новца у буџету има. Проблем је што се тај новац троши на погрешне ствари. Троши се на бацање новца у различитим субвенцијама страним инвеститорима, на корупцију, на свашта.

Када сам покушао да уведем ред, то је заустављено. Због тога сам и поднео оставку.

Према томе, да не бисмо побегли од суштине, грађани треба да знају, суштина је да амандман 5а предлаже бесплатне уџбенике за сву децу у свим основним и средњим школама; предлаже, такође, да се ограничи број ученика по одељењу; предлаже многе ствари које требају свим родитељима. Ово је само јефтин покушај да се побегне од суштине.

Господо, време речи је истекло. Дајте дела мало, имате амандман.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Радуловићу, истекла су ваша два минута.

Реч има министар, господин Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Дужан сам само да кажем да је просек ученика у основним школама Србије тренутно 19,1 ученик.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господа народни посланици, посебно ви драги моји сељани и сељаци, или како вас већ називају, ево примера како би господин Радуловић елиминисао не знам колико одељења. Ја се надам, министре, да то нећемо дозволити. Кад је већ предлагао амандман, требало је за сеоске средине предвидети да то буде мањи број деце, јер деце у сеоским срединама нема. Метрополитанизација је урадила своје. Велики број деце је, пре или касније, после стицања образовања отишао у град. Сви велики умови су рођени на селу, па бих ја волео да је претходни говорник говорио мало и о томе.

Међутим, он је покушао да каже да ја нисам говорио истину. Али овде то стоји, то је неспорно, и није један медиј објавио, 12.9.2013. године: „Сигурно да у овој 2014. години нећемо ићи на укидање субвенција за инвеститоре који отварају нова радна места“, открива за „Блиц“. Он објашњава да ова мера постоји и у другим државама и да је јасно да мора постојати нешто због чега ће се улагачи определити баш за Србију.

Ја поздрављам то мишљење. Вероватно није мислио, већ је само рекао, али ја поздрављам то што је рекао јер то доноси нове технологије. Нове технологије доносе радна места. Нове технологије уз нова радна места доносе и нови систем образовања, ново образовање, доносе ново знање. Али, ето, он није знао шта је рекао, јер му је вероватно неко написао и било је – прочитај што ти је написано. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Радуловићу, немате право на реплику. Немате, зато што вас је колега Ристичевић подржао у ономе што сте говорили док сте били министар.

(Саша Радуловић: По амандману.)

По амандману?

По амандману прво иде народни посланик Александра Чабраја.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Захваљујем. Члан 106.

Баш као што слике Вуковара, према којима бих ја очекивала мало више поштовања у овом дому, немају благе везе с овом расправом, управо тако нема ни изборна крађа, ни нове технологије итд. Дакле, никакве. Као што сте и сами рекли, председавајући, никакве везе немају с овом дискусијом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала.

Као одговор на ову тему о једном делу амандмана који предлаже Посланичка група ДЈБ који говори о максималном броју ученика, једини одговор који смо могли да чујемо од министра је просечан број ученика у Србији, који је, ето, нешто мало мање од тих двадесет. Али није суштина и не говори овај амандман да просек ученика по одељењу треба да буде мање од двадесет или до двадесет, него да не буде више од двадесет ученика у одељењу.

Зашто је то важно, министре? Ево, ја сам нашао овде, док траје дискусија, сајт ваше школе. Ви се хвалите тамо и кажете – број ученика у одељењима креће се од десет до двадесет, што омогућава примену савремених облика и метода рада, у циљу постизања квалитетнијих знања и вештина. Значи, ви сте, господине министре, у свом претходном животу, као директор једне приватне школске установе, врло добро знали зашто је важно да одељења немају више од двадесет ученика и да се на тај начин ради боље и квалитетније. Када ми говоримо овде о закону којим треба да се уреди образовање у целој Србији, онда је сасвим у реду да говоримо о томе да ли тај број од максималних двадесет ученика може и треба да се нађе као законска обавеза, да ли можемо да говоримо о томе колико ће то да кошта државу Србију и да ли имамо могућности, материјалне и кадровске, да то испунимо, а не да се овако паушално нападамо ми из опозиције како не знамо ништа, како желимо само да опструирамо расправу, а ваш одговор да буде то колико је просечно ученика у једном одељењу.

Подсетићу вас да је просечна плата у Републици Србији 44.000 динара, али је проблем што 350.000 људи у држави Србији прима 25.000 динара и ова влада се тиме не бави. Тако и на овај начин покушавате да замаглите проблем образовања, проблем одељења која имају тридесет и више ученика и који је квалитет наставе у таквим одељењима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар, право на реплику.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ја сам радио својевремено, када је било усмерено, када сам имао 49 ђака у одељењу, знате. Али све зависи, према губеру. Просек 19,1 говори о нечему другом, а то је бела куга.

Наравно да постоје друге невоље те исте бројке, а то су планинске чуке, села и остало, где их има и мање. Велике концентрације има само у пар градова: Београду, Новом Саду, Пазару. Ми радимо са Светском банком студију целе те мреже да бисмо видели на чему смо.

Апсолутно, педагошки је око двадесет ђака. Опет зависи од састава, од много других чинилаца. Када се формирају одељења, знају стручни сарадници како се то чини још од првог основне, па првог средње итд.

Широка је тема. Моја намера није била да спочитам причу да је двадесет лоша цифра. То је опет питање новца. Говорим, нажалост, да је ово реалност. Дакле, 19,1 ђак је нешто што сам затекао.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Прво да поздравим излагање посланика Ђуришића, који практично говори о суштини.

Министар је сада потврдио, што је јако добро, и то што је писало на сајту његове школе, да је одељење са двадесет ученика у ствари одељење које може да гарантује, до двадесет ученика, добар квалитет наставе. Остаје питање због чега не ставимо то ограничење. Рецимо, могуће допуне закона су такође да поставимо двадесет ученика и да дамо рок у коме ће држава испунити то. Рецимо, у Београду је просек на територији целог града 24, у средњим школама 25, то је далеко изнад 20, а када уђемо мало у уже градске општине, министар то зна, дођемо до броја 30.

Оно што је проблем, министар ово не може да промени, иако зна шта је добро за ученике. Он сигурно зна да је 20 добар број. Међутим, да би то могло да се оствари, мора цела Влада да стане иза тога. То мора да постане приоритет, држава мора да определи паре за то. Е, ту уђемо у проблем и онда, наравно, те ствари које министар зна као стручњак мора некако да прећути када говори о томе шта Влада жели да подржи. Влади је битно да даје субвенције Србији, Влади је битно да даје субвенције страним инвеститорима, Влади је битно да баца новац. То је везано са корупцијом, узима се рекет 30%. То је оно што сам зауставио као министар. Кад смо кренули у министарству, видели смо да се новац баца на такав начин па смо их све зауставили, јер се не отварају нова радна места а она која се отворе су за јефтину радну снагу.

Због тога, да се вратимо на суштину овог амандмана, а то је – дајте да уведемо мерила квалитета, управо оно што сте говорили пре него што сте постали министар, да одредимо тај број од 20, да предвидимо време у коме ћемо то реализовати, пошто то представља оптерећење за буџет. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар, право на реплику.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Једну конструктивну реченицу. Имамо Стратегију 2020, коју помињемо стално, и ту имамо једну јако битну тему, о томе сам причао с министром Вујовићем. После ових закона ради се преко 200 подзаконских аката, ради се норматив о простору. Никад није урађена студија колико стварно простора имамо. Ако треба милијарде евра,

а треба, кад би се прешло у једносменски рад, због чега и говорим, то јесте прилика да се погледају стандарди садашњих школа и установа. То се управо ради. Значи, заиста не знам да ли је ово погрешна теза сада, али ми је већ имамо остварену. Остаје да се препакује.

Још један феномен: родитељи мисле, можда и постоји нека мантра, да су градске школе у центру боље и доводе децу; чак директори тих школа примају децу преко броја. Значи, не само што је уставно право да родитељ доведе дете где хоће, него се нарушава стандард простора тих школа зато што примају прекобројну децу. Аутоматски, на периферији велике школе, које су грађене, имају простора, остају празније. Треба да се уједначи квалитет рада на периферији и у центру.

Иза ове тезе има много теза. Једна је простор и да се сагледа укупан ресурс простора на нивоу Србије. Ако имате учионицу од 90 квадрата која је била некад планирана за огромно одељење, а сада у ствари од ње имате скоро две, да не кажемо од две три сигурно, аутоматски је питање да ли ми треба да бежимо од чињенице да је Стратегија 2020, кад је у питању једносменски рад, нешто што не треба радити. Мислим да треба, али то сад отвара нова питања после ових закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Владимир Орлић. Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Потрудићу се да ово опет буде кратко. Није ништа необично што смо малочас слушали (мада делује само на први поглед да можда јесте) о некој просечној плати и статистици на ту тему. Није ништа необично кад се зна да је један бивши председник, чувени манекен, изгледа грешком признао да јесте просечна плата данас боља него у његово време. Ако се сад покушава нека амортизација те изјаве причама да то можда није баш тако, жао ми је, касно. Штета је што притом нисмо чули што тај који је устао да прича о овом амандману није рекао шта сам мисли о амандману, да ли је за ово што предлажу ови људи или је против.

Више је него јасно да не може да се сведе никако на причу о броју деце у одељењу. Не може, јер, ваљда је то општепознато, нема усвајања амандмана делимично – или иде све или не иде никако.

Када је реч о самом садржају и ономе што предлагач упорно понавља (наравно, понавља једно те исто), нећу ја да га питам да образлаже било шта даље док не одговори оно што му је тражено још пре три амандмана и пре три круга једне те исте приче. Притом, наравно, не мислим на питање зашто се, ако толико брине за плате, стандард и како људи живе, залаже за укидање Железаре. То ми је јасно, одговор знам. Зато што не уме ништа боље од тога па зато то предлаже. Ја хоћу да он нама каже, ако за 560.000 ђака предлаже да се сваком купи рачунар, колико је то пара. Засад

избегава да одговори и више је него јасно зашто избегава, а тврдим да неће имати храбрости да одговори. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Као овлашћени.

Захваљујем министру на овој конструктивној дискусији. Ово је заиста битно питање. Тај прелазак на једносменски рад је нешто што би требало такође да остваримо. Трошак тога је огроман зато што захтева и простор итд. Међутим, овај други трошак, питање ограничења максималног броја ученика, мислим да је требало да ставимо, односно да треба да стоји у закону. Управо овај закон треба да представља за сва та подзаконска акта о којима говорите нека ограничења, о томе говоримо, јер кад то не урадимо у закону, онда у подзаконским актима може свашта да изађе.

Према томе, то ограничење... То што је у Београду више ђака по школама, нажалост, питање је миграција, јер посла слабо има у остатку Србије, све мање. Људи беже у Београд, из Београда даље у свет, то је слика у Србији већ дужи низ година. Због тих миграција у ствари добијамо велики број деце у школама у Београду, а у мањим срединама долази до озбиљног пада. Ви разумете све те ствари.

Оно што јесте суштина, око чега се не слажемо, што покушавамо да кажемо овде, јесте да су управо овакве ствари тема овог закона и да би неке од ових ствари, као што је ова која ограничава број ученика у одељењу, требало да буду у овом и оваквом закону, због тога о томе толико говорим, јер тиме се, сами сте казали, унапређује квалитет. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Ненад Константиновић.

Изволите.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Министре, предлажем да још једном размислите о усвајању овог амандмана, односно да видимо да ли би посланичка група која је предложила овај амандман можда могла да уради исправку. Ако колега Орлић каже, испред СНС, да је само ограничење броја ученика, могао би да се усвоји амандман, а не може због других ствари, и ви констатујете да је боље да буде до двадесет и кажете – није то ни тако тешко постићи с обзиром на то да у неким деловима има више, негде има мање, приградске школе можда имају мање, ове у центру града више, дакле, није тешко доћи до тог броја, до двадесет.

Зато мислим да треба у закону да стоји ограничење броја, двадесет; онда би се одговорније понашали директори и не би могли преко броја да уписују. Констатовали смо, када смо расправљали пре три дана о овом

истом закону, постоје технолошки вишкови, имамо довољно професора, имамо довољно зграда; нема разлога да одељења не буду до двадесет и да наша деца не добију квалитетно знање.

Ако ово не можемо да урадимо, цео закон пада у воду, јер ви овде пред свима нама и пред грађанима Србије признајете да нема пара за образовање. Ако останемо на томе да нема пара за образовање, нећемо ништа од тога направити, а то је приоритет за Србију. Дакле, треба нам више пара овде, а мање пара у многим другим областима.

Ми сада хоћемо, као посланици, вама да помогнемо у ономе што ви хоћете да остварите. Хајде да лимитирамо ово на двадесет. Може да се уради исправка амандмана, може одбор да поднесе амандман и да на тај начин решимо ову ствар.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Поштовани, мислим да сам већ рекао да смо ми то већ остварили, и мање од тога, међутим, треба прерасподелити и простор, и људе и друге ствари. И превоз, јер цивилизоване земље некада возе ђаке. Када имате малу сеоску средину са три, четири, пет ученика, па десет, петнаест, како ћете им организовати средњошколску наставу а да не иду сви, рецимо, у економску школу? Треба и мрежа домова.

Ми радимо управо целу студију, Светска банка нам помаже, већ шест месеци радимо нову мрежу школа. Није рађена од Титовог времена. Мора неки редослед потеза да се успостави. Значи, прво се ради та студија мреже школа; друго, ради се предвиђање свега онога што смо говорили прошле недеље, и неких кретања у наталитету, коришћења посебних ресурса за предшколско, за ђачки туризам и остало.

Први пут смо министар Вујовић и ја причали на ову тему, апропо ових закона, а то је да се сада отвара питање, нажалост, због малог броја деце и слабог наталитета, могућности да се нападне највећи проблем Стратегије, а то је управо једносменски рад.

Нема потребе да објашњавам шта је предност једносменског рада. Колега Марко би опет отишао на сајт мојих установа и видео да је то тамо такође присутно. Нисам ја ништа измислио, педагошка наука је позната, само зависи да ли имате услове да направите једну такву компилацију догађаја. Јако се студиозно на томе ради.

Значи, ако сам рекао у четвртак, када смо се видели, да је само 26% један акциони план био реалан према Стратегији, сада треба да направимо и реалан акциони план према њој. Први пут ће се то десити. Не могу да дајем нека обећања. Шта радити са малим сеоским школама у угроженим подручјима, у планинским пределима, граничним подручјима где су

одређене мањине? Има ту много питања. Али ако сам прихватио овај посао и рекао зарад квалитета и свега тога, много тога се налази у овом закону...

Причали смо прошле недеље, и мислим да је то једино разумно, да ће се одређене измене и допуне морати радити макар за годину дана. Чим изађе закон о забрани запошљавања, дао сам тврду реч вероучитељима да ћу тада моћи да им дам статус наставника на неодређено време. То је речено. Сада не могу. Могао је неко пре мене четрнаест година, па није.

Међутим, све ово је једна иста прича. Знате, ја просто нећу да крадем време Скупштини, али захтева један јачи елаборат само на ту тему. Значи, ради се интензивно на томе. Ми уводимо, погледаћете касније чланове који наилазе, а то су управо исходно учење и низ других ствари. Све ово друго је јако битно за то. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Користићу време председника посланичке групе.

Да поновим, министре, један велики проблем код тих обећања кад год их слушамо овде у Скупштини јесте да један министар нешто каже, после тога падне Влада, дође други министар и као да ни о чему нисмо причали. Један конструктиван предлог овде који смо добили јесте да се ово издвоји. Може такође да се да рок, ако та анализа траје дуже времена, да кажемо да се ограничава на двадесет ученика одељење у основним и средњим школама, а да се онда у року од, рецимо, две-три године то обезбеди у свим школама.

Да вам кажем још једном, ви сте рекли да је просечан број испод двадесет. Међутим, овде говоримо о максималном броју. Није то постигнуто данас. Далеко смо од овога у већим срединама. Сами сте поменули Београд, Нови Сад и Нови Пазар, где имамо ситуацију да је број ученика по одељењу далеко изнад двадесет.

Управо због тога хоћемо да у закону предвидимо нешто што ће дати гаранцију да ће до овога да дође, јер досадашња искуства говоре да док се доноси закон каже се шта треба да се каже, после тога као да се ништа није десило, пара на крају нема, јер Влада није спремна да одвоји новац за образовање. На овакав начин бисмо то ставили у закон и онда би то морало да се деси.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 6. амандмане, у истоветном тексту, поднели су Маријан Ристичевић и др Марко Атлагић.

Реч има Маријан Ристичевић. Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Због уштеде времена, нећу образлагати.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Због уштеде времена, одустајем од образложења.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 6. амандман су заједно поднели посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, Драган Весовић, Иван Костић, Зоран Радојичић и Миладин Шеварлић.

Реч има Бошко Обрадовић.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: У неколико амандмана желели смо да законски, господине министре, нагласимо значај школског библиотекарства које је остало мимо ваше пажње у овом закону. Конкретно, у овом амандману дефинисали смо значај бриге о стандарду простора и опреме за библиотеке. У једном другом амандману тражили смо да међу чланове Националног просветног савета дође и представник Удружења школских библиотекара Србије, односно Друштва школских библиотекара Србије. Нешто касније тражили смо, такође, обавезне лектуре и друге књиге којима треба опремити наше школске библиотеке.

Ви сте у одговору рекли да не можете овај амандман подржати зато што се то решава подзаконским актима. Не сумњамо у то да постоји добра воља да се брине о школским библиотекама и подзаконским актима, али сматрамо да би било значајније да се брига о њима подигне на законски ниво јер бисмо тиме показали, да тако кажем, поштовање значаја, места и улоге школских библиотека у просветном систему.

Друга ствар тиче се оног вашег поприлично немуштог образложења о томе шта је законски заступник. Јасно сте рекли да вам је то неко додао, шапнуо, рекао, поучио вас, а онда нисте образложили шта се иза тога крије. Значи, родитељ или старатељ, нема трећег. Родитељ или старатељ. Ко је трећи законски заступник? Нема га. Ко је? Једино хомосексуални брачни парови и деца усвојена од стране хомосексуалних брачних парова. Дакле, објасните зашто мењате, зашто нисте у складу са Породичним законом који препознаје једино родитеља или старатеља. Зашто отварате Пандорину кутију неких нових законских заступника који не постоје тренутно?

Мислим да смо потпуно у праву. Имамо право, уосталом, ту се не слажем са председавајућим, да имамо свој став по овом питању. Не може бити говор мржње када кажемо да смо против хомосексуалних бракова, да смо против усвајања деце од стране хомосексуалаца, да смо против геј парада. Пазите, то је слобода мисли, то је демократија. Ми имамо право да будемо против тога. Сматрамо да је то лоше за наше друштво, да не треба ова држава и друштво да иду у том правцу. Зашто смо реаговали, то само желим да вам потцртам – зато што смо се толико пута до сада опекли гледајући како идеологија хомосексуализма маршира нашим институцијама. Прво траже само једну геј параду, а после тога траже да уђе

у закон, па да уђе у уџбенике, па да уђе у вртиће, па да уђе у школе, па траже забрану дискриминације по питању сексуалне оријентације, која није људско право итд. Значи, нема краја захтевима ЛГБТ популације.

Ви им овим отварате могућност да без измене закона у перспективи имате хомосексуалне брачне парове као законске заступнике деце која су усвојена у тим браковима. Ми сумњамо да вам је неко дошапнуо и додао ту формулацију која не постоји у Породичном закону. Као што вам је неко у Министарству иза леђа радио секс-пакете, господине министре. Значи, на основу доказа из вашег досадашњег рада, да неко вама ради иза леђа, да ви не знате шта ...

ПРЕДСЕДНИК: Верујем да је вама ова тема фантастично интересантна, а у пленуму је амандман. Дакле, од секс-пакета и не знам шта сте већ све хтели да кажете, молим вас, вратите се на ваш стандард.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Да ли ви то користите моје време, ја се извињавам? Да ли ви користите моје време, а нисте се пријавили за реч?

ПРЕДСЕДНИК: Не, члан 27. Ипак, кад имате времена, кад престанете да размишљате о хомосексуалцима, прочитајте мало Пословник.

Значи, водим седницу. Амандман.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Дакле, једини који размишљају о хомосексуалцима и њиховим правима су чланови Српске напредне странке и њихов председник, који о томе шест година непрестано мисли и брине да све то буде како треба. Ми се не бринемо о томе, ми се томе противимо. То је велика разлика. Ви бринете о томе.

ПРЕДСЕДНИК: Лепо. Само о амандману. Ево, нисте експлицитно написали.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Ја сам веома јасно указао господину министру и он ме одлично разуме, за разлику од вас.

ПРЕДСЕДНИК: Добро.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Он ме одлично разуме. Он је допустио да му се иза леђа у Министарству просвете ради на одређеним образовним програмима који нису прошли сагласност родитеља, ни стручних тела, нити било кога другог. Када је на нашу интервенцију то увидео, забранио је те образовне програме.

Сада му кажемо, опет му неко убацује термине који немају упориште у Породичном закону. Не постоји законски заступник, постоји родитељ или старатељ. Немојте дозволити да вам неко убацује иза ваших леђа нешто што нема везе са нашом традицијом и што припрема терен за нешто што треба да дође, што су јасни захтеви идеолога и лобиста хомосексуалног лобија у Србији, који је у срцу Владе Републике Србије и на њеном челу. Да ли сам био довољно јасан овога пута?

ПРЕДСЕДНИК: Да видимо, реч има министар.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ово друго, нисте ми јасни и даље. Знате, никаква ми намера није била у том смислу, нити ми је то могло пасти на памет као вама. Законски заступник, објаснићу још једном шири појам, важи за родитеље, старатеља, деду, бабу, адвоката и низ других људи. Ја поштујем правнике који су паметнији од мене. Ако су пробали да ми подвале, ево, ви сте то открили, ја нисам.

Када су библиотеке у питању, заиста се подзаконским актима мора уредити поље библиотекарства. Задњих подоста година библиотекари школа су десетковани тиме – ко год је остао технолошки вишак, могао је да буде у библиотеци, било које струке, што је мало нелогично. То се чак свело више на улогу књижничара него библиотекара. Мислим да сам после 25 година први министар који је уложио паре од прошле и ове године у школске библиотеке. То знају библиотекари школа, питајте их.

Ми ћемо се врло брзо у једном од подзаконских аката бавити питањем ко може бити школски библиотекар, шта је улога и функција свих стручних сарадника установе, са тежиштем и на библиотеци, а иза овога иде измена настаних планова и програма. Такође, биће шира друштвена расправа о томе шта је лектира, шта треба да буде лектира, шта никада није била, а шта би требало да буде. Значи, много ту има тема, радиће се врло јавно.

Библиотекарски позив у школи има веома велику улогу и значај, бар тако мислим. О томе се не изјашњавам само овде на речима већ сам, ево, годину и нешто дана, показао на делу. Мислим да ћемо прво уредити према нормативу ко може да ради и предаје, па тек онда шта су обавезе и послови библиотекара у школи, наравно, уз остале стручне сараднике. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Мартиновић, по амандману.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господа народни посланици, пре свега, господин Бошко Обрадовић очигледно не познаје у довољној мери правни систем Републике Србије, једино што уме да говори су непрестане лажи и увреде на рачун Александра Вучића и Српске напредне странке.

Господине Обрадовићу, родитељ је пре свега биолошка категорија. Законски заступник је правна категорија. Дете, будући да нема потпуну пословну способност, мора да има законског заступника. Ви се играте са једном темом која није нимало наивна, нимало безазлена и не заслужује дневнополитички ниво расправе.

Родитељи су по закону законски заступници своје деце. Министар вам је рекао једну ситуацију која је врло животна и која се нажалост дешава: законом се мора дефинисати ко је законски заступник детета чији су родитељи разведени. То је једна ситуација. Хоћете да вам наведем још једну ситуацију, која је нажалост још драстичнија од ове? Шта у ситуацији ако оба родитеља, не дај Боже, погину, на пример, у саобраћајној несрећи? Неко мора да буде законски заступник тог детета, неко мора да штити његова права и интересе док не постане пунолетно. А ви сте у вашој глави све то изоставили и одмах пребацили на министра како он, наводно, промовише хомосексуализам и геј бракове. Како вас није срамота?

Дакле, ово је просто невероватно! Када нешто не знам, ја макар о томе ћутим. Ви се хвалите вашим незнањем. Питајте ваше колеге, ваљда има неко ко је правник, и не мора да буде човек врстан правник. Дете мора да има, по закону, законског заступника. Мора да постоји неко ко штити његова права и интересе када се закључују уговори, када се уписује у школу, када путује у иностранство. Неко у име детета мора да да потпис, мора да да сагласност, мора да се брине о детету. Да ли ће то бити родитељ? Било би идеално у свакој животној ситуацији да то буде родитељ, и то да буду оба родитеља, али шта ако су родитељи разведени, шта ако се, не дај Боже, родитељима нешто деси? Закон мора да предвиђа и такве ситуације.

Ви ништа од тога нећете да кажете, него – постоји мрачна намера Српске напредне странке и Александра Вучића да промовишу хомосексуализам и геј бракове. У Србији не постоји категорија геј бракова. Не постоји. Нити било ко из Владе Србије, нити Александар Вучић, нити било ко из Српске напредне странке има намеру да у правни систем Републике Србије уводи геј бракове.

Оно са чим ви имате проблем, то сам вам данас рекао, ви који сте велики Србин, који сте велики православни хришћанин, који сте против миграната, који се радујете што је у немачки Бундестаг ушла Алтернатива за Немачку, шаљете им честитке због тога... Зашто не кажете да је високи функционер те ваше Алтернативе за Немачку госпођа која се зове Алис Вејдел? Жена је декларисана лезбејка. Живи у браку са својом девојком, односно брачним другом женског пола и одгаја двоје деце. Како вам то не смета, него им шаљете честитке, шаљете им поздраве, радујете се чињеници да су ушли у Парламент? А у Српском парламенту приговарате Александру Вучићу, министру Шарчевићу, Српској напредној странци како наводно ми промовишемо хомосексуализам и геј бракове!

Оно што вама смета јесте чињеница да је Србија данас уређена држава, да полиција ради свој посао и да свако може на миран начин да шета улицама Београда. Као што сте мирно шетали ви, под тим истим геј

заставама у дугиним бојама, заједно са Сашом Јанковићем, са Бојаном Пајтићем, са Борисом Тадићем, са Вуком Јеремићем и није вам фалила длака са главе, тако данас Београдом могу да шетају слободно и они који себе сматрају особама хомосексуалне оријентације. Ја у томе не видим ништа лоше. Али једно је када полиција ради свој посао и свакоме гарантује безбедност, а друго је промоција хомосексуализма као друштвене вредности.

Поготово је нешто друго када ви кажете да се ми залажемо за увођење хомосексуалних бракова. Молим вас, наведите ми једног функционера Српске напредне странке, кажите ми једну изјаву председника Српске напредне странке Александра Вучића, који је икада рекао да подржава увођење геј бракова у Србији. Тога нема, то сте измислили.

Али су вам зато припадници геј популације веома добри када треба да вас уведу у Парламент, када треба да пређете цензус. Када сте се прошле године фотографисали испред старе зграде Народне скупштине у Краља Милана заједно са Бојаном Пајтићем, Борисом Тадићем, са осталим тзв. лидерима опозиције, нису вам сметале заставе у дугиним бојама. Нису вам сметале ни ове године када су Београдом месецима, без иједног пријављеног протеста и јавног окупљања, људи протестовали зато што су били незадовољни победом Александра Вучића и махали заставама у дугиним бојама. Ви сте им преко Твитера слали подршку, честитке, рекли како је то супер, како је то фенси, како треба рушити Александра Вучића свим расположивим средствима.

Значи, када вам особе геј популације одговарају, ви немате ништа против њих, ви сте са њима на истој страни. Када сматрате да можете узети неки глас тиме што ћете бити мало против миграната, мало против припадника геј популације, онда сте ви против геј популације. Како вам не смета ова Немица која одгаја двоје деце у браку са особом женског пола? Није ми јасно како вам то не смета, а смета вам министар Шарчевић који прича о законском заступнику српске деце у српским школама, у Републици Србији, у ситуацијама које су нажалост врло животне.

Дакле, морате да говорите са иоле неким познавањем материје која је тема дневног реда. Није довољно само да десет пута поновите – Александар Вучић је диктатор, Александар Вучић је зликовац, ви у Српској напредној странци се залажете за геј бракове. Ево, ја се не залажем. Отац сам двоје женске деце. Када сте од мене чули да се залажем за геј бракове? С друге стране, допуштам право људима да буду и такве оријентације, допуштам им право да се шетају улицама Београда ако сматрају да то треба да раде. Али ви сте се сликали са њима, нисам ја. Ви сте били испод тих застава. Ви сте са њима дружили, ви сте се са њима радовали. Ви сте у

истом фронту када треба нападати Александра Вучића, СНС, Небојшу Стефановићу, српску полицију итд.

Према томе, господине Обрадовићу, пре него што било шта кажете на ову тему, прочитајте мало правне прописе Републике Србије, направите разлику између категорије „родитељ“ и категорије „законски заступник“. Било би добро да дете има оба родитеља, нажалост некада се деси да нема једног, некада се деси да нема оба, али законског заступника по закону мора да има, јер законски заступник штити његова права и интересе док оно не стекне пословну способност. То зна сваки просечан студент правног факултета било где у Србији.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Драган Весовић, по амандману.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, госпођо председавајућа.

Цењени господине министре, ја сам сада пажљиво слушао колегу Мартиновића. Баш зато што нисам правник, питао сам правнике и управо правници су ме упутили на Породични закон где смо поред родитеља имали термин „старатељ“. Мислим да је то ово о чему говори господин Мартиновић. Управо у тим случајевима када, не дај Боже, оба родитеља настрадају па бригу о детету преузима његова родбина, они му постају старатељи. Оно што је у овоме, што по мени није спорно а видим да је изазвало велику полемику, нама засметало јесте зашто преко већ постојећег Породичног закона и постојећих термина „родитељ“ и „старатељ“ одједном уводимо законског заступника. Зашто не оставимо оно што већ има у другом закону? То је оно што смо вас хтели питати, господине министре.

Ви сте малопре дали објашњење да су вам правници рекли да је то шири појам. Слажем се да је то шири појам, али ако је то шири појам зашто у овом члану 6, где је први део нашег амандмана управо био да се „односно другим законским заступницима“ мења и гласи: „односно старатељима“... Јер, имамо у Предлогу закона: „сарадња са родитељима, односно другим законским заступницима“. Ми смо само хтели да вратимо оно што стоји у Породичном закону и да тај термин који је, како кажете, шири... Ако је шири и подразумева родитеље, зашто наглашавате родитеља, а бришете старатеља, а сада одједном додајете законског заступника? То је оно што сам и малопре хтео да питам када смо говорили о првом амандману, међутим због огромне полемике која је тада наступила и која опет има тенденцију да наступи, нисам могао да добијем.

Дакле, нисам задовољан тим одговором. Нама у Српском покрету Двери очито то представља проблем. Наши ставови о ЛГБТИ (сада и И) популацији су познати. Ми се плашимо да неко, управо као што је господин Обрадовић рекао, вама не ради иза леђа, да на неки начин, не сумњајући у

вашу личну добру вољу, не покушава да на мала врата уведе нешто што ће у неком периоду имати неке негативне консеквенце. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Александар Мартиновић, по амандману.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем, госпођо Гојковић.

Колеге из Двери у свему виде лошу намеру Владе и лошу намеру министра. Виде, у ствари, оно чега нема. Ја ћу вам рећи оно што сам рекао када сам се прошли пут јавио за реч. Не може и не треба свако све да зна, али немојте да се хвалите својим незнањем. Није „законски заступник“ категорија која постоји само у Породичном закону. Могу да вам набројим колико хоћете закона где се помиње термин, односно синтагма „законски заступник“: на пример, Закон о заштити права пацијената каже да је родитељ законски заступник детета, Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела каже да је родитељ законски заступник детета, Закон о општем управном поступку, Закон о парничном поступку, Закон о кривичном поступку.

У свим тим законима дефинисано је да је родитељ законски заступник детета. Не знам да ли ви имате децу, али дете не може непосредно да учествује ни у једном поступку који се води пред надлежним државним органом. То мора да чини његов надлежни заступник, а то је пре свега родитељ, ако га има; ако не, онда је то неко друго лице које је родитељ овластио или је дефинисано законом. Не знам како сте ви из свега тога исконструисали да неко министру Шарчевићу ради иза леђа, да неко хоће да уведе геј бракове, да се залажемо за то да упропастимо Србију итд.

Па хоћемо да имамо више деце. Хоћемо да имамо више деце, посебно у недовољно развијеним подручјима. Да ли видите колико напора улаже Министарство просвете да не угасимо школе управо у оним срединама у којима у школама имамо једног, два или три ђака? У време Демократске странке то се дешавало, масовно су гашене школе. Актуелни министар Шарчевић не дозвољава да се тако нешто дешава.

Ево Љубише Стојмировића, јесу ли људи имали седницу Одбора за образовање у Црној Трави? У време неке бивше власти ниједна седница Одбора за образовање се није одржавала ван града Београда. Сада се одржава и у Црној Трави и у многим другим општинама које су неразвијене, где имамо мало деце, где имамо мало ђака.

И онда ви кажете – ви из Српске напредне странке уводите хомосексуализам и геј бракове. То у чему сте ви, извините, можда је тешка реч, али то је политичко лудило. Ви сте заслепљени политичком мржњом. Пошто не умете да понудите решење ни за један економски проблем, ни за један социјални проблем, ни за један међународни проблем са којим се Србија суочава, ви Србији нудите мржњу.

То је политика кратког даха. Та политика не може да да било какве резултате. Покушали сте са том политиком 2016. године, није вам ишло. Покушали сте са том политиком 2017. године, ишло вам је још горе. Што се мене тиче, наставите и даље, али није добро за вас. Када је човек опседнут мржњом према некоме, он види ствари које објективно не постоје. Ако мислите да је то добра политика за вас, наставите и даље.

Ми ћемо и даље аргументима бранити политику Владе, аргументима ћемо бранити политику Министарства просвете, које заједно са другим ресорним министарствима ради на томе да у Србији буде више деце, више ђака, обучених људи који ће сутра моћи да нађу посао, да живе од свог рада и да од свог рада издржавају себе и чланове своје породице. Ето, то је, у најкраћем, политика Српске напредне странке.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: По основу реплике, госпођо председавајућа?

ПРЕДСЕДНИК: Нисте добили реплику. Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Добро, онда по основу времена.

Дакле, када се сетимо како је господин Александар Мартиновић пре пет-шест година грозничаво нападао Александра Вучића и Томислава Николића за издају Српске радикалне странке, а данас је најгорљивији напредњак, онда можемо сасвим лако да замислимо да за који месец или годину управо он овде предлаже закон о легализацији хомосексуалних бракова и усвајању деце.

ПРЕДСЕДНИК: Уважени посланиче, морам да вас подсетим да сте добили реч по амандману.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Управо сте ме зауставили на поенти, кренуо сам о поенти.

ПРЕДСЕДНИК: Опет о хомосексуалцима.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Ако дозволите, госпођо председавајућа, просто имамо проблем са тим што се једно прича пре избора, а друго се ради после. Једно се уноси у закон, а друго се ради после.

ПРЕДСЕДНИК: Не, не могу да дозволим да ми отмете седницу из руку.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Дакле, не могу да говорим?

ПРЕДСЕДНИК: По амандману, или како ћемо?

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Чекајте, говорим управо о суштини амандмана којим тражимо да се брише „законски заступник“ и да се врати „родитељ“ и „старатељ“.

ПРЕДСЕДНИК: Није то амандман.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Како није то амандман?

ПРЕДСЕДНИК: Па не пише.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Ви не пратите амандман. Не пратите о чему говоримо.

ПРЕДСЕДНИК: Ако неко прати, пратим ја.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Ви само трошите моје време и непрестано користите време које припада Посланичкој групи Двери.

ПРЕДСЕДНИК: Ви сте потрошили моје време.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Које ваше време? Па није ово ваша скупштина.

ПРЕДСЕДНИК: Цео дан ме малтретирате ту да причамо о хомосексуалним браковима, који немају везе са суштином овог закона.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Како немају? Ја говорим о амандману Двери.

ПРЕДСЕДНИК: Малтретирате ме, стварно. Што бих ја морала то да слушам цео дан?

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Чекајте, ви сад мени не дозвољавате да говорим о нашем амандману, да ли је то поента?

ПРЕДСЕДНИК: Вратићу вам време ако ћете причати о амандману.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Не дозвољавате ми, прекинули сте ме после прве реченице. Пустите ме да причам па ћете видети да говорим о томе.

ПРЕДСЕДНИК: Хајде.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала пуно.

Дакле, не може се веровати предлагачу овог закона, Влади Републике Србије, на челу са Српском напредном странком, да иза термина „законски заступник“ не стоји припрема за легализацију хомосексуалних бракова. Зашто? Зато што сте тако рекли да нећете смањити пензије, па сте смањили, да нећете наставити преговоре у Бриселу, па сте наставили, да нећете издати Косово, па сте издали... (Искључен микрофон.)

(Бошко Обрадовић: Грешка у систему, претпостављам?)

ПРЕДСЕДНИК: Каква сад грешка у систему?

Причала сам са Арсићем, не могу све.

Јавите се. Шта имате још да кажете у вези с амандманом?

Хајде да се направим луда па да, као, ви причате о амандману, а не причате ништа о амандману.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Разумем да је ваш немачки пулен Ангела Меркел изгубила 10% ... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Мало прочитајте Устав, кога можете да вређате, кога не можете да вређате. Мало ту школе ипак треба да би се дошло у ове клупе, није довољно само да вас неко угура у Парламент. Стварно нема

смисла. Знам да посланици Српске напредне странке умеју да вам узврате и да вам...

(Жагор у сали.)

Пауза две минуте договорите се сами са собом шта хоћете данас да радимо. Отворена сам за предлог да ставимо тачку дневног реда – увреде страних државника и грађана Србије који имају другачије сексуално опредељење од већине, али молим да испуните форму, потпишите, нађите посланике који ће вас у томе подржати, а пустите нас да расправљамо о овоме.

(Саша Радуловић: Је ли пауза или није?)

Вама није добро? Хоћете чашу воде?

(Саша Радуловић: Ако је пауза, престаните да причате.)

Са оволико година могу себи да дозволим да у паузи радим колут напред и колут назад.

(Саша Радуловић: Пословник!)

Нема повреда Пословника у паузи.

(После паузе – 17.20)

ПРЕДСЕДНИК: Изволите. Срђан Ного.

СРЂАН НОГО: На сву срећу, у овој сали има још правника поред госпoде из Српске напредне странке, који и те како добро познају правне прописе, и те како знају, за разлику од водећих правника у СНС, да Устав забрањује бројне ствари, а такође да адвокат не може никако да буде законски заступник. Сваки правник би то морао да зна. Значи, адвокат не може бити законски заступник, он може бити пуномоћник, а не може никако бити старатељ или законски заступник. Добро се зна да дете може да има или родитеље или старатеље, али то не може бити адвокат. Зато понављамо, зашто уводите у овај закон терминологију коју не познају закони и прописи који уређују породицу и породични живот? Ви не можете да нам дате нити једно рационално објашњење за тако нешто. И те како имамо разлога да сумњамо шта се крије иза тих ваших намера.

Што се тиче Алтернативе за Немачку, они третирају Косово као унутрашње питање Србије, за разлику од ваших немачких партнера.

ПРЕДСЕДНИК: Иван Манојловић.

ИВАН МАНОЈЛОВИЋ: Захваљујем.

Госпођо председавајућа, уважени господине министре, даме и госпoдо народни посланици, мени је заиста жао што видим да и данас многим посланицима опозиције неке ствари, и поред упорног објашњавања, нису дефинитивно јасне. Тужно је што у дану када говоримо о школском

образовању неко даје себи за право да га библиотека подсећа једино на библиотеку из доба док је Ефес био развијен град. Сви добро знамо шта се у Ефесу дешавало иза кулиса библиотеке.

Ето, имамо неког ко тај амандман предлаже, али једино што му је битно... Није битно шта ће да се дешава са ђацима, да се заиста посвети томе шта добија школство, већ, једноставно, шта се дешава иза законског заступника. Читав дан овде слушамо о хомосексуализму, и то управо од некога ко је 2016. године посећивао стриптиз мушкараца намењен женама. Дакле, исти тај човек који је упорно читавог дана против хомосексуализма, похађа мушки стриптиз. Вероватно одатле вади поуку шта је то и изазива сумњу шта може да се деси, па да нешто ми не заменимо неким термином. Хвала вам пуно.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Срђан Ного.

СРЂАН НОГО: Повреда Пословника. Ја сам се јавио одмах по завршетку свог излагања. Члан 106, став 3 – за време говора народних посланика није дозвољено добацавање.

Толики је био жамор у сали, госпођо председавајућа, да сам сам себе једва чуо. Ниједан посланик практично није био на свом месту, много су бучно говорили, тако да вас молим да уведете ред и да наставимо седницу у нормалном току, да сви заузму своја места и да нема међусобних разговарања.

Сада је драстично боље него када сам ја говорио, али просто ради записника, ради јавности желим да уђе у стенографске белешке да заиста није било елементарних услова током мог обраћања. С обзиром на општи жамор у сали, били сте дужни да упозорите народне посланике и омогућите нормалне услове за седницу. Док сам говорио, ни ви нисте мене пажљиво слушали, апсолутно је био, да кажем, благи хаос у сали, као да смо на неком неформалном окупљању, уопште није била радна атмосфера. Тако да вас молим да то не дозволите, да неки други народни посланик не би био у ситуацији као ја.

ПРЕДСЕДНИК: Који члан?

(Срђан Ного: 106.)

Али у преносу се чујете само ви, што ви кажете – јавност. А сада да колегама посланицима говорим тише, тише... Данас сам говорила, нико живи није хтео да ме слуша, тако да... боже мој.

Реч има Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, у вези с овим амандманом разумем страх предлагача. И сам сам против геј параде. Против сам параде хетеросексуалаца уколико би се она одржала. Разумем страх ових који су

предложили овај амандман, али морам рећи – да није било геј параде, они не би направили идеологију. Они треба да буду захвални, иначе не би видели Парламент да нису кадили око те геј параде.

Моје једно питање предлагачу, због чега треба одбити овај амандман, јесте следеће. Они предлажу да не буде законски заступник, да буде старатељ. Моје питање је оправдано: ко ће да провери да старатељ којим случајем у међувремену није постао хомосексуалац? Хоће ли они лично? Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 6. амандман су заједно поднели Мариника Тепић, Александра Чабраја, Зоран Живковић, Соња Павловић и Јован Јовановић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На члан 6. амандман су заједно поднели Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић, Здравко Станковић.

Реч има Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Члан 6. има наслов „Квалитет образовања и васпитања“. У првој реченици каже: „Елементи квалитета образовања и васпитања у Републици Србији су“ и онда се наводи у четрнаест тачака неколико елемената квалитета.

Оно што смо ми својим амандманом желели да урадимо, то је да два од ових четрнаест мало детаљније разрадимо јер сматрамо да овако како су набројани и како су дефинисани... Прво, прилично се овај члан разликује од чланова пре и после њега, који су врло детаљно разрађени. Овде се само овако набраја, рецимо, тачка 12) каже – један од елемената квалитета је систем управљања. Овако како је написано, нама не значи много, јер сваки систем управљања, односно неко управљање можемо да зовемо системом и да кажемо – е, сада ћемо на основу тога да меримо квалитет.

Оно што смо својим амандманом предложили је да се ово промени у: „систем демократског и одговорног управљања“, да дефинишемо шта очекујемо од тог управљања, ко и на који начин спроводи, демократски. И, да буде одговорно, да се одговара ономе ко бира оне који ће да управљају у систему образовања.

Не чуди, гледајући политику Владе и овог министарства, и понашање, зашто ово није прихваћено. Цео овај закон управо ово демократско и одговорно управљање брише из закона. Значи, управљање се даје у руке министру. Министар, министарство је то које ће да бира директоре. Министар ће тиме наводно да одговара за пословање и квалитет образовања, али у пракси ћемо имати последице да ће квалитет, то је готово јасно из свега што смо видели у претходних пет и више година, да ће

образовање... Као и у разним другим сферама, где су се под етикетом ефикасног, централизованог управљања, да ћемо решити проблеме, управо проблеми само много пута умногостручили. Нажалост, последица усвајања оваквих законских решења биће да нећемо имати ни демократско ни одговорно управљање.

Такође, тачка 14) закона каже: „одговарајући материјални и финансијски ресурси“. Наш предлог је био: „одговарајући материјални и финансијски ресурси који гарантују аутономију установа образовања и васпитања, улагање у развој образовања и континуирано подизање квалитета образовања“. Значи, желели смо да дефинишемо који су то циљеви које желимо да остваримо улагањем одређених материјалних и финансијских ресурса.

Овако како је наведено не значи ништа, као и цео овај члан који по мом мишљењу не значи ништа. Погледајте чланове 7, 8, чланове пре овога, они су врло обимни и детаљно разрађују сваку тему о којој се говори. А овде се у једној реченици у дванаест тачака набрајају неки елементи квалитета. Ово је неко ко је радио, вероватно, у припреми овог закона, на неком пројекту, преписао из неког закона који постоји у некој земљи. Лепо делује да постоје елементи квалитета, али не значи ништа. Овако усвојен члан, без... Било је потребно, сигурно, иза сваке од ових тачака детаљније разрадити. Не чуди ме, нажалост, што Министарство ниједан амандман посланика који иде у овом смеру није прихватило. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Љубиша Стојмировић.

Изволите.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Поштоване колегинице и колеге, ја сам у принципу за то да се не прихвати овај предлог. Зашто? Да смо хтели да раширимо све ове елементе које је навело Министарство, могли смо да направимо једну комплетну књигу, да не кажем неки већи стручни рад.

Нигде у теорији система и у науци о управљању нисам срео термин „демократско управљање“, једино што смо претходно имали један период када је било неко демократско управљање па смо видели како се то одразило на Србију и становнике Србије. Зато мислим да овде не треба ништа мењати. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: На члан 6. амандман је поднела Љупка Михајловска.

Изволите.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Хвала.

Ради се о члану 6. који се односи на квалитет образовања. Предложила сам да се међу елементе који су овде набројани, а тичу се квалитета, дода и инклузивност и доступност образовања. Амандман је

одбијен уз образложење да се не прихвата јер је предложени елемент квалитета уврштен као општи принцип који систем образовања мора да обезбеди за све.

Јесте, провлачи се негде у другим члановима, али требало би да знамо и морамо да будемо свесни да је доступност образовања различитим осетљивим групама деце и инклузивност један од кључних елемената за мерење квалитета. Јер, када наставник у учионици прилагођава наставу деци са тешкоћама у развоју, у смислу визуелизације или коришћења аудио-садржаја, то само може додатно да користи и осталим ученицима.

Не знам стварно коме смета помињање термина „инклузија“ и „инклузивно образовање“. Знајем да у многим школама, када треба да се раде ИОП-и, педагози кажу – па дајте детету двојку, немојте да се малтретирате, да ви оцењујете шта оно може шта не може. Да једном засвагда разбијемо и тај мит да инклузивно образовање подразумева само подршку деци која имају тешкоће, инклузивно образовање је, по дефиницији, образовање прилагођено индивидуалним потребама и могућностима деце, самим тим обухвата и децу која су надарена.

Међутим, верујем да постоје велики отпори. У духу онога што сте рекли – да ћете мерити којим простором располажете и каква је опремљеност – требало би да размислите о опремљености тзв. школа за образовање ученика и деце са тешкоћама у развоју, које су опремљене као неке краљевске палате а у којима има изузетно мало деце, где је квалитет образовања на изузетно ниском нивоу. Те школе треба отворити за сву децу и практично их реформисати и укинути.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Амандман којим се после члана 6. додаје члан 6а поднео је Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Члан 6а поново говори о образовању као праву сваког детета и о томе да би Република Србија требало да из буџета свој деци, свим ученицима основних и средњих школа, набави уџбенике.

Баш као и сва деца наше дијаспоре која су напустила земљу и живе, рецимо, у САД, Канади, земљама ЕУ; тамо држава деци набавља уџбенике.

Код оваквих питања се увек поставља питање да ли је то могуће платити. Направили смо један обрачун који јасно каже да за 560.000 ђака у основним школама и 260.000 ђака у средњим школама укупан трошак набавке свих уџбеника кошта 0,23% буџета Републике Србије, 0,23. То је дупло мање од субвенција које добија „Ер Србија“.

Према томе, пошто је ово могуће платити, а велико је оптерећење за све родитеље у Србији јер просечна примања домаћинства су само 57.000 динара – целог домаћинства, значи, не једног члана него целог домаћинства – онда је потпуно јасно да готово сва домаћинства у Србији имају огроман проблем да набаве уџбенике. Њихова цена је, по детету, од 10.000 до 17.000 динара, тако да ако неко има два или три детета, то је практично немогућ подухват. Људи морају да узимају кредите да би деци купили књиге.

Буџет ово може да носи, једноставно је платити уџбенике за сву децу, тако да је потпуно несхватљиво да се овакав амандман одбија. Наставићу да говорим о њему зато што је ово изузетно важно за све грађане Републике Србије. Значи, пет година је ова власт ту, и она пре ње, овај проблем може једноставно да се реши: деца добију уџбенике на коришћење, преносе се са генерације на генерацију. Трошкови су мали, а бенефит за све грађане Србије је јако велики. Тренутно ово немамо и предлажем да се овај амандман усвоји. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Мартиновић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господа народни посланици, чудне су рачунице и чудне су бројке када их износи господин Саша Радуловић. Питам се да ли је мислио на родитеље деце у Србији, да ли је мислио на уџбенике и како ће родитељи да их набаве када је био стечајни управник нпр. у друштвеном предузећу Прва српска фабрика шећера „Димитрије Туцовић 1898“ у Београду; када је истовремено био повереник у поступку принуде ликвидације друштвеног предузећа Фабрика обуће „Мода“ Ковачица, у ликвидацији, све у исто време; када је био повереник у поступку принудне ликвидације ДПП „Луне Миловановић“ Баваниште, у ликвидацији; да ли је мислио на родитеље, на децу и на уџбенике када је био повереник стечајног управника у поступку стечаја друштвеног предузећа Фабрика обуће „Мода“ Дебелача; када је био стечајни управник у грађевинском предузећу „Нови ауто-пут“, у стечају, из Београда, све у исто време и када је у исто време као стечајни управник, као повереник Агенције за приватизацију, као принудни ликвидатор сам са собом закључивао уговоре о пружању књиговодствених услуга.

Дакле, нас занима колико би бесплатних уџбеника могло данас да се подели деци у Србији да тај новац није отишао на његов рачун и на рачун његове фирме, у време када је уговор о пружању књиговодствених услуга закључивао сам са собом. Колико би уџбеника могло да се купи, то бих волео да знам и ми у Српској напредној странци бисмо волели да знамо, да нпр. није закључен уговор, 28. јануара 2014. године, између Београдске

индустрије пива, слада и безалкохолних пића, у реструктурирању, и предузећа „Пронет“ које заступа председница Сандра Савановић Стевановић, где су консултантске услуге, и то само 30%, то је провизија, плаћене 690.000 динара. Значи, БИП у реструктурирању плаћа 30% консултантских услуга у износу од 690.000 динара!

Онда се појави господин Саша Радуловић и каже – знате, у добро развијеним државама као што су САД, као што је Канада имате један бесплатан комплет уџбеника у школи, имате други бесплатан комплет уџбеника код куће, деца не морају да носе тешке торбе, не морају да пишу домаћи. Супер! Да ли су у Америци, Канади, Финској, Норвешкој, било где, у једној доброј уређеној мондијалистичкој земљи, овакве ствари биле могуће, да је човек истовремено био у четрнаест или петнаест предузећа што стечајни управник, што принуди ликвидатор, да у свим тим предузећима закључује уговор сам са собом и да после тога омогући да се закључи један овакав уговор где само аванс за пружање консултантских услуга износи 690.000 динара?!

Ако је овако нешто могуће у Америци, Канади, Финској, одлично, али ја мислим да није, и то господин Саша Радуловић добро зна. То је било могуће само у Србији, и то пре доласка Српске напредне странке на власт.

Због свега овога Агенција за лиценцирање стечајних управника је Сашу Радуловића буквално најурила из свих стечајних поступака које је водио. Као што је својевремено у децембру 2013. године најурен из Владе Србије јер је имао намеру да комплетну српску привреду отера у стечај.

Према томе, господине Шарчевићу, наш добронамерни савет вам је следећи: немојте ниједан амандман Саше Радуловића да прихватите, јер као што је хтео да отера у стечај српску привреду, тако би хтео и српски образовни систем, све по систему – све је бесплатно. Тако је и код њега све било бесплатно, али нас је то бесплатно и те како скупо коштало.

ПРЕДСЕДНИК: Саша Радуловић, реплика.

САША РАДУЛОВИЋ: У недостатку аргумената, као и обично, идемо ка неистинама.

Да одговорим на питање посланика: не би могао да се купи ниједан уџбеник пошто ја никада у животу ништа украо нисам.

Иначе, у тим стечајевима које помињете, тамо сам чланове Српске напредне странке слао у затвор, много њих, почев од „Моде“, „Лунета Миловановића“, и поносан сам на то, зато што су били лопови без премца, ради се о милионима динара или милионима евра у неким већим предузећима, па су завршили у затвору зато што сам штитио интересе поверилаца.

Читава ова представа овде траје само због једне ствари; немате одговор на питање, пуни сте речи. Да сам урадио једну од тих ствари, већ бих био процесуиран до сада. Пошто не можете то да покренете, ниједан поступак, све што можете овде јесте да причате. И само причате.

Него, да се вратимо на ово, доста је приче. Имате овде да можете да набавите све уџбенике за сву децу у основним и средњим школама. Једноставно је, у буџету има довољно новца, може да се плати. Ниједна од тих лажи неће нас скренути с теме. Грађани треба да знају да се све ово користи не бисмо ли отишли са главне теме, а то је – могуће је набавити све уџбенике за сву децу. Господа из СНС-а измишљањима, лажима покушавају да скрену са теме. А та тема је: да би се набавили сви уџбеници, то кошта дупло мање него што дају субвенције „Ер Србији“; то кошта десет пута мање него губици које су направили СНС и њихов премијер у периоду 2014–2015. године у Железари Смедерево, десет пута мање. Кад говоримо о „Београду на води“, поклонили су милијарду евра, земљиште. Милијарду евра! Па, то вам је за 50 година да платимо све што нам је потребно.

Према томе, ако ћемо о пљачки, онај ко пљачка Србију је СНС. И нећемо бежати од суштине – уџбенике за сву децу.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

Реч има народни посланик Александар Мартиновић, реплика.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Даме и господа народни посланици, 25. октобар 2013. године: ево, господине Радуловићу, јесте ли ово ви са директором „Ер Србије“ Данетом Кондићем? Ево, нека виде сви народни посланици; исти ви, тадашњи министар привреде, ево, госпођо Гојковић, погледајте: господин Саша Радуловић се фотографише са господином Кондићем испред макете новог авиона „Ер Србије“. То је неки „ербас“, ја се много у авионе не разумем па не могу да вам кажем ознаку. То је тај исти господин Саша Радуловић који нам сад држи придику о функционисању „Ер Србије“.

Што се тиче доказа, ево вам доказа. Агенција за приватизацију дала је сагласност Саши Радуловићу да сам са собом, односно са фирмом „Е бизнис сервис“, 28. 12. 2009. године, па 25. 11. 2009. године, опет сам са собом, као принудни ликвидатор Фабрике обуће „Мода“ Ковачица, па 25. 11. 2009. године (пазите, буквално исти дан!), да Саша Радуловић, као принудни ликвидатор, закључи уговор са привредним друштвом „Е бизнис сервис“, у поступку принудне ликвидације ДП „Луне Миловановић“ Баваниште, па 19. 2. 2010. године, све за време владавине бившег режима Демократске странке, да закључи уговор сам са собом, односно са сопственом фирмом, књиговодственом агенцијом „Е-бизнис сервис“, 19.

фeбруар 2010. године, у поступку стечаја дужника друштвеног предузећа Фабрике обуће „Мода“ Дебeљача. Дакле, све уговори из 2009, 2010. године, када је Саша Радуловић, што као стечајни управник што као принудни ликвидатор, закључивао уговоре са сопственом фирмом, односно књиговодственом агенцијом.

Када подвучете црту, онда можете да израчунате колико би бесплатних уџбеника могло да се подели родитељима данас у Србији да Србију није задесила елементарна политичка непогода звана Саша Радуловић, Бојан Пајтић...

(Народни посланици Посланичке групе Доста је било додају: Реплика.)

Ево видите како су нервозни, додају, вриште итд. Њихово време је одавно прошло и то је за Србију добро.

ПРЕДСЕДНИК: Време, молим вас. Хвала.

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Наставак неистина. Прво, никад сам са собом нисам потписивао ништа. Ово је уговор са канцеларијом стечајног управника, о томе сам говорио више пута. Даме и господо, ради се о 5.000 динара за књиговодствене услуге које су пружала деца која су била запослена у канцеларији, уз одобрење суда, Агенције за приватизацију, свих осталих установа. Али ово је манир Српске напредне странке, они машу неким папирима, говоре о стварима које немају везе са чињеницама и оптужују.

То нас неће склонити са главне теме. Главна тема је набавка уџбеника за сву децу. Ове лажи о склапању уговора неће променити ово. Да поновим, грађанима је важно да држава набави све уџбенике за сву децу основних и средњих школа. Као што вршњаци наших малишана који су побегли из Србије од овакве власти добијају у земљама у које су се преселили (Америка, Канада, ЕУ), тамо школе набављају уџбенике, за сву децу плаћени су из буџета.

Ова прича покушава да скрене са те теме. Српска напредна странка, да има нешто против мене, већ би ме процесуирала.

Што се тиче „Ер Србије“, наравно да као министар разговарам са директором, али сам директору рекао – субвенцију нећете добити, морате да направите попис имовине, процену вредности имовине. Ништа од тога нису урадили, па смо им све субвенције укинули.

Махати са овим стварима, у време када су гласали за мој предлог закона о буџету, где сам укинуо све субвенције, довољно говори о њима, гласају на звонце.

Да се вратимо назад, свој деци набавити уџбенике, то је 0,23% буџета Републике Србије. То вам је пола субвенције „Ер Србији“.

Па, ако се питате зашто оптерећујете ваш буџет огромним ценама уџбеника, онда треба да гледате назад на СНС, који није спреман да једну овакву ствар која је у интересу свих родитеља прихвати.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Већ сам рекао, можда би било могуће у овом моменту да се обезбеде бесплатни уџбеници да Србију нису погодиле елементарне политичке непогоде у лику Саше Радуловића, Бориса Тадића, Бојана Пајтића и да ову државу нису опљачкали до голе коже а буџет оставили потпуно празан.

Господине Радуловићу, ја сам вама показивао решења из 2009. и 2010. године која је Агенција за приватизацију, ово говорим због грађана Србије, давала да сами са собом, односно са књиговодственом агенцијом која је у једној половини била у вашем власништву, а у другој половини у власништву ваше супруге закључујете уговоре о пружању књиговодствених услуга предузећима у којима сте били или стечајни управник или повереник Агенције за приватизацију или пак у својству некога ко је спроводио поступак принудне ликвидације. У сва три својства ви сте добијали сагласност Агенције за приватизацију, 2009. и 2010. године, да закључујете уговоре сами са собом, у цифрама које су приближне онима које ви данас наводите а односе се на набавку бесплатних уџбеника. Сакрили сте имовину тако да се не види.

Даље, колико би уџбеника могло да се купи да на изборима 2016. године нисте пребацили, као удружење грађана, групи грађана Доста је било фиктивне послове у износу од скоро 31.000.000 динара? То је причао ваш бивши одборник Бранко Кланшчек, који је рекао да је удружење грађана пребацивало групи грађана Доста је било буџетска средства која су добили за изборе.

(Председник: Време.)

Дакле, кад се подвуче црта, питање је колико је уџбеника могло да се купи да их Саша Радуловић није покراо.

(Народни посланици Посланичке групе Доста је било додајују: Време.)

ПРЕДСЕДНИК: Немојте викати на мене. Хвала.

Научите да не вичете на председавајућег.

На члан 7. амандман је поднела посланица Бранка Стаменковић.

Влада и Одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво прихватили су амандман, а Одбор за уставна питања и законодавство сматра да је амандман у складу са Уставом и правним системом Републике Србије, па констатујем да је овај амандман постао саставни део Предлога закона.

Да ли реч жели Бранка Стаменковић?

Значи, не желите по амандману.

Моје питање је јасно. Значи, у школи смо. Да ли по амандману неко жели реч? (Не.) Хвала.

Сада изволите, по Пословнику.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Безобразни сте. Јавила сам се, била сам у систему. Не радите свој посао како треба. Правите се невешти, наводите кола и воду на своју воденицу. Ја не знам како можете сами себе у огледало да погледате. Мене би било срамота један минут да сам као ви!

Повреда Пословника.

ПРЕДСЕДНИК: Поновите, нисам вас чула, тапшале су ваше колеге.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Колега Радуловић се јавио за реплику. Члан 104, он има право на реплику.

Не можете увек размене – да су бар аргументи, него увреде – које долазе од стране Српске напредне странке да завршавају тако што је њихова последња. Нарочито што износе неистине. Морате човеку дати реплику и право да одговори на неосноване нападе.

Нема смисла ово што радите. Правите се да не видите подигнут Пословник, правите се да не видите, да не чујете. Када вам се викне да бисте чули, оптужујете да неко на вас виче. Није, него се правите да не видите, нећете да укључите микрофон. Шта нам онда друго преостаје да привучемо вашу драгоцену пажњу? Молим вас, призовите се памети и почните да водите ову седницу у складу с Пословником. Срамота је како ово радите!

Друго, јавила сам се по амандману. Није тачно да нисам, била сам у систему. Искључили сте ме. Правите се невешти.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала лепо.

Члан 104. став 3, прочитајте га. Са задовољством можемо да дискутујемо у следећем мандату о томе, када будете научили Пословник.

О увредама упућеним мени говорите ви и ваш лик и дело, ја не. Призваћу се памети, свакако, не брините ништа. Можда ћете ме и ви призвати памети вашим понашањем, није проблем. Могу ја свашта да издржим. Стварно није никакав проблем.

Гласаћемо, наравно. Не знам о чему, али ћемо гласати.

Да ли је истина да се ви држите за руке пре него што уђете у салу?

(Саша Радуловић: Срам вас било!)

Да ли је проблем што сам то питала? Као председник требало би да знам шта раде посланици. Чула сам ту чињеницу. Да бих схватила шта желите да кажете када и зашто ме вређате, морам све да знам. То је то.

На члан 7. амандмане, у истоветном тексту, поднели су посланици Маријан Ристичевић и проф. др Марко Атлагић.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: За уџбенике би ово било довољно да ови стечајни управници нису покрали. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Одустајем од образложења. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

На члан 7. амандман су заједно поднели посланици Александра Јерков, Балша Божовић и Маја Виденовић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, председнице.

Ми предлажемо да се дода тачка 1а), која говори о правовременом, квалитетном и ефикасном образовању становништва Републике Србије у складу са исказаним или препознатим развојним опредељењима у правцу одрживости и испуњавања образовних потреба сваког становника Републике Србије током целог његовог живота и да се додају тачке 1б) и 4а) које гласе: „1б) основни темељ живота и развоја сваког појединца, друштва и државе заснованог на знању“ и „4а) потпуно уважавање потреба, интересовања и карактеристика оних који уче (ученика, деце и одраслих)“.

Сада ја вас питам: због чега ви, господине Шарчевићу, не желите да наше становништво буде правовремено, квалитетно и ефикасно образовано, да то буде у складу са исказаним или препознатим развојним опредељењима итд., да то буде уз потпуно уважавање њихових потреба, интересовања и карактеристика и да знање буде основни темељ живота и развоја сваког појединца, друштва и државе?

Веома је необично да ви не желите да образовање испуњава све ове циљеве. То није нешто што смо ми измислили, то је нешто што пише у Стратегији развоја образовања до 2020. године. Једина могућност коју можемо да домислимо зашто то не желите јесте зато што вама не требају грађани који мисле.

Још ви нама кажете у образложењу да се амандман не прихвата јер је решење у Предлогу закона обухватније. Господине Шарчевићу, ми не

избацујемо ништа од онога што сте ви ставили, него додајемо три нове тачке. Молим вас, како може бити обухватније оно где има мање од онога где има више? Или ви не разумете шта значи обухватније или вас је неко преварио док је писао ова образложења.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Да ли се још неко јавља по амандману? (Не.)

На члан 7. амандман је поднела посланица Љупка Михајловска.

Да ли се неко јавља за реч? (Не.)

На члан 7. амандман су заједно поднели посланици ПГ Двери.

Да ли се неко јавља за реч? (Не.)

На члан 7. амандман су заједно поднели народни посланици Мариника Тепић, Александра Чабраја, Зоран Живковић, Соња Павловић и Јован Јовановић.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо.

У члану 7. дефинишу се општи принципи образовања и васпитања. Има их десет, са још десет начина како се посебна пажња посвећује нечему. Ми смо ту додали нешто што очигледно фали не само у овом тексту него и у животу, што је важније него што пише у тексту, а то је да се у члану 7. став 1. тачка 7) иза речи „директора и секретара“ дода „њихову академску честитост“, министре, тако да тачка 7) гласи: „компетентност и професионална етика која подразумева високу стручност наставника, васпитача, стручних сарадника, директора и секретара, њихову академску честитост, стални професионални развој и висок ниво професионалне одговорности и етичности“.

Више пута је поновљен мој напор да се једна оваква формулација стави у законе свуда где може да нађе адекватно место. Ово је једно добро место у овом закону. У Предлогу закона о високом образовању смо предложили измену пре једно годину и по дана; одговор тадашње владе је био да Влада то прихвата, али да ће у променама закона о високом образовању и основама система образовања и васпитања да угради тај инструмент. Међутим, то се није десило, тако да ја са добром намером, не само према вама него према ономе што овај закон треба да донесе српској академској и свеукупној јавности, предлажем да прихватите овај амандман, који ће унапредити текст, око тога се сигурно слажемо, и створити услове да не будемо држава фалсификатора диплома и доктората, од бившег председника државе, садашњег министра, градоначелника и других сподоба које се представљају као неки од представника актуелне власти.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Сад је 18 часова. Мислим да смо доста радили.
Настављамо са седницом и расправом о амандманима сутра ујутру у
10 часова. Хвала вам.

(Седница је прекинута у 18.00 часова.)